

17089

not. 2

13

PROPOZYCJE i MATERIAŁY

KATALOGOWANIE KSIĄŻEK I WYDAWNICTW CIĄGLYCH W FORMACIE USMARC

Poradnik

WYDAWNICTWO
SBP

13

**KATALOGOWANIE KSIĄŻEK
I WYDAWNICTW CIĄGLYCH
W FORMACIE USMARC**

Poradnik

POLISH LIBRARIANS ASSOCIATION
CENTER FOR FORMATS AND AUTHORITY FILES

CONTRIBUTIONS AND MATERIALS

CATALOGUING OF BOOKS AND SERIALS USING USMARC FORMAT

Guide

Prepared by
Jadwiga Kosek, Elżbieta Burakowska-Niezgoda,
Anna Paluszkiewicz, Maria Lenartowicz

Edited by
Maria Lenartowicz and Anna Paluszkiewicz

WYDAWNICTWO

SBP

Warsaw 1997

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH
CENTRUM FORMATÓW I KARTOTEK HASEŁ WZORCOWYCH

PROPOZYCJE I MATERIAŁY

KATALOGOWANIE KSIĄŻEK I WYDAWNICTW CIĄGLYCH W FORMACIE USMARC

Poradnik

Opracowały:

Jadwiga Kosek, Elżbieta Burakowska-Niezgoda,
Anna Paluszkiewicz, Maria Lenartowicz

pod redakcją

Marii Lenartowicz i Anny Paluszkiewicz

WYDAWNICTWO
SBP

Warszawa 1997

Komitet Redakcyjny serii wydawniczej
<< **PROPOZYCJE I MATERIAŁY** >>

Stanisław CZAJKA (przewodniczący), Lucjan BILIŃSKI, Jan BURAKOWSKI,
Marcin DRZEWIECKI, Janina JAGIELSKA, Janusz NOWICKI (sekretarz),
Ewa STACHOWSKA-MUSIAŁ, Maria WASIK-ŚWIDERSKA,
Elżbieta Barbara ZYBERT

**Książka wydana przy pomocy finansowej
Komitetu Badań Naukowych**

Projekt graficzny okładki i strony tytułowej
Wydawnictwo SBP

Opracowanie graficzne przykładów
Armand OLEJKO
AKLAND

Redakcja techniczna i korekta
Anna PALUSZKIEWICZ

©Copyright by Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

ISBN 83-85778-77-2

CIP - Biblioteka Narodowa

Katalogowanie książek i wydawnictw ciągłych w formacie USMARC : poradnik /
oprac. Jadwiga Kosek [et al.] ; pod red. Marii Lenartowicz i Anny Paluszkiewicz ;
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Centrum Formatów i Kartotek Haseł
Wzorcowych. - Warszawa : Wydaw. SBP, 1997. - (Propozycje i Materiały /
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ; 13)

Wydawnictwo SBP. Warszawa 1997. Wydanie I. Ark. wyd. 7. Ark. druk. 8,25.
Druk i oprawa: Warszawska Drukarnia Naukowa, ul. Śniadeckich 8,
00-656 Warszawa, tel. 628-87-77

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	6
1 SPOSÓB WYKORZYSTANIA HASEŁ FORMALNYCH W KATALOGU ONLINE (Anna Paluszkiewicz)	7
1.1 Wprowadzenie	7
1.2 Hasła osobowe	9
1.3 Hasła korporatywne	10
1.4 Hasła tytułowe zawierające tytuł ujednolicony	12
1.5 Tytuły ujednoliczone serii	15
1.6 Hasła złożone z hasła osobowego lub korporatywnego i tytułu	18
2 KATALOGOWANIE KSIĄŻEK (Jadwiga Kosek)	20
2.1 Wprowadzenie	20
2.2 Książka wielotomowa	21
2.3 Prace współwydane	31
2.4 Hasło korporatywne	41
2.5 Nietypowe wydawnictwo wieloczęściowe	55
2.6 Dokument normalizacyjny (Maria Lenartowicz)	67
3 KATALOGOWANIE WYDAWNICTW CIĄGŁYCH (Elżbieta Burakowska-Niezgoda)	71
3.1 Wprowadzenie	71
3.2 Akronim w tytule lub w oznaczeniu odpowiedzialności	72
3.3 Zmiana tytułu	76
3.4 Seria główna i podserie	81
3.5 Tytuł wspólny i sekcje	87
3.6 Dodatek samoistny ciągły	89
BIBLIOGRAFIA	91

PRZEDMOWA

W 1993 r. grupa bibliotek wyższych uczelni polskich wdrażających oprogramowanie VTLS zaczęła tworzyć swoje katalogi online. Wiązało się to z zastosowaniem nie używanych do tej pory w Polsce kartotek haseł wzorcowych i formatów USMARC. W związku z tym przygotowano niezbędne instrukcje, które miały wspomagać bibliotekarzy przy opracowaniu dokumentów zgodnie z nowymi zasadami. Pionierski charakter podjętych prac wymaga ciągłego doskonalenia już opracowanych instrukcji i przygotowywania następnych. Od 1996 r. zadania te realizowane są przez Centrum Formatów i Kartotek Haseł Wzorcowych.

Trzy lata pracy przy tworzeniu baz danych pozwoliły na określenie zasad postępowania w różnych sytuacjach nietypowych, które nie były uwzględnione w wyżej wymienionych instrukcjach. Zaś szkolenia bibliotekarzy prowadzone w tym czasie uświadomiły trudności w zrozumieniu nowych - dotąd nie stosowanych w pracy bibliotecznej - problemów kartotek haseł wzorcowych. Owocem tych doświadczeń jest niniejsze opracowanie adresowane do osób, które katalogują w formacie USMARC. Ma ono im pomóc przy katalogowaniu dokumentów nietypowych oraz we właściwym stosowaniu kartotek haseł wzorcowych w katalogach online. Ze względu na tak określone przeznaczenie opracowania od jego czytelników wymagana jest znajomość formatów USMARC i podstawowych zagadnień związanych z kartotekami haseł wzorcowych.

Dodatkowym celem prezentowanego opracowania jest omówienie zasad stosowanych przez grupę bibliotek wykorzystujących oprogramowanie VTLS. Pomoże to włączyć się do współpracy kolejnym bibliotekom stosującym to samo oprogramowanie. Dla bibliotek, które wybrały inne systemy będzie pomocą przy identyfikacji czynników warunkujących włączenie się do współpracy.

Rozdziały 2 i 3 zawierają przykłady rekordów bibliograficznych, po których następuje omówienie rozwiązań zastosowanych w danym przykładzie. W rekordach nie podano haseł przedmiotowych. Wkładka dołączona do części zasadniczej opracowania zawiera kopie stron tytułowych i innych źródeł wykorzystanych przy sporządzaniu rekordów bibliograficznych.

1 SPOSÓB WYKORZYSTANIA HASEŁ FORMALNYCH W KATALOGU ONLINE

1.1 Wprowadzenie

Kartoteki haseł wzorcowych (khw) umożliwiają realizację następujących celów:

- efektywne wyszukiwanie w katalogach online,
- kontrolę poprawności haseł wprowadzanych do katalogów,
- obniżenie kosztów wprowadzania haseł do katalogów,
- wymianę danych między bibliotekami.

Efektywne wyszukiwanie możliwe jest dzięki stosowaniu haseł ujednoczonych oraz pełnej obsłudze odsyłaczy. Przyczyniają się do tego także ściśle określone reguły stosowania poszczególnych rodzajów haseł. Kontrola poprawności haseł możliwa jest dzięki stosowanemu w systemach wykorzystujących khw trybowi wprowadzania danych. Wszystkie hasła ujednoczone wprowadzane są tylko raz do khw i używane w miarę potrzeby w rekordach bibliograficznych. Taki tryb pracy wpływa też na obniżenie kosztów wprowadzania danych. Hasło wprowadzone raz wykorzystywane jest wielokrotnie i w wielu katalogach.

Realizacja dwu ostatnich wyżej wymienionych celów możliwa jest jedynie wtedy gdy kartoteki wzorcowe poszczególnych bibliotek zasilane są z jednego źródła. W przypadku polskich bibliotek stosujących oprogramowanie VTLIS źródłem takim są wspólne kartoteki haseł wzorcowych (wkhw) utrzymywane na komputerze Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Są to:

- kartoteka haseł osobowych i korporatywnych,
- kartoteka tytułów ujednoczonych,
- kartoteka haseł przedmiotowych KABA.

Dwie pierwsze kartoteki zawierają hasła opisu bibliograficznego oraz ujednoczone tytuły serii. W odróżnieniu od kartoteki haseł przedmiotowych (khp) nazywamy je kartotekami haseł formalnych (khf). Sposób wykorzystania haseł z tych kartotek w katalogach online omówiono w tym rozdziale. Stosowanie haseł z kartotek formalnych w kartotece haseł przedmiotowych oraz tworzenie haseł przedmiotowych na podstawie zasobu leksykalnego khp KABA omówione będzie w odrębnym opracowaniu.

Bibliotekarze z współpracujących bibliotek wprowadzają rekordy khw do wspólnej kartoteki. Rekordy te są sprawdzane i zatwierdzane przez administratorów wkhw, którzy nadają też numery kontrolne rekordom. Zatwierdzone rekordy kopiuje się w miarę potrzeby do katalogów online poszczególnych bibliotek. Taki tryb pracy gwarantuje stosowanie jednolitych haseł we wszystkich bibliotekach. Dotyczy to także sytuacji, gdy hasło należy zmienić. Odpowiednia poprawka wprowadzana jest tylko raz we wspólnej kartotece, a następnie na jej podstawie poprawiane są hasła kartotek poszczególnych bibliotek. Jest to możliwe dzięki numerowi kontrolnemu rekordu khw, który w sposób jednoznaczny identyfikuje ten rekord. Numer kontrolny rekordu khw zawiera także w swoim przedrostku literowym informację

o typie kartoteki (n - kartoteka haseł osobowych i korporatywnych, t - kartoteka tytułów, s - kartoteka haseł przedmiotowych) umożliwiającą przyporządkowanie rekordu do właściwej kartoteki.

Hasło rekordu w khw konkretnego katalogu może być wykorzystane w rekordzie bibliograficznym tego katalogu. Realizuje się to przez odpowiednie powiązanie rekordu bibliograficznego z rekordem khw. Proces tworzenia takiego powiązania nazywa się tu kopiowaniem hasła do rekordu bibliograficznego.

Wkhw tworzona jest w ścisłym związku i zgodnie z zapotrzebowaniem katalogów online współpracujących bibliotek. W pracach tych uczestniczą bibliotekarze z wielu bibliotek, co może prowadzić do niejednorodności danych w wkhw. Dlatego w tym rozdziale - oprócz problemów wykorzystania haseł z wkhw w katalogach online - poruszono także zagadnienia aktualizacji tej kartoteki. Na początek jednak należy się zająć powiązaniem między rekordami oraz problemami związanymi z kopiowaniem rekordów i haseł.

Pierwszy typ powiązań to powiązania między rekordami w obrębie khw. Powiązania te wynikają z umieszczenia hasła z pola 1XX jednego rekordu w polu 5XX innego rekordu. Dzięki możliwości obsługi tego powiązania każda zmiana w hasle znajdującym się w polu 1XX jednego rekordu pociąga za sobą automatyczną modyfikację zawartości odpowiedniego pola 5XX w rekordach z nim związanych.

Drugi typ powiązań to powiązania rekordów khw z rekordami bibliograficznymi. Powiązania te realizowane są przez umieszczenie hasła z pola 1XX rekordu khw w odpowiednim polu rekordu bibliograficznego. W przypadku haseł formalnych obowiązuje następująca zasada odpowiedniości:

Pole rekordu khw	Pola rekordu bibliograficznego
100	100, 700, 800
110	110, 710, 810
111	111, 711, 811
130	130, 240, 440, 730, 830

Obsługa tych powiązań powoduje, że każda zmiana w hasle w polu 1XX rekordu khw pociąga za sobą automatyczną modyfikację pól rekordów bibliograficznych zawierających to hasło.

Systemy zautomatyzowane dopuszczają dwa sposoby umieszczania hasła z pola 1XX rekordu khw w odpowiednim polu innego rekordu khw lub rekordu bibliograficznego. Jednym sposobem jest wpisanie tego hasła w odpowiednim polu. Drugi sposób polega na skopiowaniu hasła z pola 1XX rekordu khw do odpowiedniego pola rekordu, który chcemy z nim związać. Lepszy jest sposób drugi, gdyż zabezpiecza przed pomyłkami, które można popełnić przy ponownym wprowadzaniu hasła oraz obniża koszty wprowadzania danych do rekordów.

Obniżenie kosztów wprowadzania danych osiąga się także przez kopiowanie całych rekordów. Może być ono stosowane zarówno w obrębie jednej bazy danych, jak i między różnymi bazami.

W przypadku rekordów khw kopiowanie w obrębie jednej bazy danych dopuszczalne jest tylko w wkhw. Stosuje się je w sytuacji, gdy trzeba utworzyć rekord związany z istniejącym już w wkhw rekordem lub gdy na podstawie rekordu khf trzeba utworzyć rekord khp. Z rekordu będącego kopią należy wtedy usunąć numer kontrolny rekordu przejmowanego i nadać mu jego własny numer kontrolny.

W przypadku rekordów bibliograficznych kopiowanie w obrębie jednej bazy danych może być stosowane w każdym katalogu online. Stosuje się je, jeżeli tworzony rekord bibliograficzny ma wiele elementów identycznych z rekordem już istniejącym. Podobnie jak poprzednio - z rekordu będącego kopią należy usunąć numer kontrolny rekordu przejmowanego i nadać jego własny numer kontrolny, a następnie zmodyfikować ten rekord zgodnie z potrzebami.

Możliwość kopiowania rekordów khw między bazami dotyczy wyłącznie kopiowania z wkhw do poszczególnych katalogów online. Do utworzonej w ten sposób kopii rekordu nie wolno wprowadzać żadnych zmian. Wszystkie modyfikacje rekordów khw wprowadzane są wyłącznie w wkhw, a następnie poprawione rekordy przekazywane są do poszczególnych katalogów online.

Rekordy bibliograficzne mogą być kopiowane z katalogu online jednej biblioteki do katalogu innej biblioteki lub ze wspólnego katalogu czasopism (znajdującego się w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego) do katalogów online poszczególnych bibliotek. W tym przypadku z rekordu będącego kopią nie wolno usuwać numeru kontrolnego rekordu źródłowego.

Opisane wyżej zasady postępowania dotyczą współpracujących ze sobą bibliotek wykorzystujących oprogramowanie VTLS. Przy podejmowaniu współpracy z bibliotekami wykorzystującymi inne systemy zautomatyzowane procedury te będą prawdopodobnie musiały zostać zmodyfikowane ze względu na różnice w obsłudze danych przez poszczególne systemy.

1.2 Hasła osobowe

Hasła osobowe z pól 100 rekordu khw mogą być kopiowane do pól 100 i 700 rekordu bibliograficznego. Przy kopiowaniu do pola 700 należy zwrócić uwagę, że drugi wskaźnik w tym polu ma znaczenie inne niż w rekordzie khw. Jeżeli drugi wskaźnik w polu 700 zawiera spację, to w pewnych sytuacjach należy dodać w tym polu określenie rodzaju współpracy w podpolu \$e. Jeżeli drugi wskaźnik ma wartość 2, to do pola 700 kopiuje się hasło złożone z hasła osobowego i tytułu (por. 1.6).

Przed skopiowaniem hasła należy sprawdzić, czy dla danej osoby dopuszcza się więcej niż jedno hasło, np. Jan Paweł II (papież ; 1920-) i Wojtyła, Karol (1920-). W takiej sytuacji należy wybrać hasło odpowiednie dla opisywanego dokumentu, zgodnie z informacją o zakresie stosowania hasła zapisaną w polu 680. Jeżeli w khw danej biblioteki nie ma rekordu dla potrzebnego hasła, należy ten rekord skopiować z wkhw. Jeżeli brak go w wkhw, należy odpowiedni rekord utworzyć najpierw w wkhw, a następnie skopiować do własnego katalogu online.

Jeżeli zachodzi potrzeba zmiany hasła osobowego, to modyfikuje się odpowiedni rekord w wkhw. Należy również sprawdzić, czy w wkhw są hasła złożone z tego hasła osobowego i tytułu. Jeżeli występują, to należy je również odpowiednio zmienić.

1.3 Hasła korporatywne

Hasła korporatywne z pól 110 i 111 rekordu khw mogą być kopiowane do pól 110 i 710 oraz 111 i 711 rekordu bibliograficznego. Przy kopiowaniu do pól 710 i 711 należy zwrócić uwagę, że drugi wskaźnik w tym polu ma znaczenie inne niż w rekordzie khw. Jeżeli drugi wskaźnik w polach 710 i 711 ma wartość 2, to kopiuje się do nich hasła złożone z hasła korporatywnego i tytułu (por. 1.6).

Przed skopiowaniem hasła należy sprawdzić, czy dla danego ciała zbiorowego stosuje się więcej niż jedno hasło i wybrać hasło odpowiednie dla katalogowanego dokumentu. Jeżeli w khw danej biblioteki nie ma rekordu dla potrzebnego hasła, należy ten rekord skopiować z wkhw. Jeżeli brak go w wkhw, należy odpowiedni rekord utworzyć najpierw w wkhw, a następnie skopiować do własnego katalogu online.

Jeżeli nazwa ciała zbiorowego zmienia się, tworzy się dla tego ciała nowe hasło ujednoczone, a w konsekwencji nowy rekord khw. W tym nowym rekordzie w odpowiednim polu podaje się poprzednią nazwę danego ciała zbiorowego jako hasło związane. Natomiast w istniejącym dotychczas rekordzie dodaje się jako hasło związane nową nazwę danego ciała zbiorowego. Jeżeli dane ciało zbiorowe zmieniło nazwę wielokrotnie, rekord tworzony dla każdej kolejnej nazwy powinien zawierać wszystkie różniące się od niej nazwy danego ciała zbiorowego jako hasła związane. Wobec tego postępowanie z hasłami korporatywnymi wymaga szczególnej ostrożności. Samo stwierdzenie, że nie istnieje rekord dla interesującego nas hasła nie wystarczy do podjęcia decyzji o stworzeniu takiego rekordu od podstaw. Należy sprawdzić, czy nie istnieją już rekordy dla haseł związanych, gdyż dane ciało zbiorowe mogło działać pod różnymi nazwami. Jeżeli taki przypadek ma miejsce, należy uzupełnić jeden z istniejących już rekordów, tzn.:

- dodać pole 510, zawierające hasło ujednoczone utworzone dla nowej nazwy ciała zbiorowego,
- uzupełnić historię ciała zbiorowego w polu 665,
- dodać w polu 040 podpole \$d,
- podać w polu 670 informację o wykorzystanych źródłach.

Następnie należy skopiować w obrębie wkhw ten rekord i odpowiednio go zmodyfikować, tzn.:

- usunąć numer kontrolny w polu 010 rekordu przejmowanego i nadać nowy numer kontrolny,
- przenieść hasło rekordu przejmowanego z pola 110 do pola tropów „zob. też” 510, nadając odpowiednią wartość kodu relacji w podpolu \$w,
- wprowadzić nowe hasło rekordu w polu 110,

- usunąć nieodpowiednie warianty hasła i dodać nowe w polu 410, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Po zatwierdzeniu tak utworzonego rekordu należy uzupełnić wszystkie pozostałe rekordy z nim związane, tzn.:

- skopiować hasło nowego rekordu do pola 510 pozostałych rekordów, nadając odpowiedni kod relacji w podpolu \$w,
- uzupełnić historię ciała zbiorowego w polu 665,
- podać w polu 670 informację o wykorzystanych źródłach,
- dodać w polu 040 podpole \$d.

Na przykład w bazie istnieje rekord:

```
010  @@  n 95102546
040  @@  $a GD U/MF $c GD U/MF
110  20  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.
410  20  $a Polish Psychiatric Association.
410  20  $a PTP.
665  @@  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne powołano
        w Warszawie w 1920 r.
```

Okazuje się, że nastąpiła zmiana nazwy na: Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów. Istniejący już rekord należy zmodyfikować następująco:

```
010  @@  n 95102546
040  @@  $a GD U/MF $c GD U/MF $d WA U/AP
110  20  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.
410  20  $a Polish Psychiatric Association.
410  20  $a PTP.
510  20  $a Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów
        i Psychiatrów. $w b
665  @@  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne powołano
        w Warszawie w 1920 r. Od 1954 r. działa pod nazwą
        Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów
        i Psychiatrów.
```

Następnie tworzy się kopię tego rekordu i modyfikuje ją:

```
010  @@  n 95011345
040  @@  $a GD U/MF $c GD U/MF $d WA U/AP
110  @@  $a Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów
        i Psychiatrów.
510  20  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne. $w a
665  @@  $a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne powołano
        w Warszawie w 1920 r. Od 1954 r. działa pod nazwą
        Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów
```

i Psychiatrów.

Nie tworzy się nowego rekordu, jeżeli ciało zbiorowe wraca do nazwy używanej wcześniej. Modyfikuje się tylko rekordy już istniejące, tzn.:

- uzupełnia historię ciała zbiorowego w polu 665,
- usuwa kody relacji w podpolu \$w pól 550, zawierających hasła dla których hasło rekordu jest równocześnie hasłem późniejszym i wcześniejszym,
- podaje w polu 670 informację o wykorzystanych źródłach.

Na przykład jeżeli okazuje się, że w 1958 roku organizacji z prezentowanego przykładu przywrócono poprzednią nazwę, należy następująco zmodyfikować obydwie istniejące już rekordy:

010	@@	n 95102546
040	@@	\$a GD U/MF \$c GD U/MF \$d WA U/AP
110	20	\$a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.
410	20	\$a Polish Psychiatric Association.
410	20	\$a PTP.
510	20	\$a Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów.
665	@@	\$a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne powołano w Warszawie w 1920 r. Od 1954 r. działa pod nazwą Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów. Od 1958 r. powrót do nazwy Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.
010	@@	n 95011345
040	@@	\$a GD U/MF \$c GD U/MF \$d WA U/AP
110	20	\$a Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów.
510	20	\$a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.
665	@@	\$a Polskie Towarzystwo Psychiatryczne powołano w Warszawie w 1920 r. Od 1954 r. działa pod nazwą Polskie Towarzystwo Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów. Od 1958 r. powrót do nazwy Polskie Towarzystwo Psychiatryczne.

Jeżeli zachodzi potrzeba zmiany hasła korporatywnego, to modyfikuje się odpowiedni rekord w wkhw. Należy również sprawdzić, czy w wkhw są hasła złożone z tego hasła korporatywnego i tytułu. Jeżeli występują, to należy je również odpowiednio zmodyfikować.

1.4 Hasła tytułowe zawierające tytuł ujednociony

Kartoteka tytułów ujednocionych zawiera zarówno rekordy utworzone dla tytułów ujednocionych dzieł, jak i tytułów ujednocionych serii. Rozróżnienie tytułu ujednoczonego serii od tytułu ujednoczonego dzieła możliwe jest dzięki wartości pozycji 12 pola 008 w formacie USMARC rekordu khw (VTLS dodatkowo wyko-

rzystuje w tym celu pole stałej długości bib lv). Ze względu na odmienny charakter tytułów ujednoczonych serii, problemy z nimi związane omówiono w następnym punkcie.

Tytuły ujednoczone dzieł z pola 130 rekordu khw mogą być kopiowane do pól 130 i 730 rekordu bibliograficznego (tytuły anonimów klasycznych, Biblii i innych ksiąg świętych oraz ksiąg liturgicznych Kościoła Katolickiego) oraz do pola 240 (tytuły dzieł autorskich).

Istotnym czynnikiem różnicującym tytuły ujednoczone są dopowiedzenia podawane w podpolach \$k, \$l i \$s. Tytuły ujednoczone skopiowane do rekordów bibliograficznych muszą zawierać co najmniej jedno dopowiedzenie (język tekstu).

W wkhw dla tytułów ujednoczonych anonimów klasycznych, ksiąg świętych i ksiąg liturgicznych tworzy się najpierw rekordy z tytułami bez dopowiedzeń. Tytuły takie wykorzystuje się w khp oraz jako podstawę przy tworzeniu odpowiednich tytułów z dopowiedzeniami. Jeżeli hasło tytułowe właściwe dla opisu katalogowanego dokumentu powinno zawierać dopowiedzenia, a w wkhw istnieje już rekord dla hasła bez dopowiedzeń, to kopiuje się ten rekord w obrębie wkhw, a następnie modyfikuje go:

- usuwa się numer kontrolny rekordu przejmowanego w polu 010 i nadaje nowy numer kontrolny,
- dodaje się odpowiednie dopowiedzenia w polu 130,
- kopiuje się do pola 530 tytuł bez dopowiedzeń.

Oto przykład tworzenia tytułu ujednoczonego dla *Pięciu zwojów* Starego Testamentu opublikowanych w języku polskim. Istnieje w wkhw rekord:

010	@@	t 93125113
040	@@	\$a KR U/AM \$c KR U/AM
130	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pięć zwojów
430	@0	\$a Pięć megilot
430	@0	\$a Pięć zwojów
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pisma
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pieśń nad Pieśniami
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Rut
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Lamentacje Jeremiasza
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Koheleta
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Estery
667	@@	\$a Pięć zwojów (Pięć megilot) świętecznych to w Biblii hebrajskiej jedna z części Pism (Ketubim). Liturgia synagogalna zalicza do nich: Pieśń na Pieśniami, Lamentacje Jeremiasza oraz Księgi: Rut, Koheleta i Estery.
670	@@	\$a EKat.

Ten rekord kopiuje się w obrębie wkhw i modyfikuje następująco:

010	@@	t 95015127
040	@@	\$a KR U/AM \$c KR U/AM \$d WA U/AP
130	0@	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pięć zwojów \$l (pol.)
430	0@	\$a Pięć megilot
430	0@	\$a Pięć zwojów
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pięć zwojów
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pisma
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Pieśń nad Pieśniami
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Rut
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Lamentacje Jeremiasza
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Koheleta
530	@0	\$a Biblia. \$p ST. \$p Księga Estery
667	@@	\$a Pięć zwojów (Pięć megilot) świątecznych to w Biblii hebrajskiej jedna z części Pism (Ketubim). Liturgia synagogałna zalicza do nich: Pieśń na Pieśniami, Lamentacje Jeremiasza oraz Księgi: Rut, Koheleta i Estery.
670	@@	\$a EKat.

Jeżeli hasło tytułowe właściwe dla opisu katalogowanego dokumentu powinno zawierać dopowiedzenia, a w wkhw nie istnieje rekord dla tego hasła bez dopowiedzeń, to najpierw tworzy się taki rekord, a następnie na jego podstawie rekord dla hasła z dopowiedzeniami.

W przypadku anonimu klasycznego, który nie może być w sposób jednoznaczny przypisany do dorobku literatury tylko jednego kraju, sporządza się równoważne hasła ujednoczone dla tytułów ustalonych w poszczególnych krajach. Tytuły te uzupełnione są w wkhw odpowiednimi dopowiedzeniami umożliwiającymi jednoznaczną identyfikację i właściwe stosowanie danego tytułu ujednoczonego. Fakt ten należy brać pod uwagę przy ustalaniu tytułu ujednoczonego właściwego dla opisu katalogowanego dokumentu.

Jeżeli trzeba utworzyć rekord dla tytułu ujednoczonego przekładu na język francuski polskiej wersji *Historii o Fortunacie*, to jako podstawę tego rekordu khw należy wykorzystać już istniejący rekord:

010	@@	t 93125460
040	@@	\$a KR U/KS \$c KR U/KS
130	@0	\$a Historia o Fortunacie \$s (wersja pol.)
430	@0	\$a Fortunat
430	@0	\$a Fortunat i jego synowie
530	@0	\$a Fortunatus \$s (wersja duń.)
530	√@0	\$a Fortunatus \$s (wersja niem.)
670	@@	\$a LP

Rekord ten modyfikuje się następująco:

010	@@	t 95011234
040	@@	\$a KR U/KS \$c KR U/KS \$d WA U/AP
130	@0	\$a Historia o Fortunacie \$l (fr. ; \$s wersja pol.)
430	@0	\$a Fortunat
430	@0	\$a Fortunat i jego synowie
530	@0	\$a Historia o Fortunacie \$s (wersja pol.)
530	@0	\$a Fortunatus \$s (wersja duń.)
530	@0	\$a Fortunatus \$s (wersja niem.)
670	@@	\$a LP

W przypadku dzieł mających autora odpowiedni tytuł ujednociony podaje się w polu 240 rekordu bibliograficznego. Tytuł ten jest dodatkowym punktem dostępu do danych, a hasło złożone z hasła osobowego z pola 100 rekordu bibliograficznego i tytułu z pola 240 rekordu bibliograficznego jest hasłem dodatkowym opisu bibliograficznego. Prawidłowa obsługa takich haseł dodatkowych przez systemy zautomatyzowane stwarza pewne trudności. Oprogramowanie VTLS tworzy automatycznie takie hasła. W celu umożliwienia kontroli poprawności tytułów ujednoczonych dzieł autorskich oraz wyszukiwania przez warianty tych tytułów VTLS pozwala ponadto tworzyć rekordy khw dla ujednoczonych tytułów dzieł mających autora. W wkhw rekordy takie tworzy się od razu dla tytułów z dopowiedzeniami zawierającymi informację o języku tekstu. W polu 130 znajduje się tytuł ujednoczony w języku oryginału dzieła i dopowiedzenie (język tekstu). W polach 430 podaje się warianty tytułu istniejące w danym języku. W polu 667 podaje się ujednoczone hasło osobowe zawierające nazwę autora dzieła, np.

130	@0	\$a Hamlet \$l (pol.)
430	@0	\$a Hamlet królewicz duński
430	@0	\$a Hamlet książę Danii
430	@0	\$a Tragiczna historia Hamleta, księcia Danii
667	@@	\$a Shakespeare, William (1564-1616)

oraz

130	@0	\$a Hamlet \$l (ang.)
430	@0	\$a Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark.
667	@@	\$a Shakespeare, William (1564-1616)

1.5 Tytuły ujednoczone serii

Tytuły ujednoczone serii formułuje się dla serii i innych wydawnictw ciągłych wymienianych w strefie serii opisu bibliograficznego.

W wkhw tytuł serii ujednocza się zgodnie z zasadami przyjętymi dla tytułu kluczowego. W konsekwencji sposób wykorzystania podpól pola 130 rekordu khw jest wtedy nieco inny niż w formacie USMARC. Tytuł ujednoczony traktowany jest tu jako niepodzielna całość i umieszczany w podpolu \$a.

Tytuły ujednoczone serii z pola 130 rekordu khw mogą być kopiowane do pól 440 i 830 rekordu bibliograficznego. Jeśli zachodzi taka potrzeba, pola te uzupełnia się podpolami zawierającymi ISSN i/lub numerację w obrębie serii.

Jeżeli w khw katalogu online nie ma rekordu dla potrzebnego tytułu ujednoczonego, należy ten rekord skopiować z wkhw. Jeżeli brak go w wkhw, należy odpowiedni rekord utworzyć najpierw w wkhw, a następnie skopiować do własnego katalogu online.

W przypadku istotnej zmiany tytułu serii tworzy się nowy tytuł ujednoczony, a w konsekwencji nowy rekord khw. Stosuje się przy tym zasadę umieszczania w polach tropów „zob. też” tytułu: bezpośrednio poprzedzającego i bezpośrednio następującego po tytule, dla którego utworzono rekord. Wymaga to dużej ostrożności przy stosowaniu tytułów ujednoczonych serii. Samo stwierdzenie, że nie istnieje rekord dla interesującego nas tytułu serii nie wystarcza do podjęcia decyzji o stworzeniu takiego rekordu od podstaw. Należy sprawdzić, czy nie istnieją już rekordy wcześniej utworzone dla innych tytułów tej samej serii. Jeżeli taki przypadek ma miejsce, należy skopiować w obrębie wkhw i odpowiednio przerobić już istniejący rekord dla tytułu bezpośrednio poprzedzającego lub tytułu bezpośrednio następującego po tytule wymagającym utworzenia nowego rekordu, tzn.:

- usunąć numer kontrolny w polu 010 rekordu przejmowanego i nadać nowy numer kontrolny,
- dodać, usunąć lub zmodyfikować pole 022,
- dodać w polu 040 podpole \$d,
- przenieść z pola 130 hasło rekordu przejmowanego do pola 530, nadając odpowiednią wartość kodu relacji w podpolu \$w,
- wprowadzić nowe hasło rekordu w polu 130,
- jeżeli zajdzie taka potrzeba, usunąć nieodpowiednie warianty i dodać nowe warianty hasła rekordu w polu 430,
- jeżeli rekord zawiera pole 530, w którym podano tytuł, który nie jest bezpośrednim poprzednikiem ani bezpośrednim następcą hasła rekordu, należy usunąć to pole,
- odpowiednio zmienić informacje podane w polach uwag 6XX.

Po zatwierdzeniu tak utworzonego rekordu należy uzupełnić rekordy z nim związane, tzn.:

- skopiować hasło nowego rekordu do pola 530 rekordów związanych, nadając odpowiedni kod relacji w podpolu \$w,
- uzupełnić informacje w polu 640 rekordu utworzonego dla tytułu bezpośrednio poprzedzającego hasło nowego rekordu.

Oto przykład tworzenia rekordu khw dla serii o tytule *Acta Biologica Silesiana*, która uprzednio występowała pod tytułem *Acta Biologica (Katowice)*. W wkhw istniał rekord:

010 @@ t 95000832
 022 @@ \$a 0208-5046
 040 @@ \$a WA U/BM \$c WA U/BM
 130 @0 \$a Acta Biologica (Katowice)
 410 20 \$a Uniwersytet Śląski (Katowice, Polska). \$t Acta Biologica
 430 @0 \$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
 Acta Biologica
 530 @0 \$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach \$w g
 640 0@ \$a 1(1975)-
 642 @@ \$a 17 \$5 WA U
 643 @@ \$a Katowice \$b UŚ
 670 @@ \$a ISSN'94
 670 @@ \$a Morfologiczne i fizjologiczne zmiany u zwierząt wywołane
 szkodliwościami fizycznymi i chemicznymi środowiska.
 Katowice, 1985. \$b S. tyt.: (Prace Naukowe Uniwersytetu
 Śląskiego w Katowicach ; nr 707. Acta Biologica ; t. 17)

Ten rekord należy skopiować i zmodyfikować:

010 @@ t 95204730
 022 @@ \$a 0860-2441
 040 @@ \$a KR U/AK \$c KR U/AK
 130 @0 \$a Acta Biologica Silesiana
 410 20 \$a Uniwersytet Śląski (Katowice, Polska). \$t Acta Biologica
 Silesiana.
 430 @0 \$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
 Acta Biologica Silesiana
 530 @0 \$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach \$w g
 530 @0 \$a Acta Biologica (Katowice) \$w a
 640 1@ \$a Wol. 1(18) opublikowany w 1985 r.
 642 @@ \$a 25 (42) \$5 KR U
 643 @@ \$a Katowice \$b UŚ
 670 @@ \$a Wpływ antropopresji na florę Górnego Śląska i terenów
 przyległych, 1994 \$b S. tyt.: (Prace Naukowe Uniwersytetu
 Śląskiego w Katowicach ; nr 1420. Acta Biologica Silesiana ;
 t. 25 (42))

Następnie modyfikuje się rekord dla tytułu poprzedniego:

010 @@ t 95000832
 022 @@ \$a 0208-5046
 040 @@ \$a WA U/BM \$c WA U/BM \$d KR U/AK
 130 @0 \$a Acta Biologica (Katowice)
 410 20 \$a Uniwersytet Śląski (Katowice, Polska). \$t Acta Biologica
 430 @0 \$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
 Acta Biologica
 530 @0 \$a Acta Biologica Silesiana \$w b

530	@0	\$a Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach \$w g
640	0@	\$a 1(1975)-17(1985)
642	@@	\$a 17 \$5 WA U
643	@@	\$a Katowice \$b UŚ
670	@@	\$a ISSN'94
670	@@	\$a Morfologiczne i fizjologiczne zmiany u zwierząt wywołane szkodliwościami fizycznymi i chemicznymi środowiska. Katowice, 1985. \$b S. tyt.: (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 707. Acta Biologica ; t. 17)

Jeżeli seria (która nie miała dotąd ISSN) otrzyma ISSN, to należy go wprowadzić do pola 022 rekordu khw.

1.6 Hasła złożone z hasła osobowego lub korporatywnego i tytułu

Specjalną grupę haseł dodatkowych opisu bibliograficznego stanowią hasła złożone z hasła osobowego lub korporatywnego i tytułu. Stosuje się je przede wszystkim przy katalogowaniu prac współwydanych (pola 700, 710 i 711 rekordu bibliograficznego) oraz przy katalogowaniu samoistnej wydawniczo części dokumentu pod jej indywidualnym tytułem. W tym ostatnim przypadku dane dotyczące całości dokumentu podaje się w strefie serii (pole 490 rekordu bibliograficznego) oraz w postaci hasła dodatkowego (pola 800, 810 i 811 rekordu bibliograficznego) umożliwiającego wyszukiwanie według danych dotyczących całości dokumentu.

W przypadku potrzeby zastosowania takiego hasła sprawdza się najpierw, czy w wkhw istnieje odpowiednie hasło osobowe lub korporatywne. Jeżeli go brak, to tworzy się rekord dla tego hasła. Jeżeli odpowiedni rekord hasła osobowego lub korporatywnego istnieje, na jego podstawie tworzy się rekord hasła złożonego. W tym celu:

- kopiuje się do pola 100, 110 lub 111 odpowiednie hasło osobowe lub korporatywne,
- uzupełnia się hasło rekordu elementami części tytułowej w podpolach \$t, \$n, \$p, \$k, \$s,
- wprowadza się numer kontrolny rekordu w polu 010,
- wprowadza się kod instytucji, która utworzyła rekord w polu 040,
- w rekordzie hasła złożonego sformułowanego dla dokumentu wielotomowego nadaje się wartość b (dokument wielotomowy) pozycji 12 pola 08 (w VTLS pole stałej długości o nazwie mnemonicznej Series).

Jeżeli formułuje się hasło złożone dla dokumentu, który ma ustalony tytuł ujednoczony, to w hasle złożonym należy wykorzystać ten tytuł, kopiując go z odpowiedniego rekordu khw. Np. dla dzieła współwydanego:

Hamlet książę Danii

stosuje się hasło złożone:

\$a Shakespeare, William \$d (1564-1616). \$t Hamlet \$l (pol.)

Jeżeli formułuje się hasło złożone dla dokumentu, nie mającego ustalonego tytułu ujednoliczonego, to w tym hasle należy usunąć znaki pomijane przy szeregowaniu występujące na początku tytułu. Na przykład dla dzieła współwydanego o tytule:

Die erste Polka

stosuje się hasło złożone:

\$a Bienek, Horst \$d (1930-1990). \$t Erste Polka

Oprogramowanie VTLS umożliwia dostęp do rekordu utworzonego dla hasła zbudowanego z hasła osobowego lub korporacyjnego i tytułu zarówno przez indeks tytułów, jak i przez indeks autorski. Dzięki temu możliwe jest wyszukiwanie w katalogu także według tytułu pracy współwydanej lub tytułu dzieła wieloczęściowego.

2 KATALOGOWANIE KSIĄŻEK

2.1 Wprowadzenie

Katalogowanie książek wielotomowych, zwłaszcza o wielostopniowej budowie, oraz wydawnictw ciągłych o rozbudowanej strukturze zawsze przysparza bibliotekarzom trudności, niezależnie od tego, czy opisy przeznaczone są do katalogów tradycyjnych, czy zautomatyzowanych.

Przypomnijmy, że zgodnie z Polską Normą terminologiczną PN-N-01227:1992 [16, p.4.7] wydawnictwo zwarte to "wydawnictwo ukazujące się od razu jako całość lub którego zakończenie zostało z góry przewidziane". Definicja ta obejmuje zatem także książki wielotomowe. Jednakże praktyka wskazuje, że czasem pierwotne zamierzenie wydawnicze (przewidziane z góry zakończenie) ulega zmianie. Każdy bibliotekarz zna przypadki, kiedy to książka wielotomowa w trakcie wydawania zmienia swój charakter, rozbudowie ulega jej struktura, i nawet takie atrybuty jak forma zewnętrzna (kodeks), czy konsekwentnie nadawany numer ISBN nie są wystarczającymi wyznacznikami przyporządkowania do określonego typu dokumentów według zamierzenia wydawniczego. Bywają też wydawnictwa, które (zwłaszcza w początkowym okresie ukazywania się) w ogóle trudno zaklasyfikować, a co za tym idzie - opisać zgodnie z postanowieniami odpowiedniej normy.

Tradycyjnie do trudniejszych przypadków katalogowania zalicza się książki zawierające prace współwydane.

Zagadnieniem stosunkowo nowym w polskiej praktyce bibliotekarskiej jest stosowanie hasła korporatywnego. Brak odpowiedniej normy jest tu szczególnie odczuwalny. Na razie jednak zastąpić ją musi omówienie zawartości odpowiednich pól zamieszczone w opracowaniu *Format USMARC rekordu bibliograficznego dla książki* [7, s. 37, 43], zwanym dalej instrukcją, do którego są tu stałe odwołania.

Trudności wyłaniające się przy opisywaniu wymienionych rodzajów wydawnictw i skomplikowanych przypadków bywają nierzadko potęgowane przez samych wydawców, których pomysłowość - mająca na celu zrozumiałą chęć zwrócenia uwagi nabywcy - nie ułatwia bibliotekarzowi przeprowadzenia właściwej analizy cech dokumentu, zanim podejmie decyzję o sposobie jego opisania.

Pozornie bez związku z zagadnieniem opisu pozostaje fakt, że podział wydawnictw na zwarte i ciągle nie zawsze dokonywany jest w bibliotekach na podstawie cech wydawnictw, czego powody częściowo wyjaśniono wyżej. Bywa natomiast, że w danej bibliotece opisuje się dokumenty nie według ich typu, lecz właśnie przyporządkowania do konkretnego rodzaju zbiorów. O ile można ten punkt widzenia zrozumieć w odniesieniu do tradycyjnych katalogów, to nie znajduje on uzasadnienia w katalogach online, gdzie opisy różnych typów dokumentów współlistnieją ze sobą.

Właśnie takie spojrzenie na katalog online ma upowszechnić ten drugi rozdział niniejszego poradnika, zawierając praktyczne wskazówki postępowania z wydawnictwami nietypowymi, głównie jednak koncentrując się na tworzeniu dla nich rekordów bibliograficznych w formacie USMARC zgodnie z ustaleniami instrukcji. Na wybór proponowanych tu metod postępowania wpływ ma także sposób, w jaki system zautomatyzowany obsługuje określone zjawiska i prezentuje dane użytkownikowi.

Jako ostatnie w tym rozdziale zagadnienie przedstawiono sposób katalogowania dokumentów normalizacyjnych.

2.2 Książka wielotomowa

Zgodnie z Polską Normą PN-N-01152-1:1982 *Opis bibliograficzny - Książki* [11, s. 38-43] oraz *Przepisami katalogowania książek. Cz. 1, Opis bibliograficzny* [8, s. 85-99], książki wielotomowe opisać można metodą na dwóch i więcej poziomach lub metodą na jednym poziomie. Dotyczy to zarówno opisu całości książki, jak i pojedynczego tomu.

Pierwsza metoda opisu całości książki jest znana i powszechnie stosowana od dawna i obecnie w katalogach tradycyjnych ze względu na oszczędność nakładu pracy. Sprowadza się ona do dopisywania na drugim poziomie poszczególnych tomów w miarę ich publikowania w różnych, czasem odległych okresach. Nie jest to jednak metoda powszechnie stosowana w katalogach skomputeryzowanych z tego względu, że wymaga od oprogramowania obsługi powiązań między poziomem opisu całości a poziomami (wielostopniowymi) opisu poszczególnych części, ukazujących się w różnym czasie. W polskich bibliotekach wykorzystujących format USMARC przyjęto zatem drugą metodę opisu - na jednym poziomie. Postanowiono przy tym, że będzie się sporządzać odrębne opisy dla poszczególnych woluminów. Oznacza to, że dla poszczególnych woluminów tworzy się oddzielne rekordy bibliograficzne.

Przyjęcie tej metody opisu wymaga odmiennego od tradycyjnego podejścia do omawianego zagadnienia, z wszelkimi konsekwencjami wynikającymi ze zmian w oznaczeniach odpowiedzialności poszczególnych tomów. Te zmiany bowiem powodować mogą, że hasła opisu bibliograficznego (zarówno główne, jak dodatkowe) mogą być różne dla poszczególnych tomów i jedynym elementem łączącym wszystkie części książki wielotomowej stanie się jej tytuł właściwy, niezależnie od tego, w którym polu rekordu zostanie on umieszczony. Podejście to burzy w znacznym stopniu dotychczasowe przyzwyczajenia bibliotekarzy do patrzenia na książkę wielotomową jako na całość. Ten sposób podejścia wynika zresztą nie tylko z konserwatyizmu, ma on uzasadnienie w organizacji zbiorów bibliotecznych, np. systemie ich sygnowania. Z punktu widzenia użytkownika zmiana metody opisu nie ma większego znaczenia, dla czytelnika bowiem istotne jest szybkie dotarcie do informacji o pozycji, tę zaś zapewniają mu punkty dostępu, m.in. hasła.

Drugą istotną konsekwencją wynikającą z przyjętej metody jest fakt, że o sposobie opisu decyduje tytuł opisywanego tomu. Jeżeli tom ma tytuł nie wyróżnia-

jący, zależny od tytułu całości książki lub nie posiada własnego tytułu, zostanie opisany pod tytułem wspólnym całości. Jeśli natomiast tom posiada tytuł w pełni go identyfikujący, niezależny od tytułu całości, ten tytuł podaje się w polu 245; tytuł całości, w zależności od oznaczeń odpowiedzialności z nim związanych, wystąpi w polach 440 lub 490 i polach 8XX. Warto tu jeszcze zwrócić uwagę na fakt, że charakter tytułu (wyróżniający, niezależny) niekoniecznie musi wiązać się z wyróżnieniami typograficznymi. Decydują niekiedy względy logiczne, a te mogą powodować wątpliwości.

Podane poniżej przykłady dobrano dla ilustracji omówionych zagadnień. Mają one zapoznać bibliotekarzy ze sposobami sporządzania rekordów bibliograficznych w formacie USMARC dla poszczególnych tomów książek wielotomowych.

PRZYKŁAD 1

a)

020	@@	\$a 8320417422 (cz.1)
020	@@	\$a 8320417414 (całość)
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Żakowski, Wojciech \$d (1929-1993).
245	00	\$a Matematyka. \$n Cz. 1 / \$c Wojciech Żakowski, Grzegorz Decewicz.
250	@@	\$a Wyd. 13.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Wydaw. Nauk. - Techniczne, \$c 1994.
300	@@	\$a 244 s. ; \$c 24 cm.
440	@0	\$a Matematyka \$v cz. 1
440	@0	\$a Podręczniki Akademickie. EIT
700	1@	\$a Decewicz, Grzegorz \$d (1943-).

b)

020	@@	\$a 8320416159 (cz.2)
020	@@	\$a 8320416183 (całość)
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Żakowski, Wojciech \$d (1929-1993).
245	00	\$a Matematyka. \$n Cz. 2 / \$c Wojciech Żakowski, Witold Kołodziej.
250	@@	\$a Wyd. 10.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Wydaw. Nauk. - Techniczne, \$c 1993.
300	@@	\$a 360 s. ; 24 cm.
440	@0	\$a Matematyka \$v cz. 2
440	@0	\$a Podręczniki Akademickie. EIT
700	1@	\$a Kołodziej, Witold \$d (1930-).

c)

020 @@ \$a 8320415470 (cz.3)
020 @@ \$a 832040505X (całość)
041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Trajdos, Tadeusz \$d (1922-).
245 00 \$a Matematyka. \$n Cz. 3 / \$c Tadeusz Trajdos.
250 @@ \$a Wyd. 6.
260 @@ \$a Warszawa : \$b Wydaw. Nauk. - Techniczne, \$c 1993.
300 @@ \$a 387 s. ; \$c 24 cm.
440 @0 \$a Matematyka \$v cz. 3
440 @0 \$a Podręczniki Akademickie. EIT

d)

020 @@ \$a 8320417457 (cz.4)
020 @@ \$a 8320417414 (całość)
041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Żakowski, Wojciech \$d (1929-1993).
245 00 \$a Matematyka. \$n Cz. 4 / \$c Wojciech Żakowski, Waław
Leksiński.
250 @@ \$a Wyd. 8.
260 @@ \$a Warszawa : \$b Wydaw. Nauk. - Techniczne, \$c 1994.
300 @@ \$a 431 s. ; 24 cm.
440 @0 \$a Matematyka \$v cz. 4
440 @0 \$a Podręczniki Akademickie. EIT
700 1@ \$a Leksiński, Waław \$d (1932-).

Omówienie

Przykład dotyczy książki wielotomowej, której części nie mają własnych tytułów. Ukazuje się ona od 1968 roku, w obrębie serii nienumerowanej. Poszczególne części doczekały się różnej liczby wydań. Analiza dotychczasowych wydań wskazuje, że autorów całości książki jest więcej niż trzech, wobec czego opis całości książki nie może mieć hasła autorskiego.

Rekordy dla tej książki wielotomowej w formacie USMARC obrazują metodę opisu poszczególnych tomów na jednym poziomie oraz odmienność podejścia do zagadnienia hasła opisu. Dla każdej części w obrębie danego wydania tworzy się oddzielny rekord bibliograficzny. W hasle głównym poszczególnych rekordów występuje nazwa jedyne lub pierwszego z dwóch autorów danej części. Nazwa drugiego autora występuje jako hasło dodatkowe w polu 700. Pola te (100 i 700) zawierają ujednolicone formy nazw skopiowane z właściwych rekordów khw (zob. rozdz. 1.2). Hasła - obok tytułu właściwego wymienionego w polu 245 - stanowią punkty dostępu do rekordu. Jest nim także podany w polu 440 tytuł całości książki wielotomowej.

Dla użytkownika zatem istnieje bezpośredni dostęp do informacji o poszukiwanej pozycji w sposób, w jaki dowiaduje się o niej z bibliografii załącznikowej lub w jaki zapamiętuje, widząc publikację.

PRZYKŁAD 2

a)

041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Trojan, Zdzisław.
245 00 \$a Analiza kinematyczna ustrojów płaskich / \$c oprac. Zdzisław Trojan ; przy współpr. Feliksa Andermanna [et al.].
250 @@ \$a Wyd. 5 popr.
260 @@ \$a Gliwice : \$b Wydaw. Politech. Śląskiej, \$ 1989.
300 @@ \$a 89 s. : \$b il. ; \$c 24 cm.
490 1@ \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli : ustroje statycznie wyznaczalne : praca zbiorowa Zespołu Mechaniki Budowli / pod red. Z. Budzianowskiego ; \$v cz. 1
490 1@ \$a Skrypty Uczelniane / Politechnika Śląska im. W. Pstrowskiego, \$x 0434-0825 ; \$v nr 1451
521 8@ \$a Dla studentów Wydziału Budownictwa.
700 1@ \$a Andermann, Feliks \$d (1927-). \$e Współaut.
700 1@ \$a Budzianowski, Zbigniew. \$e Red.
830 @0 \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli \$v cz. 1
830 @0 \$a Skrypty Uczelniane - Politechnika Śląska \$x 0434-0825 \$v nr 1451

b)

041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Andermann, Feliks \$d (1927-).
245 00 \$a Obliczanie płaskich ustrojów prętowych / \$c oprac. Feliks Andermann ; przy współpr. Jerzego Niewiadomskiego [et al.].
250 @@ \$a Wyd. 5.
260 @@ \$a Gliwice : \$b Wydaw. Politech. Śląskiej, \$c 1990.
300 @@ \$a 183 s. : \$b il. ; \$c 24 cm.
490 1@ \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli : ustroje statycznie wyznaczalne : praca zbiorowa Zespołu Mechaniki Budowli / pod red. Zbigniewa Budzianowskiego ; \$v cz. 2
490 1@ \$a Skrypty Uczelniane / Politechnika Śląska im. W. Pstrowskiego, \$x 0434-0825 ; \$v nr 1452
521 8@ \$a Dla studentów Wydziału Budownictwa.
700 1@ \$a Niewiadomski, Jerzy. \$e Współaut.
700 1@ \$a Budzianowski, Zbigniew. \$e Red.
830 @0 \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli \$v cz. 2
830 @0 \$a Skrypty Uczelniane - Politechnika Śląska \$x 0434-0825 \$v nr 1452

c)

- 041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Niewiadomski, Jerzy.
245 00 \$a Obliczanie przestrzennych ustrojów prętowych / \$c oprac.
Jerzy Niewiadomski ; przy współpr. Feliksa Andermanna [et al.].
250 @@ \$a Wyd. 5.
260 @@ \$a Gliwice : \$b Wydaw. Politech. Śląskiej, \$c 1988.
300 @@ \$a 150 s. : \$b il. ; \$c 24 cm.
490 1@ \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli : ustroje statycznie
wyznaczalne : praca zbiorowa Zespołu Mechaniki Budowli / pod
red. Zbigniewa Budzianowskiego ; \$v cz. 3
490 1@ \$a Skrypty Uczelniane / Politechnika Śląska im. W. Pstrowskiego,
\$x 0434-0825 \$v nr 1453
521 8@ \$a Skrypt dla studentów Wydziału Budownictwa.
700 1@ \$a Andermann, Feliks \$d (1927-). \$e Współaut.
700 1@ \$a Budzianowski, Zbigniew. \$e Red.
830 @0 \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli \$v cz. 3
830 @0 \$a Skrypty Uczelniane - Politechnika Śląska \$x 0434-0825
\$v nr 1453

d)

- 041 0@ \$a pol
100 1@ \$a Lessaer, Stanisław.
245 00 \$a Przemieszczenia w statycznie wyznaczalnych płaskich
ustrojach prętowych / \$c oprac. Stanisław Lessaer ; przy współpr.
Feliksa Andermanna [et al.].
250 @@ \$a Wyd. 5.
260 @@ \$a Gliwice : \$b Wydaw. Politech. Śląskiej, \$c 1994.
300 @@ \$a 123 s. : \$b il. ; \$c 24 cm.
490 1@ \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli : ustroje statycznie
wyznaczalne : praca zbiorowa Zespołu Mechaniki Budowli / pod
red. Zbigniewa Budzianowskiego ; \$v cz. 4
490 1@ \$a Skrypty Uczelniane / Politechnika Śląska,
\$x 0434-0825 ; \$v nr 1802
521 8@ \$a Dla studentów Wydziału Budownictwa.
700 1@ \$a Andermann, Feliks \$d (1927-). \$e Współaut.
700 1@ \$a Budzianowski, Zbigniew. \$e Red.
830 @0 \$a Zbiór zadań z mechaniki budowli \$v cz. 4
830 @0 \$a Skrypty Uczelniane - Politechnika Śląska \$x 0434-0825
\$v nr 1802

e)

- 041 1@ \$a pol
100 1@ \$a Bielak, Stanisław \$d (1924-).

245	00	\$a Linie wpływu płaskich ustrojów prętowych / \$c oprac. Stanisław Bielak ; przy współpr. Feliksa Andermanna [et al.].
250	@@	\$a Wyd. 5 popr. i uzup.
260	@@	\$a Gliwice : \$b Wydaw. Politech. Śląskiej, \$c 1990.
300	@@	\$a 186 s. : \$b il. ; \$c 24 cm.
490	1@	\$a Zbiór zadań z mechaniki budowli : ustroje statycznie wyznaczalne: praca zbiorowa Zespołu Mechaniki Budowli / pod red. Zbigniewa Budzianowskiego ; \$v cz. 5
490	1@	\$a Skrypty Uczelniane / Politechnika Śląska im. W. Pstrowskiego, \$x 0434-0825 ; \$v nr 1498
521	8@	\$a Dla studentów Wydziału Budownictwa.
700	1@	\$a Andermann, Feliks \$d (1927-). \$e Współaut.
700	1@	\$a Budzianowski, Zbigniew. \$e Red.
830	@0	\$a Zbiór zadań z mechaniki budowli \$v cz. 5
830	@0	\$a Skrypty Uczelniane - Politechnika Śląska \$x 0434-0825 \$v nr 1498

Omówienie

Przykład dotyczy książki wielotomowej składającej się z pięciu części. Każda część posiada indywidualny tytuł i odrębne oznaczenie odpowiedzialności. Tytuł właściwy całości związany jest ze wspólnym dla niej oznaczeniem odpowiedzialności. Za podstawę prezentacji przyjęto piąte wydanie. Całość książki ukazuje się w obrębie serii numerowanej.

W przyjętym rozwiązaniu tytuły części uznano za tytuły wyróżniające i podano w polu 245. Każda część posiada autora głównego, którego nazwę wyróżniono za pomocą odpowiedniego wyrażenia. Zatem w każdym rekordzie bibliograficznym występuje hasło główne w polu 100. Wymieniona na pierwszym miejscu nazwa współautora poszczególnych części podana jest jako hasło dodatkowe w polu 700.

Tytuł całości książki w formie występującej na głównej stronie tytułowej z dodatkiem do tytułu i oznaczeniem odpowiedzialności podano w polu 490. W postaci do wyszukiwania tytuł ten stanowi hasło dodatkowe w polu 830. Nazwę redaktora całości książki podano w polu 700 poszczególnych rekordów jako hasło dodatkowe.

Tytuł serii, w skład której wchodzi części książki wielotomowej, jest tytułem rodzajowym, wymagającym uzupełnienia poprzez dodanie nazwy instytucji sprawczej. W formie przejętej z opisywanego dokumentu podano go zatem w polu 490, zaś w celu wyszukiwania w polu 830 umieszczono tytuł ujednolicony serii.

Przedstawiony tu sposób sporządzania rekordów dla poszczególnych tomów książki wielotomowej o tytułach wyróżniających pokazuje bogate możliwości dostarczenia do informacji o tych tomach. Punktami dostępu są hasła autorskie główne (pola 100) i dodatkowe (pola 700) opisów poszczególnych części książki oraz hasło dodatkowe zawierające nazwę redaktora jej całości (pole 700). Ponadto

elementami wyszukiwawczymi są tytuły indywidualne poszczególnych części (pola 245), tytuł całości oraz tytuł ujednoczony serii (pola 830).

PRZYKŁAD 3

a)

041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Cygański, Andrzej \$d (1927-).
245	00	\$a Podstawy spektroskopii atomowej i molekularnej, spektrofotometria absorpcyjna cząsteczkowa / \$c Andrzej Cygański, Halina Ladzińska-Kulińska.
246	30	\$a Spektrofotometria absorpcyjna cząsteczkowa
260	@@	\$a Łódź : \$b PŁ, \$c 1983.
300	@@	\$a 211 s. : \$b il. ; \$c 21 cm.
490	1@	\$a Instrumentalne metody spektroskopowe / Andrzej Cygański, Halina Ladzińska-Kulińska ; \$v cz. 1
490	1@	\$a Skrypty dla Szkół Wyższych / Politechnika Łódzka
504	@@	\$a Bibliogr. s. 210-211.
700	1@	\$a Ladzińska-Kulińska, Halina.
800	1@	\$a Cygański, Andrzej. \$t Instrumentalne metody spektroskopowe \$v cz. 1
830	@0	\$a Skrypty dla Szkół Wyższych - Politechnika Łódzka

b)

041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Cygański, Andrzej.
245	00	\$a Spektrometria atomowa / \$c Andrzej Cygański, Halina Ladzińska-Kulińska.
260	@@	\$a Łódź : \$b PŁ, \$c 1994.
300	@@	\$a 366 s. : \$b il. ; \$c 21 cm.
490	1@	\$a Instrumentalne metody spektroskopowe / Andrzej Cygański, Halina Ladzińska-Kulińska ; \$v cz. 2
490	1@	\$a Skrypty dla Szkół Wyższych / Politechnika Łódzka
504	@@	\$a Bibliogr. s. 364-366.
700	1@	\$a Ladzińska-Kulińska, Halina.
800	1@	\$a Cygański, Andrzej. \$t Instrumentalne metody spektroskopowe \$v cz. 2
830	@0	\$a Skrypty dla Szkół Wyższych - Politechnika Łódzka

Omówienie

Przykład dotyczy książki wielotomowej składającej się z dwóch części, o tytułach niezależnych od tytułu całości. Autorami poszczególnych części, a zarazem całości, są te same osoby. Część pierwsza ukazała się w 1983 roku, część druga w 1994. Całość książki ukazuje się w obrębie serii nienumerowanej.

Podobnie jak w poprzednim przykładzie, tytuły części są tytułami wyróżniającymi i podano je w polu 245 obu rekordów bibliograficznych. W rekordzie dla części pierwszej dalszą część tytułu powtórzono w polu 246. W ten sposób stworzono dodatkową możliwość wyszukiwania. Tytuł całości, wraz ze związanym z nim oznaczeniem odpowiedzialności, umieszczono w polu 490 obu rekordów.

Także w polu 490 podano tytuł serii w formie jaka występuje w dokumencie; natomiast w polu 830 umieszczono tytuł ujednolicony serii w postaci do wyszukiwania.

Rekordy w haśle głównym w polu 100 zawierają tę samą nazwę, ponieważ pierwszym autorem poszczególnych części jest ta sama osoba. Nazwa drugiego autora stanowi hasło dodatkowe w polu 700. Oprócz wymienionych już rodzajów haseł użyto tu w polu 800 hasła złożonego z ujednoliconego hasła osobowego i tytułu. Hasła tego typu (Nazwa autora. Tytuł) tworzy się tylko dla nazwy jednego, głównego lub pierwszego spośród dwóch bądź trzech autorów całości książki wielotomowej. Wynika to z przyjętej w odpowiedniej Polskiej Normie [5, p. 2.1.1] zasady, że w haśle głównym opisu bibliograficznego wystąpić może tylko nazwa jednej osoby.

PRZYKŁAD 4

a)

020	@@	\$a 8308025625
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Wyspiański, Stanisław \$d (1869-1907).
245	00	\$a Listy Stanisława Wyspiańskiego do Józefa Mehoffera, Henryka Opieńskiego i Tadeusza Stryjeńskiego. \$n Cz. 1, \$p Listy / \$c teksty listów oprac. Maria Rydlowa.
260	@@	\$a Kraków : \$b Wydaw. Literackie, \$c 1994.
300	@@	\$a 330 s., 169 s.tabl. ; \$c 21 cm.
490	1@	\$a Listy zebrane / Stanisław Wyspiański ; w oprac. Leona Płoszewskiego, Jana Dürra-Durskiego i Marii Rydlowej ; \$v t. 1
700	1@	\$a Rydlowa, Maria \$d (1924-). \$e Oprac.
800	1@	\$a Wyspiański, Stanisław \$d (1869-1907). \$t Listy zebrane \$v t. 1

b)

020	@@	\$a 8308025625
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Rydlowa, Maria \$d (1924-).
245	00	\$a Listy Stanisława Wyspiańskiego do Józefa Mehoffera, Henryka Opieńskiego i Tadeusza Stryjeńskiego. \$n Cz. 2, \$p Dodatek krytyczny / \$c napisała Maria Rydlowa z wykorzystaniem materiałów Leona Płoszewskiego i Jana Dürra-Durskiego.

260	@@	\$a Kraków : \$b Wydaw. Literackie, \$c 1994.
300	@@	\$a 495 s. ; \$c 21 cm.
490	1@	\$a Listy zebrane / Stanisław Wyspiański ; w oprac. Leona Płoszewskiego, Jana Dürra-Durskiego i Marii Rydlowej ; \$v t. 1
700	1@	\$a Płoszewski, Leon \$d (1890-1970). \$e Oprac.
700	1@	\$a Dürr-Durski, Jan \$d (1902-1969). \$e Oprac.
800	1@	\$a Wyspiański, Stanisław \$d (1869-1907). \$t Listy zebrane \$v t. 1

Omówienie

Czterotomowa książka zawiera listy jednej osoby skierowane do różnych adresatów. Ten fakt przesądza wybór hasła głównego autorskiego. Tytuły tomów są niezależne od tytułu całości, co determinuje sposób ich opisania. Tom pierwszy - prezentowany w przykładzie - dzieli się na dwie części o tytułach nie wyróżniających. Pierwsza część zawiera listy, których autor i odbiorcy zostali wymienieni w tytule właściwym tomu. Drugą część stanowi natomiast dodatek krytyczny do zawartych w części pierwszej listów - rzecz jasna, innego autorstwa niż listy. Każda zatem część pierwszego tomu jest innego autora.

Oba rekordy zawierają hasła główne w polach 100, każdy dla nazwy autora danej części.

W polach 245 obu rekordów występuje wspólny dla tomu pierwszego tytuł. Zawiera on oznaczenie odpowiedzialności, które jest jednak właściwe tylko dla części pierwszej. Wobec tego nie powtarza się go w podpolu \$c pola 245, gdzie podano jedynie nazwę osoby opracowującej zbiór listów. W rekordzie dla części drugiej w pierwszym oznaczeniu odpowiedzialności występuje nazwa autorki dodatku krytycznego.

Tytuł całości książki wielotomowej wraz z oznaczeniem odpowiedzialności i numeracją opisywanego tomu w obrębie całości podano w polach 490. W postaci do wyszukiwania ta sama zawartość występuje w polach 800.

Drugi rekord zawiera ponadto dwa hasła dodatkowe - nazwy współtwórców tej części.

PRZYKŁAD 5

a)

020	@@	\$a 8371201613
041	1@	\$a pol \$h eng
100	1@	\$a Wingrove, David \$d (1954-).
245	00	\$a Sztuka wojenna / \$c David Wingrove ; przeł. [z ang.] Marek Obarski.
260	@@	\$a Poznań : \$b Rebis, \$c 1994.
300	@@	\$a 279 s. ; \$c 20 cm.

490 1@ \$a Chung Kuo / David Wingrove. Ks. 2, Złamane koło ; \$v 1
 490 1@ \$a Science Fiction / Rebis
 700 1@ \$a Obarski, Marek \$d (1947-). \$e Tł.
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Chung Kuo. \$n Ks. 2,
 \$p Złamane koło \$v 1
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Złamane koło \$v 1
 830 @0 \$a Science Fiction - Rebis

b)

020 @@ \$a 8371201982
 041 1@ \$a pol \$h eng
 100 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-).
 245 00 \$a Szczypta popiołu / \$c David Wingrove ; przeł. [z ang.] Marek
 Obarski.
 260 @@ \$a Poznań : \$b Rebis, \$c 1995.
 300 @@ \$a 357 s. ; \$c 20 cm.
 490 1@ \$a Chung Kuo / David Wingrove. Ks. 2, Złamane koło ; \$v 2
 490 1@ \$a Science Fiction / Rebis
 700 1@ \$a Obarski, Marek. \$e Tł.
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Chung Kuo. \$n Ks. 2,
 \$p Złamane koło \$v 2
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Złamane koło \$v 2
 830 @0 \$a Science Fiction - Rebis

c)

020 @@ \$a 8371202016
 041 1@ \$a pol \$h eng
 100 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-).
 245 00 \$a Na moście Ch' in / \$c David Wingrove ; przeł. [z ang.] Jan
 Pyka.
 260 @@ \$a Poznań : \$b Rebis, \$c 1995.
 300 @@ \$a 359 s. ; 20 cm.
 490 1@ \$a Chung Kuo / David Wingrove. Ks. 3, Biała góra ; \$v 1
 490 1@ \$a Science Fiction / Rebis
 700 1@ \$a Pyka, Jan. \$e Tł.
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Chung Kuo. \$n Ks. 3,
 \$p Biała góra \$v 1
 800 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Biała góra \$v 1
 830 @0 \$a Science Fiction - Rebis

d)

020 @@ \$a 8371202024
 041 1@ \$a pol \$h eng
 100 1@ \$a Wingrove, David \$d (1954-).

245	00	\$a Zdruzgotana ziemia / \$c David Wingrove ; przeł. [z ang.] Jan Pyka.
260	@@	\$a Poznań : \$b Rebis, \$c 1995.
300	@@	\$a 359 s. ; \$c 20 cm.
490	1@	\$a Chung Kuo / David Wingrove. Ks. 3, Biała góra ; \$v 2
490	1@	\$a Science Fiction / Rebis
700	1@	\$a Pyka, Jan. \$e Tł.
800	1@	\$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Chung Kuo. \$n Ks. 3, \$p Biała góra \$v 2
800	1@	\$a Wingrove, David \$d (1954-). \$t Biała góra \$v 2
830	@0	\$a Science Fiction - Rebis

Omówienie

Przykład dotyczy książki wielotomowej o budowie hierarchicznej. Tomy tej książki na obu stopniach podziału mają tytuły wyróżniające. Za podstawę opisu przyjęto tytuły na najniższym - drugim - stopniu podziału.

Autorem poszczególnych tomów a zarazem całości jest ta sama osoba.

Całość książki ukazuje się w obrębie serii nienumerowanej, której tytuł wymaga uzupełnienia nazwą wydawcy.

Rekordy bibliograficzne zawierają w polu 100 nazwę autora, a w polach 245 indywidualne tytuły tomów.

W polach 490 poszczególnych rekordów podano - w sposób właściwy dla strefy tytułu i oznaczenia odpowiedzialności - informacje o całości książki wielotomowej oraz oznaczenie opisywanego tomu. Te same dane podano w postaci do wyszukiwania w polach 800. Ponadto dodatkowe pola 800 umożliwiają wyszukanie opisanego w rekordzie pozycji według nazwy autora i tytułów części na pierwszym stopniu podziału książki.

Nazwy tłumaczy stanowią hasła dodatkowe w polach 700.

2.3 Prace współwydane

W rozdziale tym omówiono sposoby sporządzania rekordu bibliograficznego dla prac współwydanych.

Termin "prace współwydane" wprowadzono po raz pierwszy w Polskiej Normie PN-N-01152-1:1982 [11, p. 3.1.6]. Upřednio w encyklopediach i podręcznikach bibliotekarskich stosowano określenia "dzieło współwydane" lub "utwór współwydany". Najszerszą definicję dzieła współwydanego zawiera *Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego* [3, s. 118]: „ D. współwydane, utwór opublikowany razem z innym jako jedna całość wydawnicza bez wspólnej karty tytułowej, albo opatrzone taką kartą, wymieniającą poszczególne pozycje”.

Kart tytułowych może być kilka, lecz tylko jedna strona tytułowa może zostać uznana za główną, stanowiącą podstawowe źródło danych m. in. dla strefy tytułu i oznaczenia odpowiedzialności, której to strefie w formacie odpowiada pole 245. Podstawowym czynnikiem determinującym sposób opisywania prac współwydanych jest wspólny tytuł, jakim zostały one opatrzone, lub jego brak.

Prace współwydane pod tytułem wspólnym

PRZYKŁAD 6

041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Słonimski, Antoni \$d (1895-1976).
245	00	\$a Jawa i mrzonka / \$c Antoni Słonimski.
250	@@	\$a Wyd. 2.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Państw Inst. Wydaw., \$c 1972.
300	@@	\$a 69 s. ; \$c 8 cm.
505	0@	\$a Zawiera: Spowiedź emigranta ; Jak to było naprawdę.
700	12	\$a Słonimski, Antoni \$d (1895-1976). \$t Spowiedź emigranta
700	12	\$a Słonimski, Antoni \$d (1895-1976). \$t Jak to było naprawdę

Omówienie

Na głównej stronie tytułowej widnieje nazwa autora i wyróżniony typograficznie tytuł wspólny, zaś poniżej podano tytuły dwóch prac współwydanych.

W przypadku prac współwydanych tego samego autorstwa opatrzonych wspólnym tytułem w haśle głównym rekordu (pole 100) występuje nazwa autora.

Pole 245 zawiera tytuł wspólny, natomiast tytuły prac współwydanych podano w polu 505, przeznaczonym tylko dla tytułów prac, które opublikowane zostały pod tytułem wspólnym (niezależnie od tego, czy są one jednego, czy różnych autorów). Wartość pierwszego wskaźnika w tym polu określa, czy wymieniono w nim wszystkie prace współwydane, czy tylko niektóre.

Pole 505 jako pole uwag nie służy do wyszukiwania. W postaci do wyszukiwania tytuły poszczególnych prac występują w polach 700 jako element hasła typu: Nazwa autora. Tytuł. Wartość drugiego wskaźnika w polach 700 wskazuje, że hasło dotyczy dokumentu niesamoistnego wydawniczo.

PRZYKŁAD 7

041	0@	\$a pol
245	00	\$a Socjologiczne problemy pracy w hutnictwie.
260	@@	\$a Katowice : \$b Śląsk, \$c 1968.
300	@@	\$a 233 s. : \$b il. ; \$c 25 cm.
440	@0	\$a Górnośląskie Studia Socjologiczne \$v t. 5
504	@@	\$a Bibliogr. przy poszczególnych pracach.
505	0@	\$a Zawiera: Innowacja w zakresie czasu pracy w hutnictwie :

		społeczne konsekwencje czterobrygadowego systemu pracy / Franciszek Adamski. Mistrz hutniczy : studium z zakresu socjologii organizacji pracy / Jerzy Sikorski.
550	@@	\$a Inst. sprawcza: Śląski Instytut Naukowy w Katowicach.
700	12	\$a Adamski, Franciszek. \$t Innowacja w zakresie czasu pracy w hutnictwie
700	12	\$a Sikorski, Jerzy. \$t Mistrz hutniczy

Omówienie

Główna strona tytułowa zawiera wyróżniony typograficznie tytuł wspólny, poniżej zaś wymieniono odrębne prace różnego autorstwa. Tak opublikowane prace stanowią jeden z tomów serii numerowanej.

Rekord bibliograficzny nie zawiera pola 100, tj. pola hasła głównego autorskiego. Pole 245 zawiera tylko tytuł wspólny.

Tytuły prac współwydanych wraz z odpowiednimi oznaczeniami odpowiedzialności wymieniono w polu 505, zaś w postaci do wyszukiwania dane te podano w kolejnych polach 700 jako hasła typu: Nazwa autora. Tytuł.

Tytuł serii podano w polu 440. Pole to może być użyte jako hasło dodatkowe rekordu bibliograficznego tylko wówczas, jeżeli tytuł serii w tej formie może być bezpośrednio wyszukiwany.

PRZYKŁAD 8

020	@@	\$a 8310096550
041	0@	\$a pol
245	00	\$a Nowele pozytywistyczne / \$c Bolesław Prus, Maria Konopnicka, Eliza Orzeszkowa.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Nasza Księgarnia, \$c 1992.
300	@@	\$a 222 s. ; \$c 20 cm.
490	1@	\$a LS Lektury Szkolne : szkoła średnia 3
700	1@	\$a Prus, Bolesław \$d (1847-1912).
700	1@	\$a Konopnicka, Maria \$d (1842-1910).
700	1@	\$a Orzeszkowa, Eliza \$d (1841-1910).
830	@0	\$a Lektury Szkolne - Nasza Księgarnia

Omówienie

Przykład dotyczy prac współwydanych trzech autorów, które wydawca opatrzył wspólnym tytułem. Książkę wydano w obrębie serii nienumerowanej, której tytuł na głównej stronie tytułowej podano w postaci akronimu.

Rekord bibliograficzny nie zawiera hasła głównego w polu 100, ponieważ prace współwydane różnych autorów opublikowane pod wspólnym tytułem nie powinny

być opisywane pod hasłem głównym autorskim. Nazwy poszczególnych autorów prac stanowią hasła dodatkowe w kolejnych polach 700.

Tytuł serii w formie występującej w opisywanej książce podano w polu 490, zaś w postaci do wyszukiwania ujednoczoną formę tytułu w polu 830.

PRZYKŁAD 9

a)

041	1@	\$a pol \$h eng
245	00	\$a Szczęśliwa gwiazda.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Nasza Księgarnia, \$c 1995.
300	@@	\$a 206 s. ; \$c 20 cm.
440	@0	\$a Sara w Avonlea
505	0@	\$a Zawiera: Cz. 1, Adorator ciotki Abigail / Amy Jo Cooper ; przeł. Beata Hrycak. Cz. 2, Kosz z niespodzianką / Heather Conkie ; przeł. Halina Ostaszewska.
700	12	\$a Cooper, Amy Jo. \$t Adorator ciotki Abigail
700	12	\$a Conkie, Heather. \$t Kosz z niespodzianką
700	1@	\$a Hrycak, Beata. \$e Tł.
700	1@	\$a Ostaszewska, Halina. \$e Tł.

b)

041	1@	\$a pol \$h eng
245	00	\$a Różany dworek.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Nasza Księgarnia, \$c 1995.
300	@@	\$a 214 s. ; \$c 20 cm.
440	@0	\$a Sara w Avonlea
505	0@	\$a Zawiera: Cz. 1, Sara wyrusza w podróż / Dennis Adair, Janet Rosenstock ; przeł. Anna Bańkowska. Cz. 2, Bajarka / Gail Hamilton ; przeł. Agnieszka Chodorowska.
700	12	\$a Adair, Dennis. \$t Sara wyrusza w podróż
700	12	\$a Hamilton, Gail. \$t Bajarka
700	1@	\$a Rosenstock, Janet
700	1@	\$a Bańkowska, Anna. \$e Tł.
700	1@	\$a Chodorowska, Agnieszka. \$e Tł.

Rekord khw dla cyklu

130	@0	\$a Sara w Avonlea
643	@@	\$a Warszawa \$b Nasza Księgarnia
667	@@	\$a Na podstawie serialu telewizyjnego wytwórni Sullivan Films, opartego na wątkach powieści Lucy Maud Montgomery.
670	@@	\$a Szczęśliwa gwiazda. Warszawa, 1995 ; \$b S.tyt. (Sara w Avonlea)

Omówienie

W cyklu, w obrębie którego ukazały się omawiane prace współwydane, publikowane są opowiadania (wszystkie w ten sam sposób) różnych autorów w przekładzie na język polski. Wszystkie je łączy to, że oparte są na wątkach powieści Lucy Maud Montgomery i napisane zostały na potrzeby serialu telewizyjnego. Z tego prawdopodobnie powodu tytuł cyklu jest elementem najbardziej wyróżnionym typograficznie, co utrudnia analizę i uporządkowanie pozostałych elementów. Tytuł wspólny, umieszczony na stronie tytułowej na rozwarciu, poprzedzono tytułem cyklu, zaś tytuły utworów współwydanych poprzedzono oznaczeniem i numerem części, co w istocie wskazuje jedynie na kolejność ich występowania w książce.

Rekordy bibliograficzne nie zawierają pól 100. Pola 245 zawierają tytuły wspólne bez oznaczenia odpowiedzialności w podpolach \$c. Tytuły utworów współwydanych wymieniono w polach 505, wraz ze wszystkimi oznaczeniami odpowiedzialności oraz numeracją podaną przez wydawcę. Pola 700 zawierają hasła złożone z nazwy autora i tytułu. Kolejne pola 700 zawierają hasła dodatkowe - nazwy tłumaczek oraz hasło dodatkowe - nazwę drugiej autorki pierwszej pracy (por. przykł. b).

W polu 440 podano tytuł cyklu, skopiowany z rekordu khw dla tego tytułu. Dla pełniejszego obrazu dołączono rekord khw, w którym w polu uwag (pole 667) zamieszczono wyjaśnienie dotyczące charakteru tego cyklu.

Prace współwydane bez tytułu wspólnego

Podobnie jak w przypadku prac współwydanych pod tytułem wspólnym, tak i w pracach współwydanych bez tytułu wspólnego można mieć do czynienia z pracami tego samego autorstwa lub różnego autorstwa.

Podstawowa trudność ich opisu polega na tym, że poszczególne prace mogą mieć własne lub wspólne dodatki do tytułów i oznaczenia odpowiedzialności. Zaś brak tytułu wspólnego powoduje, że wszystkie prace (lub ich większość) musi być wymieniona w polu 245. Kolejność tytułów prac, dodatków do tytułów, oznaczeń odpowiedzialności może być bardzo różna w poszczególnych przypadkach, zaś podpola \$a, \$b, \$c w polu 245, w których dane te muszą być wpisane, są podpolami niepowtarzalnymi. To powoduje właśnie wspomnianą trudność.

PRZYKŁAD 10

020	@@	\$a 8308025390
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Gombrowicz, Witold \$d (1904-1969).
245	00	\$a Iwona, księżniczka Burgunda ; \$b Ślub ; Operetka ; Historia / \$c Witold Gombrowicz ; słowo wstępne Jerzy Jarzębski.
260	@@	\$a Kraków : \$b Wydaw. Literackie, \$c 1994.
300	@@	\$a 416 s. ; \$c 20 cm.
501	@@	\$a Zawiera również: Od bosości do nagości : esej / Konstanty A.

		Jeleński.
700	1@	\$a Jarzębski, Jerzy \$d (1947-). \$e Wstęp
700	12	\$a Jeleński, Konstanty Aleksander \$d (1922-1987). \$t Od bosości do nagości
700	12	\$a Gombrowicz, Witold \$d (1904-1969). \$t Ślub
700	12	\$a Gombrowicz, Witold \$d (1904-1969). \$t Operetka
700	12	\$a Gombrowicz, Witold \$d (1904-1969). \$t Historia

Omówienie

Na głównej stronie tytułowej na rozwarciu widnieje nazwa autora, poniżej tytuły czterech prac współwydanych a obok nazwy autorów i tytuły dwóch materiałów wprowadzających.

Rekord bibliograficzny zawiera w polu 100 hasło główne - nazwę autora czterech prac współwydanych stanowiących tekst główny książki.

W podpolu \$a pola 245 podano tytuł pierwszej pracy. Tytuły pozostałych prac podano w podpolu \$b, oddzielając je średnikiem jako znakiem umownym. W podpolu \$c w pierwszym oznaczeniu odpowiedzialności podano nazwę autora, w następnym zaś nazwę autora wstępu wszystkich prac zamieszczonych w książce.

Tytuł oraz oznaczenie odpowiedzialności drugiego tekstu wprowadzającego podano w polu 501. Pole to zawiera informacje o takich pracach współwydanych bez tytułu wspólnego, których nie wymieniono w polu 245 (bo np. brak ich na głównej stronie tytułowej) ani w polu 505.

Kolejne pola 700 zawierają hasła dodatkowe - nazwę autora wstępu oraz hasła złożone z nazw autorów i tytułów poszczególnych prac współwydanych zamieszczonych w książce.

PRZYKŁAD 11

020	@@	\$a 8385335188
041	1@	\$a engpol \$h eng
100	1@	\$a Morrison, Jim \$d (1943-1971).
245	04	\$a The lords ; \$b and The new creatures; Władcy ; i Nowe stworzenia : poezje / \$c James Douglas Morrison ; przeł. [z ang.] Artur Brodowicz.
260	@@	\$a Kraków : \$b Rock-Serwis, \$c 1993.
300	@@	\$a 139 s. ; 21 cm.
546	@@	\$a Równoległe tekst ang. i przekł. pol.
700	12	\$a Morrison, Jim \$d (1943-1971). \$t New creatures \$l (ang.)
700	12	\$a Morrison, Jim \$d (1943-1971). \$t Lords \$l (pol.)
700	12	\$a Morrison, Jim \$d (1943-1971). \$t New creatures \$l (pol.)
700	1@	\$a Brodowicz, Artur. \$e Tł.

Omówienie

Kolejny przykład dotyczy książki zawierającej oryginał i przekład dwóch zbiorów poezji tego samego autora. Tytuły tych zbiorów podane na głównej stronie tytułowej w oryginale oraz w tłumaczeniu połączono spójnikiem. Początkowo zbiory te były publikowane oddzielnie. Przekład polski oparto na pierwszym wspólnym wydaniu obu zbiorów.

Rekord bibliograficzny zawiera hasło główne - nazwę autora zbioru.

W podpolach \$a i \$b pola 245 podano tytuły angielskie i polskie obu zbiorów.

Kolejne pola 700 zawierają hasła dodatkowe: hasła zawierające nazwę autora i tytuły ujednolicone prac współwydanych oraz hasło zawierające nazwę tłumacza. Tytuły polskie prac współwydanych będą wyszukiwane dzięki rekordom khw.

PRZYKŁAD 12

020	@@	\$a 8301102128
041	0@	\$a pol
100	1@	\$a Grabowska, Anna.
245	00	\$a Procesy percepcji / \$c Anna Grabowska, Wanda Budohoska. Myślenie i rozwiązywanie problemów ; Podejmowanie decyzji / Józef Koziński.
246	14	\$a Percepcja, myślenie, decyzje
260	@@	\$a Warszawa : \$b Wydaw. Naukowe PWN, \$c 1992.
300	@@	\$a 197 s. : \$b fot., rys., wyk. ; \$c 24 cm.
490	1@	\$a Psychologia ogólna / pod red. Tadeusza Tomaszewskiego ; \$v 1
700	1@	\$a Budohoska, Wanda \$d (1920-).
700	12	\$a Koziński, Józef \$d (1936-). \$t Myślenie i rozwiązywanie problemów
700	12	\$a Koziński, Józef \$d (1936-). \$t Podejmowanie decyzji
700	1@	\$a Tomaszewski, Tadeusz \$d (1910-). \$e Red.
830	@0	\$a Psychologia ogólna \$v 1

Omówienie

W obrębie tej książki wielotomowej, o wyróżniających tytułach tomów, ukazał się tom zawierający trzy prace współwydane. Pierwszą napisały dwie autorki, dwie następne ten sam autor.

Tytuł całości książki wielotomowej występuje na dodatkowej stronie tytułowej oraz na okładce. Na okładce widnieje też tytuł ujmujący hasłowo zawartość treściową tomu. Tak postąpiono też w pozostałych tomach. Kolejność tomów oznaczono gwiazdkami (*) na okładkach.

Rekord bibliograficzny zawiera hasło główne w polu 100. Występuje w nim nazwa pierwszego autora pierwszej pracy zamieszczonej w tomie, bowiem przy

wyborze hasła głównego prac współwydanych bez wspólnego tytułu różnego autorstwa decyduje liczba autorów pierwszej pracy. Nazwę drugiego autora tej pracy podano w polu 700 jako hasło dodatkowe.

Pole 245 zawiera w podpolu \$a tytuł pierwszej pracy, a w następującym po nim podpolu \$c odpowiednie oznaczenie odpowiedzialności. W dalszym ciągu tego podpola, oddzielone właściwymi znakami umownymi, występują tytuły pozostałych dwóch prac oraz odpowiadające tym tytułom oznaczenie odpowiedzialności.

Do obu prac trzeciego autora można dotrzeć poprzez hasła typu: Nazwa autora. Tytuł, występujące w polach 700.

W polu 246 umieszczono tytuł występujący na okładce. W ten sposób staje się on dodatkowym punktem dostępu do książki opisanej w rekordzie.

Tytuł całości książki wielotomowej wraz z oznaczeniem odpowiedzialności podano w polu 490, w postaci do wyszukiwania - w polu 830.

Nazwa redaktora całości książki wielotomowej znajduje się jako hasło dodatkowe w polu 700.

Zaprezentowany tu sposób sporządzania rekordu bibliograficznego dla prac współwydanych opublikowanych jako tom książki wielotomowej ilustruje szerokie możliwości dotarcia do informacji o niej.

PRZYKŁAD 13

020	@@	\$a 0078818699
041	0@	\$a eng
100	1@	\$a Vaughan, Tay.
245	00	\$a Multimedia : \$b making it work / \$c Tay Vaughan.
260	@@	\$a Berkeley : \$b McGraw-Hill, \$c 1993.
300	@@	\$a XXI, 477 s. : \$b il. ; \$c 23 cm + \$e dyskietka.
501	@@	\$a Zawiera również: Tempra : the complete multimedia solution : user guide. Special ed. Lakeland : Mathematica Inc., 1992. 66 s.
740	02	\$a Tempra

Omówienie

Książka zawiera dwie prace. Każdą opatrzone własną kartą tytułową. Pierwszą pracę (przeważającą objętościowo) napisał jeden autor, druga jest dziełem anonimowym.

Rekord bibliograficzny zawiera pole 100, w którym podano nazwę autora pierwszej pracy.

Pole 245 oraz większość pozostałych pól zawiera dane dotyczące pierwszej pracy. Opis bibliograficzny pracy współwydanej zamieszczono w polu 501. W po-

staci do wyszukiwania jej tytuł podano w polu 740, przeznaczonym m. in. dla prac współwydanych nie posiadających autora.

PRZYKŁAD 14

a)

020 @@ \$a 8390028352
041 0@ \$a engpol
100 1@ \$a Hryniewicz, Janusz T. \$d (1948-).
245 00 \$a Ucieczka mózgow z szkolnictwa wyzszego i nauki : \$b raport z badan / \$c Janusz Hryniewicz, Bohdan Jalowicki, Agnieszka Mync.
260 @@ \$a Warszawa : \$b Wydaw. Europejskiego Inst. Rozwoju Regionalnego i Lokalnego, \$c 1992.
300 @@ \$a 118, 77 s. ; \$c 21 cm.
490 1@ \$a Studia Regionalne i Lokalne / Uniwersytet Warszawski. Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego ; \$v 8 (41)
501 @@ \$a Wspolyd. w kierunku przeciwnym: The brain drain in Poland / Janusz Hryniewicz, Bohdan Jalowicki, Agnieszka Mync. Warsaw : European Inst. for Regional and Local Development, 1992. Regional and Local Studies / University of Warsaw. European Institute for Regional and Local Development ; 9.
700 1@ \$a Jalowicki, Bohdan \$d (1934-).
700 1@ \$a Mync, Agnieszka.
700 12 \$a Hryniewicz, Janusz T. \$d (1948-). \$t Brain drain in Poland
830 @0 \$a Studia Regionalne i Lokalne - Uniwersytet Warszawski. Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego \$v 8 (41)
830 @0 \$a Regional and Local Studies - Uniwersytet Warszawski. Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego \$v 9

b)

020 @@ \$a 8386367121
041 0@ \$a engpol
100 1@ \$a Jalowicki, Bohdan \$d (1934-).
245 00 \$a Ucieczka mózgow z nauki i szkolnictwa wyzszego w Polsce w latach 1992-1993 : \$b raport z badan / \$c Bohdan Jalowicki, Janusz Hryniewicz, Agnieszka Mync.
260 @@ \$a Warszawa : \$b Europejski Inst. Rozwoju Regionalnego i Lokalnego, \$c 1994.
300 @@ \$a 141, 102 s. ; 21 cm.
490 1@ \$a Studia Regionalne i Lokalne / Uniwersytet Warszawski. Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego ; \$v 14 (47)
501 @@ \$a Wspolyd. w kierunku przeciwnym: The brain drain from science and universities in Poland, 1992-1993 / Bohdan Jalowicki, Janusz Hryniewicz, Agnieszka Mync. Warsaw :

- European Inst. for Regional and Local Development, 1994.
Regional and Local Studies / University of Warsaw. European
Institute for Regional and Local Development ; v 11.
- 700 1@ \$a Hryniewicz, Janusz T. \$d (1948-).
- 700 1@ \$a Mync, Agnieszka.
- 700 12 \$a Jałowicki, Bohdan \$d (1934-). \$t Brain drain from science
and universities in Poland, 1992-1993
- 830 @0 \$a Studia Regionalne i Lokalne - Uniwersytet Warszawski.
Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego \$v 14 (47)
- 830 @0 \$a Regional and Local Studies - Uniwersytet Warszawski.
Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego \$v 11

Rekordy khw dla serii

- 130 @0 \$a Studia Regionalne i Lokalne - Uniwersytet Warszawski.
Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego
- 410 2@ \$a Uniwersytet Warszawski. \$b Europejski Instytut Rozwoju
Regionalnego i Lokalnego. \$t Studia Regionalne i Lokalne.
- 530 @0 \$a Rozwój Regionalny - Rozwój Lokalny - Samorząd Terytorialny
\$w a
- 640 0@ \$a 1(34) (1991)-
- 642 @@ \$a 1 (34) \$5 WA U
- 643 @@ \$a Warszawa \$b UW
- 667 @@ \$a Nr 2 (1986) - 4 (1987) tyt. serii: Polska Lokalna i Samorząd
Terytorialny w Warunkach Reformy i Rekonstrukcji Gospodarki
Przestrzennej
- 667 @@ \$a Od nr 34 (1991) - zmiana tyt. serii: Studia Regionalne
i Lokalne.
- 667 @@ \$a Seria ukazuje się także w wersji angielskiej pt.:
Regional and Local Studies. Każda wersja językowa zachowuje
odrębność numeracji.
- 670 @@ \$a Restrukturyzacja regionów jako problem współpracy
europejskiej. T. 1 / red. nauk. Antoni Kuliński, Bohdan Jałowicki.
Warszawa, 1991. \$b S.tyt.: (Studia Regionalne i Lokalne ;
1 (34)).
- 130 @0 \$a Regional and Local Studies - Uniwersytet Warszawski.
Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego
- 410 2@ \$a Uniwersytet Warszawski. \$b Europejski Instytut Rozwoju
Regionalnego i Lokalnego. \$t Regional and Local Studies
- 430 @0 \$a Regional and Local Studies - University of Warsaw. European
Institute for Regional and Local Development
- 430 @0 \$a Etudes Regionales et Locales - University of Warsaw.
European Institute for Regional and Local Development
- 640 @@ \$a 1 (1989)-
- 642 @@ \$a 9 \$5 KR 93
- 643 @@ \$a Warszawa \$b UW

- 667 @@ \$a Seria ukazuje się także w wersji polskiej pt.: Studia Regionalne i Lokalne. Każda wersja językowa zachowuje odrębność numeracji.
- 670 @@ \$a The brain drain in Poland / Janusz Hryniewicz, Bohdan Jałowiecki, Agnieszka Mync. Warsaw, 1992. \$b S. tyt. (Regional and Local Studies. University of Warsaw. European Institute for Regional and Local Development ; 9)

Omówienie

Opisane powyżej książki zawierają równoległe językowo wersje tej samej pracy wydrukowane w przeciwstawnych kierunkach. Wersje te opatrzone własnymi okładkami i kartami tytułowymi.

Obie wersje ukazują się w obrębie (także równoległych językowo wersji) serii numerowanych. Ta sama praca w języku polskim i angielskim oznaczona jest innym numerem w obrębie poszczególnych wersji językowych serii.

Rekordy bibliograficzne zawierają hasła główne w polu 100 - nazwę pierwszego autora.

W polu 245 podano tytuły właściwe prac w języku polskim, natomiast opis bibliograficzny angielskich wersji prac zamieszczono w polu 501. W postaci do wyszukiwania tytuły w języku angielskim stanowią element (podpole \$t) hasła złożonego z nazwy autora i tytułu. W tych tytułach pominięto rodzajniki nie uwzględniane przy szeregowaniu (por. 1.6).

Nazwy drugiego i trzeciego autora prac stanowią hasła dodatkowe w polach 700.

Przy wyborze wersji językowej serii (pole 490) zastosowano tę samą zasadę, jak przy wyborze tytułów właściwych (pola 245). Przyjęto mianowicie do opisu tytuł w języku polskim, natomiast w kolejnych polach 830 podano tytuły ujednolicone wersji językowych tej serii. Dla każdej wersji językowej serii utworzono odrębny rekord khw, podając w strefie uwag (pole 667) odpowiednie wyjaśnienie.

2.4 Hasło korporatywne

Przedmiotem tej części rozdziału będzie zastosowanie hasła korporatywnego w rekordzie bibliograficznym. Wobec braku odpowiedniej Polskiej Normy - o czym mowa we wprowadzeniu - przyjęte w przykładach rozwiązania mogą być traktowane jedynie jako propozycje (które, być może, zostaną przyjęte w przyszłej normie).

Hasło korporatywne opisu bibliograficznego to hasło zawierające nazwę ciała zbiorowego, w tym imprezy. Może ono wystąpić jako hasło główne opisu bibliograficznego lub dodatkowe. Użycie hasła korporatywnego jako dodatkowego możliwe jest zawsze, jeżeli opisywany dokument może być poszukiwany pod nazwą danego ciała zbiorowego.

Zakres stosowania hasła korporatywnego głównego sformułowano ogólnie w instrukcji przy omówieniu zawartości pola 110 [7, s. 37].

Materiał ilustracyjny dobrano głównie pod kątem wyjaśnienia, kiedy opis dokumentu winien zostać opatrzony hasłem głównym. Zamieszczono jednak też przykłady zawierające hasło korporatywne dodatkowe, po części dla wskazania możliwości wyszukiwawczych, po części jako przeciwieństwo potraktowania danej nazwy jako hasła głównego. Materiał zaprezentowano w ten sam sposób co w poprzednich rozdziałach, jednak z rozbiciem na dwie grupy zagadnień. Pierwsza z nich dotyczy stosowania hasła korporatywnego zawierającego nazwę ciała zbiorowego, druga - nazwę imprezy.

Hasło korporatywne zawierające nazwę ciała zbiorowego

O użyciu hasła korporatywnego jako hasła głównego bądź dodatkowego przesądza rodzaj opisywanego w rekordzie dokumentu. Jeśli ma on charakter oficjalny, jest związany z administracyjną działalnością ciała zbiorowego i ma na celu o niej informować, opis dokumentu winien zostać opatrzony hasłem korporatywnym głównym. Rodzaje takich dokumentów wymieniono w instrukcji przy omawianiu zawartości pola 110. Opisy tego typu dokumentów zawierają przykłady 15-18.

Jeśli dokument takiego charakteru nie posiada, jego opis nie zostanie opatrzony hasłem korporatywnym głównym, nawet jeżeli poza nazwą ciała zbiorowego brak innego oznaczenia odpowiedzialności. Odpowiednie przypadki zilustrowano w przykładach 19-20.

PRZYKŁAD 15

041	0@	\$a engfre
110	2@	\$a Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities.
245	00	\$a CRE Constitution / \$c Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities.
260	@@	\$a [S. l. : \$b s. n.], \$c 1989.
300	@@	\$a 8, 8 s. ; \$c 21 cm.
500	@@	\$a Opis wg okł.
501	@@	\$a Współwyd. w kierunku przeciwnym: Statut de la CRE / Conference Permanente des Recteurs, Presidents et Vice-Chanceliers des Universités Européennes.
710	22	\$a Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities. \$t Statut de la CRE

Omówienie

Opisana w rekordzie książka zawiera statut ciała zbiorowego, czyli zbiór przepisów dotyczących jego organizacji, zakresu i sposobu działania. Statut ten opublikowano - w przeciwnych kierunkach - w dwóch równoległych wersjach języ-

kowych, opatrzonych własnymi okładkami. Za postawę opisu przyjęto wersję w języku angielskim.

Rekord zawiera w haśle głównym (pole 110) nazwę ciała zbiorowego.

Popole \$a pola 245 zawiera tytuł właściwy, na który składa się skrót nazwy ciała zbiorowego oraz określenie rodzaju dokumentu. Skrótu nie rozwinięto w rekordzie bibliograficznym (np. poprzez użycie pola 246), ponieważ jako wariant nazwy ciała zbiorowego jest on właściwie obsługiwany przez rekord khw dla tej nazwy. W podpolu \$c podano pełną nazwę ciała zbiorowego w formie występującej w opisywanej książce.

W polu 501 podano opis wersji francuskiej dokumentu. W postaci do wyszukiwania tytuł w języku francuskim stanowi element (podpole \$t pola 710) hasła złożonego z ujednocionej formy nazwy ciała zbiorowego i tytułu. Nazwa ciała zbiorowego w języku francuskim obsługiwana jest poprzez rekord khw jako wariant nazwy ujednocionej.

PRZYKŁAD 16

041	0@	\$a pol
110	2@	\$a Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica (Kraków, Polska). \$b Biblioteka Główna.
245	00	\$a Regulamin Biblioteki Głównej i sieci bibliotek Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica.
260	@@	\$a Kraków : \$b [Wydaw. AGH], \$c 1994.
300	@@	\$a 46 s. ; \$c 21 cm

Omówienie

Książka zawiera regulamin ciała zbiorowego, czyli ogół przepisów dotyczących postępowania służbowego.

Pole 110 zawiera nazwę ciała zbiorowego. Wobec tego, że nazwa tego ciała nie ma charakteru nazwy wyróżniającej, musi ona być poprzedzona nazwą ciała nadrzędnego. Na uwagę zasługuje przy tym umiejscowienie nazwy siedziby po nazwie ciała nadrzędnego.

Pole 245 zawiera tytuł właściwy, w którym w pełnej formie występuje nazwa ciała zbiorowego.

PRZYKŁAD 17

041	0@	\$a pol
110	2@	\$a Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica (Kraków, Polska).
245	00	\$a Informator dla kandydatów na studia dzienne w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie / \$c [oprac.: Teresa Głównka].

260 00 \$a Kraków : \$b Wydaw. AGH, \$c 1992.
 300 00 \$a 67 s. ; 24 cm.
 700 10 \$a Główna, Teresa. \$e Oprac.

Omówienie

Opisana w rekordzie książka stanowi informator, związany z działalnością ciała zbiorowego, jaka wynika z jego statutowych zadań. Tego rodzaju dokumenty bywają publikowane cyklicznie, co na ogół wymaga traktowania ich jako wydawnictwa ciągłe, a te opisuje się według odrębnych zasad. W tym jednak przypadku mamy do czynienia z wydawnictwem zwartym, co uprawnia do użycia w rekordzie hasła głównego korporatywnego.

Rekord bibliograficzny zawiera hasło główne w polu 110. Nazwa ciała zbiorowego jako integralna część tytułu właściwego występuje w podpolu \$a pola 245. W takim przypadku nie powtarza się jej w pierwszym oznaczeniu odpowiedzialności w podpolu \$c, mimo że na głównej stronie tytułowej występuje także jako nazwa instytucji sprawczej. Z tego względu podano w nim jedynie nazwę osoby, która informator opracowała. Nazwa ta stanowi w polu 700 hasło dodatkowe.

PRZYKŁAD 18

041 00 \$a eng
 110 20 \$a Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities. \$b General Assembly \$n (9 ; \$d 1989 ; \$c Durham, Anglia).
 245 00 \$a Proceedings of the 9th General Assembly, Durham 11-15 September 1989 / \$c Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities ; ed. by Andris Barblan.
 260 00 \$a Geneva : \$b CRE, \$c 1991.
 300 00 \$a 253 s. ; \$c 21 cm.
 700 10 \$a Barblan, Andris. \$e Red.

Omówienie

Książka zawiera materiały ze spotkania związanego z organizacyjną działalnością ciała zbiorowego. Spotkanie to nie posiada własnej wyróżniającej nazwy i dlatego na początek hasła w polu 110 wysuwa się nazwę danego ciała zbiorowego. Nazwa ta zawarta jest w podpolu \$a, nazwa rodzajowa określająca typ spotkania w podpolu \$b. Całość, łącznie z następującymi podpolami \$n, \$d, \$c, stanowi hasło korporatywne

Pole 245 zawiera tytuł właściwy oraz oznaczenia odpowiedzialności: nazwę ciała zbiorowego i nazwę redaktora.

Przykład ten ilustruje te rzadkie sytuacje, kiedy dla nazwy imprezy należy użyć pola 110. Sytuacje te mają miejsce, gdy impreza jest związana z działalnością

organizacyjną ciała zbiorowego, a określenie typu imprezy wskazuje na ten związek.

PRZYKŁAD 19

020 @@ \$a 8370063322
041 1@ \$a pol \$h eng
245 00 \$a Przedstaw się z najlepszej strony / \$c National Institute of Business Management ; [przeł. Grażyna Skoczylas].
260 @@ \$a Kraków : \$b Signum, \$c 1994.
300 @@ \$a 143 s. ; \$c 21 cm.
440 @0 \$a Wprowadzenie do Biznesu
710 20 \$a National Institute of Business Management (Stany Zjednoczone)
700 1@ \$a Skoczylas, Grażyna. \$e Tł.

PRZYKŁAD 20

020 @@ \$a 0873718313
041 0@ \$a eng
245 00 \$a Methods for the determination of metals in environmental samples / \$c Environmental Monitoring Systems Laboratory.
260 @@ \$a Boca Raton : \$b C. K. Smoley, \$c 1992.
300 @@ \$a VIII, 339 s. ; \$c 25 cm.
504 @@ \$a Bibliogr. przy poszczególnych rozdziałach.
710 20 \$a Environmental Monitoring Systems Laboratory (Cincinnati, Stany Zjednoczone).

Omówienie

Opisane w rekordach książki nie dotyczą działalności ciał zbiorowych, wymienionych na głównych stronach tytułowych. Są to instytucje sprawcze. W jednym przypadku nazwa instytucji stanowi jedyne oznaczenie odpowiedzialności, jakie występuje w książce.

Rekordy nie zawierają haseł głównych. Pola 245 zawierają w oznaczeniach odpowiedzialności (podpola \$c) nazwy instytucji sprawczych. Formy ujednolicone nazw występują w polach 710 jako hasła korporatywne dodatkowe.

Hasło korporatywne zawierające nazwę imprezy

Hasło korporatywne zawierające nazwę imprezy można formułować tylko wówczas, jeżeli impreza posiada własną wyróżniającą nazwę. Użyć go zatem wolno jedynie w opisach materiałów z takiej imprezy, której nazwa ją identyfikuje. Jeśli warunek ten nie jest spełniony, rekord bibliograficzny nie zawiera hasła korporatywnego.

Hasło korporatywne zawierające nazwę imprezy może być zastosowane jako główne bądź dodatkowe hasło opisu bibliograficznego. Kiedy należy użyć hasła

korporatywnego głównego, a kiedy dodatkowego - zakładając, że wyżej wymieniony warunek jest spełniony - to właśnie problem, który omawia ta część rozdziału i którego ostateczne rozwiązanie znajdzie się w przyszłej normie poświęconej hasłu korporatywnemu.

W prezentowanym materiale przykładowym zawarto propozycje odpowiednich rozstrzygnięć. Wynika z niego wniosek, że wybór hasła korporatywnego jako głównego bądź dodatkowego zależy od umiejscowienia nazwy imprezy w opisywanym dokumencie. Jeśli nazwa imprezy stanowi tytuł właściwy, jest z nim składniowo powiązana lub umiejscowiona ponad nim, należy zastosować hasło korporatywne główne. Ilustrację stanowią przykłady 21-26. We wszystkich innych przypadkach nazwa imprezy winna wystąpić jako hasło dodatkowe opisu bibliograficznego, co pokazano w przykładach 27-30. Ostatni przykład 31 wskazuje, kiedy opis materiałów z imprezy nie powinien mieć ani głównego, ani dodatkowego hasła korporatywnego. Materiały, o których mowa wydano jako części książki wielotomowej, tym samym przykład stanowi rodzaj zwieńczenia tematyki pierwszego i ostatniego podrozdziału.

Nazwy imprez występujące w prezentowanym materiale były już częściowo omawiane w innych opracowaniach [1, s. 39-45; 7, s. 37-46; 14, p. X10-X11]. Celowo posłużono się tymi nazwami tu po raz drugi, aby pokazać sposób traktowania ich w rekordzie bibliograficznym, zatem wyjaśnień dotyczących ich formy poszukiwać należy we wskazanych w bibliografii pozycjach.

PRZYKŁAD 21

041	0@	\$a pol
111	2@	\$a Krakowska Konferencja Naukowo-Techniczna Przeróbki Kopalin \$n (24 ; \$d 1992 ; \$c Zakopane, Polska).
245	00	\$a XXIV Krakowska Konferencja Naukowo-Techniczna Przeróbki Kopalin, Zakopane, 9-11 września 1992 / \$c [red. Zofia Blaschke].
260	@@	\$a Kraków : \$b [Wydaw. AGH], \$c 1992.
300	@@	\$a 222 s. ; \$c 25 cm.
550	@@	\$a Inst. sprawcze: Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Instytut Przeróbki i Wykorzystania Surowców Mineralnych AGH, Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN Kraków.
700	1@	\$a Blaschke, Zofia. \$e Red.

Omówienie

Przykład dotyczy książki, której tytułem właściwym jest nazwa konferencji.

Rekord bibliograficzny zawiera w polu 111 hasło korporatywne główne, w którym nazwę konferencji podano w formie ujednoczonej. W polu 245 nazwę tę podano w formie występującej w opisywanym dokumencie, łącznie z początkowym numerem oznaczającym kolejność. Numer ten podano w formie nie zmienionej, jako integralną część tytułu właściwego, nie użyto przy tym wskaźnika nakazują-

cego pomijanie numeru przy szeregowaniu. W rekordzie nie zastosowano również pola 246 dla podania tego tytułu z rozwiniętymi słownie numerami na jego początku.

PRZYKŁAD 22

020	@@	\$a 2868832008 (vol. 1)
041	0@	\$a engfre
111	2@	\$a European Conference on Advanced Materials and Processes \$n (3 ; \$d 1993 ; \$c Paryż, Francja).
245	04	\$a The 3rd European Conference on Advanced Materials and Processes = \$b Troisième Conférence Européenne sur les Matériaux et les Procédés Avancés, Paris, 8-10 June, 1993. \$n Vol. 1 / \$c ed. by R. Pichoir and P. Costa ; [organizatorzy:] SF2M, FEMS.
246	31	\$a Troisième Conférence Européenne sur les Matériaux et les Procédés Avancés
260	@@	\$a Les Ulis : \$b Les Ed. de Physique, \$c 1993.
300	@@	\$a XXV, 810 s. : \$b il. ; \$c 25 cm.
440	@0	\$a Journal de Physique. IV (Les Ulis) \$x 1155-4339 \$v vol. 3
504	@@	\$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
700	1@	\$a Pichoir, Robert. \$e Red.
700	1@	\$a Costa, Paul. \$e Red.
710	2@	\$a Société Française de Métallurgie et de Matériaux.
710	2@	\$a Federation of European Materials Societies.

Omówienie

Materiały z konferencji wydano jako książkę wielotomową (przykład ograniczono do tomu pierwszego). Jej tytuł, który stanowi nazwa konferencji, wyrażony jest w dwóch językach. Jako właściwy przyjęto tytuł w języku głównej części książki, tzn. w języku angielskim; tytuł w języku francuskim potraktowano jako równoległy.

Poszczególne tomy książki ukazały się w obrębie serii numerowanej.

Rekord bibliograficzny w polu 111 zawiera hasło korporatywne główne, w którym występuje ujednoczona forma nazwy konferencji. Forma w języku francuskim oraz skrót nazwy konferencji, jako warianty tej nazwy, obsługiwane są poprzez rekord khw.

Podpole \$a pola 245 zawiera tytuł właściwy, podpole \$b tytuł równoległy. Na początku obu tytułów występuje numer kolejny konferencji. W tytule właściwym numer ten wyrażono cyfrą, w tytule równoległym słownie. W takich też formach przejęto je do pola 245. Aby umożliwić wyszukiwanie poprzez tytuł równoległy użyto tu pola 246. Ilustruje ono dodatkowo sposób postępowania z numerem kolejnym konferencji występującym na początku tytułu.

W podpolu \$c pola 245 (występującym po podpolu \$n) podano nazwy redaktorów oraz wyrażone skrótem nazwy organizatorów konferencji. W formie ujednoliconej podano je w polach 700 i 710 jako hasła dodatkowe rekordu.

W podpolu \$a pola 440 podano tytuł ujednolicony serii, w podpolu \$x numer ISSN, w podpolu \$v oznaczenie części.

PRZYKŁAD 23

020	@@	\$a 0948507152 (IFS)
020	@@	\$a 3540163301 (Springer)
041	@@	\$a eng
111	2@	\$a International Symposium on Industrial Robots \$n (16 ; \$d 1986 ; \$c Bruksela, Belgia).
245	00	\$a 16th International Symposium on Industrial Robots : \$b 8th International Conference on Industrial Robot Technology, 30 September - 2 October 1986, Brussels, Belgium / \$c ed. by H. Van Brussel.
260	@@	\$a Kempston : \$b IFS ; \$a Berlin : \$b Springer, \$c 1986.
300	@@	\$a XVI, 1194 s. : \$b il. ; \$c 28 cm.
504	@@	\$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
711	2@	\$a International Conference on Industrial Robot Technology \$n (8 ; \$d 1986 ; \$c Bruksela, Belgia).
700	1@	\$a Brussel, H. van. \$e Red.

Omówienie

Przykład ilustruje sytuację, kiedy książka zawiera materiały z dwóch konferencji, odbytych w tym samym miejscu i czasie. Nazwy obu konferencji poprzedzono na głównej stronie tytułowej numerami oznaczającymi ich kolejność. W takiej też formie podano je w podpolu \$a i \$b pola 245.

W hasle korporatywnym głównym w polu 111 podano ujednoliconą formę nazwy konferencji, wymienionej w książce jako pierwsza. Ujednoliconą nazwę drugiej podano w polu 711 jako hasło dodatkowe rekordu.

PRZYKŁAD 24

020	@@	\$a 3540515895 (Southampton)
020	@@	\$a 3540515895 (Berlin)
041	0@	\$a eng
111	2@	\$a International Symposium on Numerical Methods in Engineering \$n (5 ; \$d 1989 ; \$c Lozanna, Szwajcaria).
245	00	\$a Proceedings of the Fifth International Symposium on Numerical Methods in Engineering. \$n Vol. 1 / \$c eds.: R. Gruber, J. Periaux, R. P. Shaw.
260	@@	\$a Southampton : \$b Computational Mechanics Publ. ; \$a Berlin ; \$b Springer Verl., \$c 1989.

300	@@	\$a 808 s. ; \$b il. ; \$c 24 cm.
504	@@	\$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
700	1@	\$a Shaw, Richard Paul \$d (1933-). \$e Red.
700	1@	\$a Periaux, Jaques. \$e Red.
700	1@	\$a Gruber, Ralph. \$e Red.

Omówienie

Przykład ilustruje sytuację kiedy to nazwa konferencji, łącznie z jej numerem, jest powiązana składniowo z tytułem właściwym książki.

Rekord bibliograficzny zawiera w polu 111 hasło główne, a w polu 245 nazwę konferencji i numer w formie występującej w tytule właściwym.

PRZYKŁAD 25

041	0@	\$a eng
111	2@	\$a International Symposium on Measurement of Electrical Quantities \$n (2 ; \$d 1987 ; \$c Warszawa, Polska).
245	00	\$a Industrial measurement of electrical and electronic components and equipment : \$b 2nd International Symposium on Measurement of Electrical Quantities, Warsaw (Poland) May 26-28, 1987 / \$c [organizatorzy:] IMEKO TC4 - Technical Committee on Measurement of Electrical Quantities [et al.].
260	@@	\$a Warsaw : \$b [s. n.], \$c 1987 \$e (Warszawa : \$f Druk. PIE-BOINTE).
300	@@	278 s. ; 24 cm.
504	@@	\$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
710	2@	\$a International Measurement Confederation. \$b Technical Committee on Measurement of Electrical Quantities.

Omówienie

Przykład dotyczy materiałów z konferencji, której nazwę umieszczono na stronie tytułowej ponad tytułem właściwym. Jest to ilustracja jednego z proponowanych na wstępie rozstrzygnięć, iż o zastosowaniu hasła głównego nazwy imprezy w rekordzie bibliograficznym winno decydować jej umiejscowienie na głównej stronie tytułowej opisywanego dokumentu. Stanowi to jedyne czytelne kryterium wyboru i pozwoli uniknąć niespójności w katalogach.

Rekord bibliograficzny zawiera hasło korporatywne główne w polu 111. Podano w nim ujednoczoną nazwę konferencji. Formę występującą w opisywanym dokumencie podano w podpolu \$b pola 245 jako dodatek do tytułu, ponieważ opis bibliograficzny powinien zawierać nazwy (w postaci przejętej z dokumentu), których ujednoczone formy są użyte w polach haseł rekordu. W oznaczeniu odpowiedzialności (podpole \$c) podano nazwę organizatora konferencji widniejącą na głównej stronie tytułowej. Formę ujednoczoną nazwy organizatora podano w polu 710.

PRZYKŁAD 26

020 @@ \$a 8385778251
041 0@ \$a pol
111 2@ \$a Forum SBP' 94 \$n (1 ; \$d 1994 ; \$c Chorzów, Polska).
245 00 \$a Komputery w bibliotekach - Polska' 94 : \$b I Forum SBP' 94 :
materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich, Chorzów, 10-12.06.1994 / \$c [red.
Janusz Nowicki].
260 @@ \$a Warszawa \$b Wydaw. SBP, \$c 1994.
300 @@ \$a 310 s. ; 21 cm.
440 @0 \$a Nauka-Dydaktyka-Praktyka \$v 9
504 @@ \$a Bibliogr. przy niektórych referatach.
700 1@ \$a Nowicki, Janusz. \$e Red.

Omówienie

Podobnie jak poprzedni, także i ten przykład dotyczy materiałów z konferencji opublikowanych pod własnym tytułem. Nazwa konferencji umieszczona jest ponad tytułem i w żaden sposób z nim nie powiązana. Materiały ukazały się w obrębie serii numerowanej.

Rekord bibliograficzny zawiera w polu 111 hasło korporatywne główne.

Podpole \$a pola 245 zawiera tytuł właściwy książki, podpole \$b nazwę konferencji w postaci przejętej z książki oraz drugi dodatek do tytułu.

Tytuł serii podano w polu 440.

PRZYKŁAD 27

020 @@ \$a 0791809382
041 0@ \$a eng
245 00 \$a Advances in design automation - 1992 : \$b presented at the
1992 ASME Design Technical Conferences - 18 th Design
Automation Conference, Scottsdale, Arizona, September
13-16,1992. \$n Vol. 1, \$p Optimum design, manufacturing
processes, and concurrent engineering / \$c ed. by David A.
Hoeltzel.
260 @@ \$a New York : \$b American Soc. Mech. Engineers, \$c 1992.
300 @@ \$a VII, 375 s. : \$b il. ; \$c 28 cm.
440 @0 \$a DE \$v vol. 44-1
504 @@ \$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
700 1@ \$a Hoeltzel, David Albert. \$e Red.
711 2@ \$a Design Automation Conference \$n (18 ; \$d 1992 ;
\$c Scottsdale, Stany Zjednoczone).

Omówienie

Materiały z konferencji opublikowano jako książkę wielotomową. Nazwa konferencji podana jest w podtytule, a z jego sformułowania wynika, że odbyła się ona w ramach stałego cyklu konferencji.

Książka ukazała się w obrębie serii numerowanej, której tytuł wyrażono akronimem. W takiej też formie przejęto tytuł do opisu i hasła dodatkowego rekordu. W przykładzie ograniczono się do opisu pierwszego tomu.

Rekord bibliograficzny nie zawiera hasła korporatywnego głównego. Nazwę konferencji w formie występującej w książce podano w podpolu \$b pola 245 jako dodatek do tytułu, w formie ujednoliconej nazwa ta występuje w polu 711 jako hasło dodatkowe.

Nazwa cyklu konferencji nie stanowi hasła dodatkowego, ponieważ jako wariant nazwy jest ona obsługiwana poprzez rekord khw.

PRZYKŁAD 28

```
020  @@  $a 3540196676
041  0@  $a eng
245  00  $a Functional programming, Glasgow 1990 : $b proceedings of
      the 1990 Glasgow Workshop on Functional Programming, 13-15
      August 1990, Ullapool, Scotland / $c Simon L. Peyton Jones,
      Graham Hutton and Carsten Kehler Holst (eds.).
260  @@  $a London : $b Springer, $c 1991.
300  @@  $a VIII, 286 s. ; $c 24 cm.
440  @0  $a Workshops in Computing
504  @@  $a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
700  1@  $a Peyton Jones, Simon L. $d (1958- ). $e Red.
700  1@  $a Hutton, Graham $d (1968- ). $e Red.
700  1@  $a Holst, Carsten Kehler $d (1962- ). $e Red.
711  2@  $a Glasgow Workshop on Functional Programming $d (1990 ;
      $c Ullapool, Szkocja).
```

Omówienie

W opisaney w przykładzie książce nazwę konferencji również podano w podtytule.

Rekord bibliograficzny nie zawiera hasła głównego. Nazwę konferencji podano w podpolu \$b pola 245, ujednoliconą formę jej nazwy podano w polu 711 jako hasło dodatkowe rekordu.

Książka ukazała się w obrębie serii nienumerowanej, której tytuł podano na stronie przedtytułowej.

PRZYKŁAD 29

020 @@ \$a 9054103361 (całość)
020 @@ \$a 905410337X (vol.1)
041 0@ \$a eng
245 00 \$a Structural dynamics : \$b proceedings of the Second European
 Conference on Structural Dynamics : EURODYN' 93, Trondheim,
 Norway, 21-23 June 1993. \$n Vol. 1 / \$c [eds.] T. Moan [et al.].
260 @@ \$a Rotterdam : \$b A. A. Balkema, \$c 1993.
300 @@ \$a XIII, 600 s. : \$b il. ; \$c 26 cm.
504 @@ \$a Bibliogr. przy referatach.
700 1@ \$a Moan, Torgeir. \$e Red.
711 1@ \$a European Conference on Structural Dynamics \$n (2 ;
 \$d 1993 ; \$c Trondheim, Norwegia).

Omówienie

Prezentowane w przykładzie materiały z konferencji opublikowano także jako książkę wielotomową. W przykładzie ograniczono się do opisu pierwszego tomu. Nazwę konferencji podano w książce w nadtytule.

W rekordzie bibliograficznym nadtytuł i występującą w nim nazwę konferencji umieszczono w podpolu \$b pola 245. Pominęto w polu 245 tytuł tomu, ponieważ w istocie zawiera on tytuły rozdziałów przejęte ze spisu treści.

Nazwa konferencji w formie ujednoczonej stanowi hasło dodatkowe rekordu (pole 711).

PRZYKŁAD 30

020 @@ \$a 0306438364
041 0@ \$a eng
245 00 \$a Recent advances in chiral separations / \$c ed. by
 D. Stevenson and I. D. Wilson.
260 @@ \$a New York ; \$a London : \$b Plenum Press, \$c 1990.
300 @@ \$a XII, 239 s. : \$b il. ; \$c 25 cm.
440 @0 \$a Chromatographic Society Symposium Series
500 @@ \$a Na s. red.: Proceedings of a Chromatographic Society
 International Symposium on Chiral Separations, held September
 12-15, 1989 at the University of Surrey, Guildford, Surrey,
 United Kingdom.
504 @@ \$a Bibliogr. przy poszczególnych referatach.
700 1@ \$a Stevenson, Derrick. \$e Red.
700 1@ \$a Wilson, Ian D. \$e Red.
711 2@ \$a Chromatographic Society International Symposium on Chiral
 Separations \$d (1989 ; \$c Guildford, Wielka Brytania).

Omówienie

Materiały z konferencji opublikowano pod własnym tytułem. Odmiennosć tego przykładu w porównaniu do poprzednich polega na tym, że nazwa konferencji nie występuje na głównej stronie tytułowej, lecz na stronie redakcyjnej.

W rekordzie bibliograficznym informację, że publikacja zawiera materiały z konferencji podano w polu uwag (pole 500), choć można ją także podać w dodatku do tytułu, ujmując w nawias kwadratowy wskazujący, iż przejęto ją z innego źródła niż główna strona tytułowa.

Nazwa konferencji stanowi hasło dodatkowe rekordu w polu 711.

PRZYKŁAD 31

a)

020	@@	\$a 8390062585
041	0@	\$a poleng
245	00	\$a Rehabilitacja medyczna i społeczna = \$b Medical and social rehabilitation / \$c [red. nauk. Tadeusz Kasperczyk].
246	31	\$a Medical and social rehabilitation
260	@@	\$a Kraków : \$b PSON ZG : \$b Ostoja, \$c 1994.
300	@@	\$a 206 s. : \$b fot. , wyk. ; \$c 24 cm.
490	1@	\$a Materiały Pierwszego Europejskiego Kongresu "Niepełnosprawni Bliżej Europy", [Kraków, 19-21 kwietnia 1993, Polska] = Proceedings of the First European Congress "Disabled Closer to Europe", [Cracow, 19-21 April 1993, Poland] ; \$v t. 1
504	@@	\$a Bibliogr. przy referatach.
546	@@	\$a Tekst równol. ang. i pol.
700	1@	\$a Kasperczyk, Tadeusz. \$e Red.
830	@0	\$a Materiały Pierwszego Europejskiego Kongresu "Niepełnosprawni Bliżej Europy" \$v t. 1

b)

020	@@	\$a 8390062577
041	0@	\$a poleng
245	00	\$a Udobępienie przestrzeni osobom niepełnosprawnym, likwidacja barier / \$c pod red. Elżbiety Kaczmarskiej.
246	15	\$a Making access easier to space for disabled people and abolishing barriers to access
260	@@	\$a Kraków : \$b PSON. ZG : \$b Ostoja, \$c 1994.
300	@@	\$a 230 s. : \$b mapy, rys. ; \$c 24 cm.
490	1@	\$a Materiały Pierwszego Europejskiego Kongresu "Niepełnosprawni Bliżej Europy", Kraków 19-21 kwietnia 1993, Polska ; \$v t. 2
500	@@	\$a Na dodatkowej s. tyt. tytuł tomu: Making access easier to

space for disabled people and abolishing barriers to access
oraz tyt. całości książki: Proceedings of the First European
Congress - "Disabled Closer to Europe", Cracow 19-21 April
1993, Poland.

546	@@	\$a Tekst równol. ang. i pol.
700	1@	\$a Kaczmarska, Elżbieta. \$e Red.
830	@0	\$a Materiały Pierwszego Europejskiego Kongresu: "Niepełnosprawni Blżej Europy" \$v t. 2

Omówienie

Materiały z kongresu opublikowano jako trzytomową książkę, o indywidualnych tytułach poszczególnych tomów. Tytuły te nie wskazują, że zawartość książki stanowią materiały z kongresu. Dowiadujemy się o tym jedynie z tytułu właściwego całości książki wielotomowej. Kongres nie posiada jednak wyróżniającej nazwy, bowiem pomiędzy określeniem typu ("europejski kongres") a tematem ("Niepełnosprawni blżej Europy") brak związku składniowego.

Opis ograniczono do dwóch pierwszych tomów.

W rekordach bibliograficznych brak haseł korporatywnych, ponieważ kongres nie posiada wyróżniającej nazwy.

Tytuł tomu pierwszego (przykł. a) wyrażony jest w dwóch językach na tej samej stronie tytułowej. Oba tytuły podano w polu 245: w podpolu \$a tytuł w języku polskim, w podpolu \$b - jako równoległy - tytuł w języku angielskim. Dla tego drugiego też użyto pola 246, stwarzając dodatkową możliwość wyszukiwania.

W podobny sposób postąpiono z tytułem całości książki wielotomowej. Formę występującą na głównej stronie tytułowej podano w polu 490, zawierając w podpolu \$a informacje właściwe dla strefy tytułu i oznaczenia odpowiedzialności, a więc także tytuł równoległy. W postaci do wyszukiwania podano w polu 830 tytuł w języku polskim. Tytuł równoległy całości książki, jako wariant tytułu, wystąpi w rekordzie khw dla tego tytułu.

Z odmienną nieco sytuacją mamy do czynienia w opisie tomu drugiego (przykł. b). Tu tytułów tomu i całości w języku angielskim nie podano na tej samej stronie tytułowej, lecz na dodatkowej. Powoduje to określone konsekwencje w opisie bibliograficznym. Oba tytuły, jako przejęte z innego niż główna strona tytułowa źródła, występują w polu uwag (pole 500). Tytuł tomu podano dodatkowo w polu 246, z odpowiednią wartością drugiego wskaźnika. Tytułu całości książki w języku angielskim nie podano w żadnym (poza 500) polu rekordu bibliograficznego, ponieważ problem rozwiązuje rekord khw dla tego tytułu.

2.5 Nietypowe wydawnictwa wieloczęściowe

Termin "nietypowe wydawnictwo wieloczęściowe" nie występuje w żadnej normie, podręczniku ani encyklopedii bibliotekarskiej. Użyto tu takiego określenia dla wydawnictw o rozbudowanej strukturze, które trudno jednoznacznie zaliczyć do wydawnictw zwartych lub ciągłych. Wydawnictwa te cechuje:

- wielostopniowy podział (przy czym występujące na poszczególnych stopniach podziału tytuły nie mają na ogół charakteru tytułów wyróżniających),
- liczne suplementy i indeksy odnoszące się do określonego stopnia podziału,
- czas publikowania rozciągający się na dziesięciolecia,
- oznaczenie poszczególnych części numerem ISBN.

Wydawnictwa takie można opisać jak książkę wielotomową albo jak wydawnictwo ciągłe. Wybrany sposób opisu odbija się na możliwościach wyszukiwawczych lub czytelności indeksów w katalogach online. Opis poszczególnych tomów metodą na jednym poziomie oznaczać będzie utworzenie tytułów rekordów bibliograficznych, ile tomów wydawnictwo posiada (np. ok. 700). Z kolei konsekwencją wyboru opisu właściwego dla wydawnictwa ciągłego będzie przeniesienie części informacji do opisu zasobu, co zmniejszy możliwości wyszukiwawcze. Sposób opisu wymaga zatem przemyślenia, a o wyborze metody winno przesądzać w każdym konkretnym przypadku zapewnienie dostępu do czytelnej i w miarę pełnej informacji o wydawnictwie. Nie bez znaczenia jest także nakład pracy związany z katalogowaniem takich wydawnictw. Jego zmniejszenie przyniesie wymierne korzyści także użytkownikom.

Zamieszczony poniżej materiał przykładowy zawiera propozycje sposobu postępowania z takimi nietypowymi wydawnictwami wieloczęściowymi. Należy te propozycje traktować jedynie jako jedno z możliwych rozwiązań praktycznych. Trzeba bowiem podkreślić, że proponowany tu sposób jest odstępstwem od normy, która w tym przypadku nakazuje sporządzać opis pod indywidualnym tytułem na najniższym stopniu podziału. Istnieją jednak także względy praktyczne, które w takich przypadkach mogą usprawiedliwić to odstępstwo. Potwierdzenia tego poglądu dostarcza również przeglądanie katalogów online (dostępnych w sieci Internet) dużych i znanych bibliotek, takich jak np. Biblioteka Kongresu. W jej katalogu można obejrzeć opis wydawnictwa prezentowanego tu w przykładzie 33. Opisano je tam jako wydawnictwo ciągłe, tworząc odrębne rekordy dla grup tematycznych (grupy od 1973 roku mają numery ISSN - części w ich obrębie numery ISBN) oraz jako książkę, wymieniając w strefie opisu fizycznego jedynie oznaczenia części. Pominięto całkowicie indywidualne tytuły tomów na poszczególnych stopniach podziału.

Prezentowany materiał ilustracyjny obejmuje trzy wydawnictwa. Opis ograniczono do wybranych ich części, przykłady są jednak na tyle czytelne, że pozwolą wyrobić sobie poglądy na całość zagadnienia.

PRZYKŁAD 32

a)

Type: a	Bib lvl: s.	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: d
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: eng	Frequ:	
Dates: 1981,1988		Regulr:		
041	0@	\$a eng		
090	@@	\$a II 38748		
245	00	\$a Gmelin Handbook of Inorganic Chemistry. \$n Syst. No. 5, \$p F Fluorine.		
246	30	\$a F Fluorine		
250	@@	\$a 8th ed.		
260	@@	\$a Berlin : \$b Springer, \$c 1981-1988.		
300	@@	\$c 26 cm.		
310	@@	\$a Niereg.		
362	0@	\$a Pt. 9 (1981)-Suppl. vol. 4 (1988).		
500	@@	\$a Autor wyd. 1: Leopold Gmelin (1788-1853).		
500	@@	\$a Wydawnictwo dzieli się wg 71 numerów systemowych, o różnej liczbie części w obrębie każdego z nich. Dla poszczególnych numerów systemowych utworzono odrębne rekordy bibliograficzne.		
500	@@	\$a Tomy mają własne tytuły.		
550	@@	\$a Inst. sprawcza: Gmelin Institut für Anorganische Chemie der Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften.		
710	2@	\$a Gmelin-Institut für Anorganische Chemie und Grenzgebiete (Frankfurt, Hesja, Niemcy).		
780	00	\$t Gmelin Handbuch der Anorganischen Chemie. Syst. Nr. 5, F Fluor \$g 1926-1980		
785	00	\$t Gmelin Handbook of Inorganic and Organometallic Chemistry. Syst. No. 5, F [Fluorine] \$g 1991-		

Rekord zasobu

852	40	\$a KR 93 \$b 102 \$z poprz. części zob.: Gmelin Handbuch der Anorganischen Chemie
866	40	\$6 9 \$a Pt. 9 : Perfluorohalogenoorgano compounds of main group elements. 1981
867	40	\$6 1 \$a Suppl. vol. 1. 1984
867	40	\$6 2 \$a Suppl. vol. 2. 1986
867	40	\$6 3 \$a Suppl. vol. 3 [to Fluorine]. 1982
867	40	\$6 4 \$a Suppl. vol. 3 [to Perfluorohalogenoorgano compounds]. 1987
867	40	\$6 5 \$a Suppl. vol. 4 [to Fluorine]. 1986
867	40	\$6 6 \$a Suppl. vol. 4 [to Perfluorohalogenoorgano compounds]. 1988
867	40	\$6 7 \$a Suppl. vol. 5 [to Fluorine]. 1987

b)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn:
 Dates: 1991,9999 Regulr:

041 0@ \$a eng
 090 @@ \$a ll 38748
 245 00 \$a Gmelin Handbook of Inorganic and Organometallic Chemistry.
 \$n Syst. No. 5, \$p F [Fluorine].
 246 30 \$a F Fluorine
 250 @@ \$a 8th ed.
 260 @@ \$a Berlin : \$b Springer, \$c 1991-.
 300 @@ \$c 26 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Suppl. vol. 5 (1991)-.
 500 @@ \$a Aut. wyd. 1: Leopold Gmelin (1788-1853).
 500 @@ \$a Wydawnictwo dzieli się wg 71 numerów systemowych, o
 różnej liczbie części w obrębie każdego z nich. Dla
 poszczególnych numerów systemowych utworzono odrębne
 rekordy bibliograficzne.
 500 @@ \$a Tomy mają własne tytuły.
 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Gmelin Institut für Anorganische Chemie der
 Max-Planck-Gesellschaft zur Forderung der Wissenschaften.
 710 2@ \$a Gmelin-Institut für Anorganische Chemie und Grenzgebiete
 (Frankfurt, Hesja, Niemcy).
 780 00 \$t Gmelin Handbuch der Anorganischen Chemie. Syst. Nr. 5,
 F Fluor \$g 1926-1980
 780 00 \$t Gmelin Handbook of Inorganic Chemistry. Syst. No. 5,
 F Fluorine \$g 1981- 1988

Rekord zasobu

852 40 \$a KR 93 \$b 102 \$z poprz. części zob.: Gmelin Handbook of
 Inorganic Chemistry
 867 40 \$6 5 \$a Suppl. vol. 5 [to Perfluorohalogenoorgano compounds].
 1991
 867 40 \$6 6 \$a Suppl. vol. 6 [to Perfluorohalogenoorgano compounds].
 1991

c)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: d
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn:
 Dates: 1983,1990 Regulr:

041 0@ \$a eng
 090 @@ \$a ll 38748

- 245 00 \$a Gmelin Handbook of Inorganic Chemistry. \$n Syst. No. 53,
\$p Mo Molybdenum.
- 246 30 \$a Mo Molybdenum
- 250 @@ \$a 8th ed.
- 260 @@ \$a Berlin : \$b Springer, \$c 1983-1990.
- 300 @@ \$c 26 cm.
- 310 @@ \$a Niereg.
- 362 0e \$a Suppl. vol. A3 (1983)-Suppl. vol. B5 (1990).
- 500 @@ \$a Autor wyd. 1: Leopold Gmelin (1788-1853).
- 500 @@ \$a Wydawnictwo dzieli się wg 71 numerów systemowych,
o różnej liczbie części w obrębie każdego z nich. Dla
poszczególnych numerów systemowych utworzono odrębne
odrębne rekordy bibliograficzne.
- 500 @@ \$a Tomy mają własne tytuły.
- 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Gmelin Institut für Anorganische Chemie der
Max-Planck-Gesellschaft zur Forderung der Wissenschaften.
- 710 2e \$a Gmelin-Institut für Anorganische Chemie und Grenzgebiete
(Frankfurt, Hesja, Niemcy).
- 780 00 \$t Gmelin Handbuch der Anorganischen Chemie. Syst. Nr. 53,
Mo Molybdan \$g 1935-1976
- 785 00 \$t Gmelin Handbook of Inorganic and Organometallic Chemistry.
[Syst. No. 53], Mo [Molybdenum] \$g Pt. 6 (1990)

Rekord zasobu

- 852 40 \$a KR 93 \$b 102 \$z poprz. części zob.: Gmelin Handbuch der
Anorganischen Chemie
- 867 40 \$6 1 \$a Suppl. vol. A 2a. 1985
- 867 40 \$6 2 \$a Suppl. vol. A 2b. 1988
- 867 40 \$6 3 \$a Suppl. vol. A 3. 1983
- 867 40 \$6 4 \$a Suppl. vol. B 3a. 1987
- 867 40 \$6 5 \$a Suppl. vol. B 3b. 1989
- 867 40 \$6 6 \$a Suppl. vol. B 4. 1985
- 867 40 \$6 7 \$a Suppl. vol. B 5. 1990

d)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn:
 Dates: 1990,9999 Regulr:

- 041 0e \$a eng
- 090 @@ \$a II 38748
- 245 00 \$a Gmelin Handbook of Inorganic and Organometallic Chemistry.
\$n [Syst. No. 53], \$p Mo [Molybdenum].
- 246 30 \$a Mo Molybdenum
- 250 @@ \$a 8 th ed.
- 260 @@ \$a Berlin : \$b Springer, \$c 1990-.

300	@@	\$c 26 cm.
310	@@	\$a Niereg.
362	0@	\$a Pt. 6 (1990)-.
500	@@	\$a Autor wyd. 1: Leopold Gmelin (1788-1853).
500	@@	\$a Wydawnictwo dzieli się wg 71 numerów systemowych, o różnej liczbie części w obrębie każdego z nich. Dla poszczególnych numerów systemowych utworzono odrębne rekordy bibliograficzne.
500	@@	\$a Tomy mają własne tytuły.
550	@@	\$a Inst. sprawcza: Gmelin Institut für Anorganische Chemie der Max-Planck-Gesellschaft zur Forderung der Wissenschaften.
710	2@	\$a Gmelin-Institut für Anorganische Chemie und Grenzgebiete (Frankfurt, Hesja, Niemcy).
780	00	\$t Gmelin Handbuch der Anorganischen Chemie. Syst. Nr. 53, Mo Molybdan \$g 1935-1976
780	00	\$t Gmelin Handbook of Inorganic Chemistry. Syst. No. 53, Mo Molybdenum \$g 1983-1990

Rekord zasobu

852	40	\$a KR 93 \$b 102 \$z poprz. części zob.: Gmelin Handbook of Inorganic Chemistry
866	40	\$6 5 \$a Pt. 5. 1992
866	40	\$6 6 \$a Pt. 6. 1990
866	40	\$6 7 \$a Pt. 7. 1991
866	40	\$6 8 \$a Pt. 8. 1992
866	40	\$6 9 \$a Pt. 9. 1993
867	40	\$6 6 \$a Suppl. vol. B 6. 1990
867	40	\$6 7 \$a Suppl. vol. B 7. 1992

Omówienie

Prezentowane wydawnictwo jest rodzajem bibliografii z zakresu chemii nieorganicznej. Budowa tego wydawnictwa oparta jest na układzie okresowym pierwiastków, a przyporządkowane temu układowi w strukturze wydawnictwa tzw. numery systemowe, stanowią podstawę najwyższego stopnia podziału, tym samym najwyższego poziomu numeracji. Wydawnictwo podzielono wg 71 numerów systemowych, w przykładzie ograniczono się do zaprezentowania dwóch.

Prezentowane tu ósme wydanie wydawnictwa ukazuje się na bieżąco od 1924 roku i łącznie z licznymi indeksami i suplementami liczy około 700 woluminów. Każda część oznaczona jest własnym numerem ISBN.

Początkowo wydawnictwo publikowane było w języku niemieckim, w latach osiemdziesiątych stopniowo dominującym językiem - tak w tekście jak i tytule - staje się język angielski, a traktowany jako równorzędny tytuł niemiecki zanika. Zmiany w tytułach narastają stopniowo i bardzo trudno uchwycić moment przełomowy. Pierwsze wydania były dziełem autorskim, w kolejnych nazwa autora weszła na stałe w skład tytułu właściwego.

Wydawnictwo opisano jako ciągle. W rekordach bibliograficznych zawarto opis, w rekordach zasobów wyszczególniono części. Utworzono jednak odrębne rekordy bibliograficzne dla poszczególnych numerów systemowych, a w rekordach zasobów wyszczególniono części odnoszące się do danego numeru systemowego. Rozbito w ten sposób wydawnictwo na części, przyjmując za podstawę najwyższy poziom numeracji. Zabieg ten był konieczny, w przeciwnym bowiem razie należałoby utworzyć jeden rekord bibliograficzny i złożony rekord zasobu, uporządkowany według numerów systemowych. Przeprowadzone próby wykazały, że taki rekord zasobu jest skomplikowany, nieczytelny dla użytkownika i nie zapewnia mu właściwego dostępu do informacji o wydawnictwie.

W przyjętym sposobie postępowania numer systemowy potraktowano jako oznaczenie sekcji (podpole \$n), a symbol i nazwę pierwiastka jako tytuł sekcji (podpole \$p) w polu 245. Tym samym możliwe stało się użycie pola 246 i podanie w nim symbolu i nazwy pierwiastka. Zapewniono w ten sposób dodatkowy dostęp do informacji, a wobec zmieniających się tytułów wydawnictwa stał się on elementem wiążącym opisy i zasób.

Dla zmieniających się tytułów utworzono odrębne rekordy bibliograficzne, ograniczając się w przykładach do zmian w tytułach angielskich. Tytuł poprzedni oraz następny wymieniono w polach powiązań (pola 780, 785).

Wraz z utworzeniem odrębnych rekordów bibliograficznych rozbić ulega opis zasobu, ponieważ numeracja wydawnictwa jest zachowana. Oznacza to, że poszczególne jego części są wyszczególnione w rekordzie zasobu związanym z danym rekordem bibliograficznym. Dla zaznaczenia związków pomiędzy poszczególnymi zasobami użyto podpola \$z (uwaga do użytku publicznego) pola 852, zamieszczając w nim rodzaj odsyłacza.

Zasób opisano wyłącznie przy użyciu pól opisu niesformalizowanego. Jest to - w przypadku tego typu wydawnictw - dogodny sposób postępowania, ponieważ nie wymaga ustalenia wzorca w polu 853, a numery przyłączeń w podpolu \$6 (tam gdzie to możliwe) pozwala zsynchronizować z wymienianymi w polach numerami części. Można w ten sposób uniknąć (przynajmniej częściowo) skomplikowanego zabiegu zmieniania numerów przyłączeń dla zachowania w rekordzie porządku według kolejności części, a nie chronologii ich ukazywania się.

W opisie zasobu nie uwzględniono tytułów występujących na kolejnych poziomach numeracji, jak również tytułów suplementów, uznając, że podanie ich nie wpływa na jakość informacji, powoduje natomiast nieczytelność rekordu.

PRZYKŁAD 33

a)

Type: a	Bib lvl: s.	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: d
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: ger	Frequ:	
Dates: 1961,1991		Regulr:		

041	0@	\$a gereng
090	@@	\$a III 81226
245	00	\$a Zahlenwerte und Funktionen aus Naturwissenschaften und Technik. \$n Gruppe 1, \$p Kern- und Teilchenphysik.
246	30	\$a Kern- und Teilchenphysik
246	13	\$a Landolt-Börnstein
250	@@	\$a Neue Serie.
260	@@	\$a Berlin : \$b Springer, \$c 1961-1991.
300	@@	\$c 30 cm.
310	@@	\$a Niereg.
362	0@	\$a Bd. 1 (1961)-Bd. 13, Tlbd. a (1991).
500	@@	\$a Autorzy wyd. 1: Hans Landolt, Richard Börnstein.
500	@@	\$a Wydawnictwo dzieli się na 7 grup tematycznych, o różnej liczbie części w obrębie każdej grupy. Dla poszczególnych grup utworzono odrębne rekordy bibliograficzne.
500	@@	\$a Tomy mają własne tytuły.
546	@@	\$a Tyt. i tekst równol. w jęz. ang. ; od vol. 13 subvol. b (1992) tyt. i tekst wyłącznie w jęz. ang.
785	00	\$t Numerical Data and Functional Relationships in Science and Technology. Group 1, Nuclear and Particle Physics \$g vol. 13, subvol. b (1992)

Rekord zasobu

852	41	\$a KR 93 \$b 102 \$z następne części zob.: Numerical Data and Funtional Relationships in Science and Technology. Group 1, Nuclear and Particle Physics
866	40	\$6 1 \$a Bd. 1. 1961
866	40	\$6 2 \$a Bd. 2. 1967
866	40	\$6 3 \$a Bd. 3. 1968
866	40	\$6 4 \$a Bd. 4. 1969
866	40	\$6 5 \$a Bd. 5, Tl. a. 1973
866	40	\$6 6 \$a Bd. 5, Tl. b. 1973
866	40	\$6 7 \$a Bd. 5, Tl. c. 1974
866	40	\$6 8 \$a Bd. 7. 1973
866	40	\$6 9 \$a Bd. 8. 1973
866	40	\$6 10 \$a Bd. 9, Tlbd. a. 1980
866	40	\$6 11 \$a Bd. 9, Tlbd. b, Tl. 1. 1982
866	40	\$6 12 \$a Bd. 9, Tlbd. b, Tl. 2. 1983
866	40	\$6 13 \$a Bd. 10. 1988
866	40	\$6 14 \$a Bd. 11. 1990
866	40	\$6 15 \$a Bd. 12, Tlbd. a. 1988
866	40	\$6 16 \$a Bd. 12, Tlbd. b. 1988
866	40	\$6 17 \$a Bd. 13, Tlbd. a. 1991

b)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn:
 Dates: 1992,9999 Regulr:

041 0@ \$a eng
 090 @@ \$a III 81226
 245 00 \$a Numerical Data and Functional Relationships in Science and Technology. \$n Group 1, \$p Nuclear and Particle Physics.
 246 30 \$a Nuclear and Particle Physics
 246 13 \$a Landolt-Börnstein
 246 12 \$a Production of radionuclides at intermediate energies \$f vol. 13
 250 @@ \$a New series.
 260 @@ \$a Berlin : \$b Springer, \$c 1992-.
 300 @@ \$c 30 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Vol. 13, subvol. b (1992)-.
 500 @@ \$a Autorzy wyd. 1: Hans Landolt, Richard Börnstein.
 500 @@ \$a Wydawnictwo dzieli się na 7 grup tematycznych, o różnej liczbie części w obrębie każdej grupy. Dla poszczególnych grup utworzono odrębne rekordy bibliograficzne.
 500 @@ \$a Do Bd. 13, Tlbd. a (1991) tyt. w jęz. niem.
 500 @@ \$a Tomy mają własne tytuły.
 780 00 \$t Zahlenwerte und Funktionen aus Naturwissenschaften und Technik. Gruppe 1, Kern und Teilchenphysik \$g Bd. 1 (1961) - Bd. 13, Tlbd. a (1991)

Rekord zasobu

852 41 \$a KR 93 \$b 102 \$z poprz. części zob.: Zahlenwerte und Funktionen aus Naturwissenschaften und Technik. Gruppe 1, Kern und Teilchenphysik
 866 40 \$6 1 \$a Vol. 13, subvol. b. 1992
 866 40 \$6 2 \$a Vol. 13, subvol. c. 1993
 866 40 \$6 3 \$a Vol. 13, subvol. d. 1994
 866 40 \$6 4 \$a Vol. 13, subvol. e. 1994

Omówienie

Przykład dotyczy wydawnictwa, które ma podobny jak poprzednie charakter, skomplikowaną strukturę (dzieli się na siedem grup tematycznych), ukazuje się (nowa seria) od 1961 roku. Także i tu wydania poprzednie miały autorów, a ich nazwy występują na stronach tytułowych wydawnictwa. I tu daje się zaobserwować stopniowo narastającą dominację języka angielskiego, której ostatecznym rezultatem jest zmiana tytułu.

Można sądzić, że w tym wydawnictwie zmiana tytułu oznaczać będzie w przyszłości także zmianę sposobu jego publikowania. Da się to zaobserwować w prezentowanym materiale ilustracyjnym. Prawdopodobnie obecny tytuł wspólny wydawnictwa stanie się tytułem serii z podziałem na podserie, a tytuły tomów - coraz bardziej niezależne (także pod względem typograficznym) - będą traktowane jak tytuły książek wielotomowych w obrębie serii. Zmiany tego rodzaju nie następują zwykle gwałtownie, toteż trudno uchwycić moment przełomowy. Na okres przejściowy opisano wydawnictwo w sposób umożliwiający różnorodny dostęp do informacji o nim, należy jednak liczyć się z całkowitą zmianą opisu.

Materiał ilustracyjny ograniczono do jednej grupy tematycznej.

Wydawnictwo opisano według takiej samej zasady jak poprzednie. Dla poszczególnych grup tematycznych, a w ich obrębie dla poszczególnych tytułów, utworzono odrębne rekordy bibliograficzne. W podanych przykładach rekordów bibliograficznych i rekordów zasobu opisano pierwszą grupę tematyczną, z odrębnymi rekordami dla tytułu niemieckiego i angielskiego. Obrazują one narastające w wydawnictwie zmiany.

Oznaczenie i numer grupy wymieniono w podpolu \$n pola 245, tytuł w podpolu \$p oraz w polu 246, stwarzając tym samym możliwość wyszukiwania poprzez tytuł na drugim poziomie numeracji.

Wraz ze zmianą języka tytułu na angielski tytuły tomów grupy tematycznej zdają się coraz bardziej dominować nad tytułem wspólnym. Dlatego w utworzonym dla tytułu angielskiego rekordzie bibliograficznym zamieszczono tytuł tomu w polu 246. Wymienienie w kolejnych jego wystąpieniach tytułów następnym tomów tej grupy tematycznej - o ile sposób publikowania a tym samym opisu nie ulegnie zmianie - może powodować stopniową nieczytelność rekordu. Rozwiązanie takie ma zatem charakter tymczasowy.

W rekordach zasobu, w polach opisu niesformalizowanego, wyszczególniono zasób pierwszej grupy tematycznej, wymieniając w każdym zasobie części związane z właściwymi rekordami bibliograficznymi. W opisie zasobu pominięto tytuły części kolejnych poziomów numeracji.

PRZYKŁAD 34

a)

Type: a	Bib lvl: s.	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1977,9999		Regul:		

041	0@	\$a pol		
245	00	\$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. \$n T. 1, \$p Województwo Krośnieńskie.		
250	@@	\$a Seria nowa.		
260	@@	\$a Warszawa : \$b Polska Akad. Nauk. Inst. Sztuki, \$c 1977-.		

300 @@ \$b il. ; \$c 17 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Z. 1 (1977)-.
 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Instytut Sztuki (Warszawa,
 Polska).

Rekord zasobu

852 41 \$a KR 93 \$b 102
 866 40 \$6 2 \$a Z. 2 : Lesko, Sanok, Ustrzyki Dolne i okolice. 1982

b)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:
 Dates: 1986,9999 Regulr:

041 0@ \$a pol
 245 00 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. \$n T. 5, \$p Województwo
 Gdańskie.
 250 @@ \$a Seria nowa.
 260 @@ \$a Warszawa : \$b Wydaw. Artystyczne i Filmowe, \$c 1986-.
 300 @@ \$b il. ; \$c 17 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Z. 1 (1986)-.
 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Instytut Sztuki (Warszawa,
 Polska).

Rekord zasobu

852 41 \$a KR 93 \$b 102
 866 40 \$6 1 \$a Z. 1 : Pruszcz Gdański i okolice. 1986
 866 40 \$6 2 \$a Z. 2 : Puck, Żarnowiec i okolice. 1989
 866 40 \$6 3 \$a Z. 3 : Kościerzyna, Skarszewy i okolice. 1993

c)

Type: a Bib lvl: s. Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:
 Dates: 1983,9999 Regulr:

041 0@ \$a pol
 245 00 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. \$n T. 7, \$p Miasto Poznań.
 250 @@ \$a Seria nowa.
 260 @@ \$a Warszawa : \$b Polska Akad. Nauk. Inst. Sztuki, \$c 1983-.
 300 @@ \$b il. ; \$c 17 cm.

310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Cz. 1 (1983)-.
 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki.
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Instytut Sztuki (Warszawa, Polska).

Rekord zasobu

852 41 \$a KR 93 \$b 102
 866 40 \$6 1 \$a Cz. 1 : Ostrów Tumski i Śródka z Komandorią. [1] :
 Tekst. [2] : Ilustracje. 1983 \$z 2 wol.

d)

Type: a	Bib lvl: s.	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1979,9999		Regulr:		

041 0@ \$a pol
 245 00 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. \$n T. 3, \$p Województwo Rzeszowskie.
 250 @@ \$a Seria nowa.
 260 @@ \$a Warszawa : \$b Polska Akad. Nauk. Inst. Sztuki, \$c 1979-.
 300 @@ \$b il. ; 17 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Z. 1 (1979)-.
 550 @@ \$a Inst. sprawcza: Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki.
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Instytut Sztuki (Warszawa, Polska).

Rekord zasobu

852 41 \$a KR 93 \$b 102
 866 40 \$6 1 \$a Z. 4 : Leżajsk, Sokołów Małopolski i okolice. [1] : Tekst.
 [2] : Ilustracje. 1989 \$z 2 wol.
 866 40 \$6 2 \$a Z. 5 : Łañcut i okolice. [1] : Tekst. [2] : Ilustracje. 1994
 \$z 2 wol.

e)

020 @@ \$a 8385938850
 041 0@ \$a pol
 100 1@ \$a Omilanowska, Małgorzata.
 245 00 \$a Łañcut i okolice. \$n [1], \$p Tekst / \$c oprac. aut. Małgorzata Omilanowska i Jakub Sito ; wstępny inwentaryzacje przeprowadzili Zofia Winiarz, Ewa Śnieżyńska-Stolotowa i Franciszek Stolot.
 250 @@ \$a Wyd. 1, dodr.

- 260 @@ \$a Warszawa : \$b Instytut Sztuki PAN, \$c 1994.
 300 @@ \$a XXXII, 151 s. \$b il. ; \$c 17 cm.
 490 1@ \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce / Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Seria Nowa ; \$v t. 3. \$a Województwo Rzeszowskie ; \$v z. 5
 700 1@ \$a Sito, Jakub.
 830 @0 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa \$v t. 3
 830 @0 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa. Województwo Rzeszowskie \$v z. 5
 920 @@ \$a 83-85938-85-0

f)

- 020 @@ \$a 8385938850
 041 0@ \$a pol
 100 1@ \$a Omilanowska, Małgorzata.
 245 00 \$a Łańcut i okolice. \$n [2], \$p Ilustracje / \$c oprac. aut. Małgorzata Omilanowska i Jakub Sito ; wstępną inwentaryzację przeprowadzili Zofia Winiarz, Ewa Śnieżyńska-Stolotowa i Franciszek Stolot.
 260 @@ \$a Warszawa : \$b Instytut Sztuki PAN, \$c 1994.
 300 @@ \$a [4] s., [334] s. tabl. ; \$c 17 cm.
 490 1@ \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce / Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Seria Nowa ; \$v t. 3. \$a Województwo Rzeszowskie ; \$v z. 5
 700 1@ \$a Sito, Jakub.
 830 @0 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa \$v t. 3
 830 @0 \$a Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa. Województwo Rzeszowskie \$v z. 5
 920 @@ \$a 83-85938-85-0

Omówienie

Ostatni przykład dotyczy wydawnictwa polskiego, które pod względem rozbudowanej struktury nie odbiega od poprzednio prezentowanych.

Wydawnictwo zapoczątkowano w 1951 roku. W 1977 roku rozpoczęto wydawanie serii nowej. Zachowano ten sam tytuł i strukturę wydawnictwa, w której można wyróżnić do czterech poziomów numeracji. Charakterystyczną cechą tej serii jest bardziej zdecydowane wyróżnienie typograficzne tytułów na drugim poziomie numeracji. Jednak charakter tych tytułów wskazuje na ich podporządkowanie tytułom na pierwszym poziomie numeracji i tytułowi całości - tak również traktuje je wydawca.

Materiał ilustracyjny ograniczono do czterech przykładów.

Wydawnictwo to można opisać jako ciągłe, tworząc odrębne rekordy bibliograficzne dla poszczególnych części na pierwszym poziomie numeracji - ten sposób

przedstawiono w przykł. 34 a-d. Można też (uwzględniając wyróżnienia typograficzne) potraktować wydawnictwo jak książkę wielotomową i opisać pod indywidualnymi tytułami poszczególne tomy. Ten sposób przedstawiono, ograniczając go do opisu jednego tomu, wydanego w dwóch częściach w przykł. 34 e-f.

W opisie wydawnictwa jako ciągłego nie wymieniono w polach 246 tytułów części pierwszego poziomu numeracji, bowiem uznano, że mają one charakter tytułów zależnych. W rekordach bibliograficznych, poza nazwą instytucji sprawczej, nie podano żadnych oznaczeń odpowiedzialności.

Zasób związany z poszczególnymi częściami na pierwszym poziomie numeracji opisano w rekordach zasobów. W nich też wymieniono tytuły części związane z drugim poziomem numeracji. Oznacza to jednak, iż nie będzie można poprzez nie wyszukiwać. Rozwiązanie takie przyjęto w przekonaniu, że choć tytuły te są wyróżnione typograficznie, nie mają one charakteru tytułów wyróżniających.

2.6 Dokument normalizacyjny

Zasady opisywania dokumentów normalizacyjnych ustala norma PN-N-01152-3:1987. Według tych zasad kataloguje się różne dokumenty normalizacyjne: normy międzynarodowe i krajowe, zalecenia normalizacyjne, projekty norm.

Ten arkusz normy opisu bibliograficznego został opracowany na wzór wcześniej opublikowanych arkuszy, dotyczących książek, druków muzycznych itp., ponieważ dla reguł opisu dokumentów normalizacyjnych brak podstawy w postaci odpowiedniego ISBD. Tym samym brak dotychczas międzynarodowych zasad opisu tego typu dokumentów. Również format USMARC nie przewiduje wydzielonych pól ani podpól na dane dla nich charakterystyczne, np. dla numeru normy. Katalogi wielkich bibliotek rejestrujących normy, np. Biblioteki Kongresu czy Biblioteki Narodowej Francji, różnie sobie radzą z ich opisami: różnice dotyczą zarówno doboru elementów, jak i ich umiejscowienia w rekordzie. Nie ma więc również jednoznacznych wzorów sporządzania rekordów dla dokumentów normalizacyjnych.

W przypadku katalogowania norm polskich dodatkowe trudności powodują zmiany wprowadzone ostatnio w sposobie podawania w opisie tytułu normy i w budowie jej numeru - w obu przypadkach wzorem były międzynarodowe normy ISO i Unii Europejskiej. Dla norm polskich z lat poprzednich przyjęto przy tym zasadę podawania numeru normy w dwu postaciach: występującej na opisywanej normie i obecnie obowiązującej - a więc w formie nadawanej przez opisującego.

Ponżej podane propozycje uwzględniają postanowienia PN-N-01152-3:1987 w zakresie doboru elementów opisu drugiego stopnia szczegółowości. Odstępstwa dotyczą sposobu podawania tytułu (myśliniki między jego częściami - niezależnie od ich charakteru - zamiast kropek), dodania numeru normy w jego obecnie przyjętej formie oraz usytuowania trzeciej strefy opisu i numeru normy.

Pierwszym elementem opisu dokumentu normalizacyjnego jest jego tytuł, często składający się z wielu części. Części te przejmują się w takiej kolejności, w jakiej

występują na stronie tytułowej (w nagłówku), bez względu na ich wyróżnienia typograficzne. Należy zwrócić uwagę, że części tytułu normy nie są identyfikowane za pomocą znaków umownych oraz że tytuł główny normy może być w opisie poprzedzony nadtytułem. W wielu przypadkach dalsze części tytułu powinny być punktami dostępu do opisu, co wymaga powtórzenia ich w polu 246.

Opis drugiego stopnia szczegółowości nie zawiera tytułów równoległych. Jednak zgodnie z zasadami przyjętymi przez biblioteki stosujące oprogramowanie VTLIS dla innych typów dokumentów - przejmuję się do rekordu pierwszy tytuł równoległy występujący na stronie tytułowej lub w nagłówku, podając go w polu 246 jako dodatkowy punkt dostępu.

Opis bibliograficzny dokumentu normalizacyjnego zawiera strefę specjalną, nazywaną w tej normie strefą informacji o statusie prawnym. Podaje się w niej informacje o dokumentach zastąpionych, datę ustanowienia (zaakceptowania) oraz datę wejścia w życie (obowiązywania) normy. Dane te przejmuję się niezależnie od ich umiejscowienia w dokumencie. Informacje te podano w rekordzie w polu 590, co pozwoli na wyświetlenie ich po strefie wydania (polu 250), czyli w miejscu właściwym dla sterfy specjalnej - trzeciej strefy opisu.

Numer normy przejęty ze strony tytułowej lub nagłówka należy podawać wg normy w opisie bibliograficznym w strefie ósmej - numeru i sposobu uzyskania dokumentu. Ponieważ jednak jest to podstawowy element identyfikacji dokumentu normalizacyjnego, postanowiono numer ten podawać w polu 245 i powtarzać w polu 246, by stanowił dodatkowy punkt dostępu. Przy tym w związku ze zmianą sposobu budowy numeru norm polskich w polu 246 podaje się numer w postaci obecnie przyjętej, zaś numer występujący w opisywanej Polskiej Normie podaje się w polu 245.

PRZYKŁAD 35

041	0@	\$a pol
245	00	\$a Opis bibliograficzny - Dokumenty normalizacyjne PN-87/N-01152/03.
246	30	\$a Dokumenty normalizacyjne
246	11	\$a Bibliographic description - Standards and standard-like documents
246	3@	\$a PN-N-01152-3:1987
590	@@	\$a Zamiast PN-73/N-01152 w zakresie opisu bibliograficznego norm; obow. od 1988.01.01.

Omówienie

Przykład dotyczy arkusza normy polskiej wydawanej w postaci normy arkuszowej. Podstawę opisu stanowił nagłówek normy.

Jej tytuł składa się z dwóch części oddzielonych w opisie myślnikiem: tytułu całości normy i tytułu arkusza.

W nagłówku normy występują trzy tytuły równoległe, do rekordu przejęto tylko pierwszy z nich - w języku angielskim. Podano ten tytuł w polu 246, aby stanowił dodatkowy czynnik wyszukiwania.

Informacje o normie zastąpionej opisywaną normą przejęto z dwóch miejsc: z nagłówka i z przypisu; można tak było postąpić, ponieważ podstawowym źródłem danych dla nich jest cała norma. Informacje te podano razem z datą wejścia w życie postanowień normy (odmienną od daty jej ustanowienia występującą w numerze normy) w polu 590.

Numer normy zawiera poza akronimem PN numer całości normy arkuszowej, numer danego arkusza i rok jego ustanowienia. Te części numeru występują w innej formie i w innej kolejności w numerze występującym w opisywanej normie i w numerze obecnie dla niej przyjętym. Numer w postaci obecnie obowiązującej podano w polu 246, aby stanowił punkt dostępu. Numer przejęty z normy podano w polu 245.

PRZYKŁAD 36

041	0@	\$a eng
245	00	\$a Information and documentation - Title leaves of books ISO 1086:1991(E).
246	30	\$a Title leaves of books
246	11	\$a Information et documentation - Feuilles de titre des livres
246	3@	\$a ISO 1086:1991(E)
250	@@	\$a 2 ed.
590	@@	\$a Zamiast ISO 1086:1975

Omówienie

W przykładzie podano opis normy ISO sporządzony na podstawie strony tytułowej.

Tytuł tej normy też składa się z dwóch części, ale tym razem mają one charakter nadtytułu i tytułu, co nie wpływa na sposób ich podania w polu 245 i oddzielenia.

Uwzględniono jedyny tytuł równoległy.

Dane do strefy specjalnej przejęto z przedmowy na stronie redakcyjnej.

Ostatnia część numeru normy informuje o języku jej tekstu.

PRZYKŁAD 37

041	0@	\$a engfre
245	00	\$a Codes for the representation of names of countries (ISO 3166:1993) EN 23166:1993 E.
246	11	\$a Codes pour la représentation des noms de pays (ISO 3166:1993)

246 3@ \$a EN 23166:1993 E
590 @@ \$a Approved by CEN on 1993.10.11.

Omówienie

W przykładzie podano opis normy europejskiej, o czym informuje pierwsza literowa część jej numeru: EN. Jest to dokument nadający odpowiedniej normie ISO rangę normy europejskiej, co zostało uwidocznione w tytule.

Do rekordu przejęto pierwszy tytuł równoległy w języku francuskim.

PRZYKŁAD 38

041 0@ \$a fre
245 00 \$a Documentation - Catalogage des monographies - Rédaction de la description bibliographique Z 44-050.
246 30 \$a Catalogage des monographies - Rédaction de la description bibliographique
246 11 \$a Documentation - Monographic publications cataloguing - Presentation of the bibliographic description
246 3@ \$a Z 44-050
590 @@ \$a Publié en décembre 1989. Remplace la norme homologuée de meme indice d'octobre 1980.

Omówienie

Przykład zawiera opis normy francuskiej sporządzony na podstawie jej strony tytułowej.

Tytuł składa się z trzech części: nadtytułu, tytułu głównego i podtytułu.

W rekordzie uwzględniono tytuł w języku angielskim występujący jako pierwszy tytuł równoległy.

Informacje o dacie wydania i normie zastąpionej normą opisywaną przejęto do pola 590 w formie występującej na stronie tytułowej.

3 KATALOGOWANIE WYDAWNICTW CIĄGLYCH

3.1 Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale przyjęto nieco inne założenia niż w poprzednim. Poświęcony on jest przede wszystkim temu, co w opisie wydawnictw ciągłych jest typowe i charakterystyczne dla tego typu dokumentów, ale co z uwagi na brak dotąd odpowiedniej Polskiej Normy może sprawiać kłopoty katalogującym. Projekt Polskiej Normy PrPN-N-01152-2 *Opis bibliograficzny - Wydawnictwa ciągłe* czeka na zatwierdzenie, ale w instrukcji sporządzania rekordu bibliograficznego dla wydawnictwa ciągłego z zastosowaniem formatu USMARC [9] opis bibliograficzny wpisany w strukturę rekordu zgodny jest już z tym projektem.

Nowa norma przynosi zasadnicze zmiany przepisów katalogowania wydawnictw ciągłych. Najważniejsze z nich wymienione w przedmowie polegają na:

- wyróżnieniu stref opisu grupujących określone elementy,
- zwiększeniu liczby elementów opisu (np. o oznaczenie wydania, oznaczenie dokumentu towarzyszącego, oznaczenie serii i podserii),
- zmianie miejsca niektórych elementów opisu (np. częstotliwości, numeracji zeszytów) lub ujednoczeniu ich umiejscowienia (np. nazwy instytucji sprawczej),
- zastosowaniu ustalonych znaków umownych oddzielających strefy opisu i oznaczających poszczególne elementy w obrębie strefy.

Są to tylko zmiany dotyczące budowy opisu. Co się tyczy innych aspektów opisu bibliograficznego to norma zawiera precyzyjne zasady ogólne dotyczące doboru elementów opisu i znaków umownych, stopnia szczegółowości opisu, źródeł danych dla poszczególnych stref opisu oraz określenie podstawy opisu całości wydawnictwa ciągłego, ciągu zeszytów i pojedynczego zeszytu. Wszystkie te zmiany wynikają z dostosowania postanowień Polskiej Normy do ISBD(S).

Podstawą opisu całości wydawnictwa ciągłego powinien być pierwszy zeszyt (nie rocznik) wliczony w ciąg numeracji, a w przypadku zmiany tytułu wydawnictwa czy zmiany nazwy instytucji sprawczej przy tytule będącym nazwą rodzajową - pierwszy zeszyt, w którym ta zmiana nastąpiła. Kataloguje się zatem pod każdorazowym tytułem, nie tak jak bywało w dotychczasowej praktyce bibliotecznej - pod tytułem pierwotnym z odsyłaczami dla następnych tytułów, bez względu na jakość zmiany.

Przedstawione w tym rozdziale przykłady dotyczą: akronimów w tytule wydawnictwa ciągłego i oznaczeniu odpowiedzialności, zmian tytułu wydawnictwa ciągłego, wydawnictw o złożonej strukturze hierarchicznej oraz samoistnych wydawniczo dodatków ciągłych.

3.2 Akronim w tytule lub w oznaczeniu odpowiedzialności

Jeżeli na głównej stronie tytułowej tytuł występuje w formie akronimu i jego rozwiązanie, przejmując się je łącznie jako tytuł właściwy; akronim należy podawać zawsze na pierwszym miejscu, niezależnie od wyróżnień typograficznych, np.

ABC Applied Biology Communications
EGO Elbląska Gazeta Obywatelska
TIM Twój Ilustrowany Magazyn
TiM Ty i My : tygodnik dla ciebie
AAEM Annals of Agricultural and Environmental Medicine
RiO Razem i Osobno
ALBO Aktualności Lokalne Biuletyn Olsztyński

Jest to rozwiązanie stosowane w Międzynarodowej Sieci ISSN przy nadawaniu tytułu kluczowego, a zarazem jedyne w Polskiej Normie odstępstwo od ISBD(S) (wg którego w takich przypadkach tytułem właściwym jest akronim, a jego rozwinięcie powinno być traktowane jako dodatek do tytułu).

Jeżeli na głównej stronie tytułowej nie ma innego tytułu poza akronimem, przejmując się ten akronim jako tytuł właściwy. Jeżeli tytuł właściwy zawiera akronim, przejmując się tytuł w tej postaci. W obu przypadkach rozwiązanie akronimu (pod warunkiem, że nie jest to akronim nazwy instytucji sprawczej) występujące w wydawnictwie poza jego główną stroną tytułową podaje się jako dodatek do tytułu, przejęte spoza wydawnictwa można podać tylko w strefie uwag.

Jeżeli tytuł właściwy lub dodatek do tytułu zawiera akronim nazwy instytucji sprawczej, rozwiązanie tego akronimu przejęte z wydawnictwa podaje się w oznaczeniu odpowiedzialności, przejęte spoza wydawnictwa można podać tylko w strefie uwag.

Biuletyn Techniczny PPTT / [Polska Poczta, Telegraf i Telefon]

APPiA : pismo autorów, wykonawców, producentów i dystrybutorów / Agencja Praw Producentów i Autorów w Krakowie

Nasze Historie : [rocznik Koła Naukowego Historyków IH UAM] / [Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu. Instytut Historii. Koło Naukowe Historyków]

Jeżeli oznaczenie odpowiedzialności ma postać akronimu lub zawiera akronim, przejmując się je w tej formie do opisu bibliograficznego. Rozwiązanie akronimu przejęte spoza strony tytułowej można podać tylko w strefie uwag.

Kwartalnik Edukacyjny / WOM
Logos i Ethos / PAT

PRZYKŁAD 39

Type: a Bib lvl: s Rec stat: n Ser tp: p Pub st: c
Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn: m
Dates: 1991,9999 Regulr: r

022 @@ \$a 0867-3829
041 0@ \$a eng
210 1@ \$a Appl. Biol. Commun.
222 10 \$a Applied Biology Communications
245 00 \$a ABC Applied Biology Communications : \$b [the
international journal of Lublin Scientific Center for
rapid review and publication, devoted to biotechnology,
genetic engineering, medical diagnosis and therapy,
agriculture and breeding].
260 @@ \$a Lublin : \$b „Flush”, \$c 1991-.
300 @@ \$c 21 cm.
310 @@ \$a Mies.
362 0@ \$a Vol. 1, nr 1 (1991)-.
500 @@ \$a Tyt. okł.
710 2@ \$a Lubelskie Centrum Naukowe

Omówienie

Jest to przykład opisu bibliograficznego drugiego stopnia szczegółowości obowiązującego w katalogach bibliotecznych. Podstawą opisu jest zeszyt 1 danego wydawnictwa ciągłego.

Tytułem właściwym jest łącznie akronim i jego rozwiązanie, w takiej kolejności wpisane w podpole \$a w polu 245.

Wydawnictwo wychodzi na bieżąco, jest miesięcznikiem, co zostało uwidoczni-
nie w polach stałej długości oraz w polach 260, 310 i 362.

Instytucja sprawcza została wymieniona w dodatku do tytułu, nie trzeba zatem jej nazwy powtarzać w oznaczeniu odpowiedzialności. Rekord zawiera hasło dodatkowe z nazwą instytucji sprawczej w polu 710, gdzie nazwa ta wystąpiła w formie ujednoliconej. Należy zauważyć, że nazwa ujednolicona jest w języku polskim, podczas gdy w opisywanym wydawnictwie nazwa wystąpiła w języku angielskim.

Tytuł kluczowy różni się od tytułu właściwego, dlatego też pierwszy wskaźnik w polu 222 ma wartość 1, dzięki czemu tytuł kluczowy jest czynnikiem wyszukiwania.

Dane umieszczone w polach 022, 210, 222 przejęte są z bazy danych o polskich wydawnictwach ciągłych Narodowego Ośrodka ISSN tak w tym przykładzie, jak i we wszystkich następnych.

PRZYKŁAD 40

Type: a Bib lvl: s Rec st: n Ser tp: p Pub st: c
Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:q
Dates: 1989,9999 Regulr: r

022 @@ \$a 0867-8057
041 0@ \$a pol
210 1@ \$a Biul. Tech. PPTT
222 @0 \$a Biuletyn Techniczny PPTT
245 00 \$a Biuletyn Techniczny PPTT / \$c [Polska Poczta,
Telegraf i Telefon. Dyrekcja Generalna].
246 14 \$a Biuletyn Techniczny
260 @@ \$a Warszawa : \$b PPTT, \$c 1989-.
300 @@ \$c 30 cm.
310 @@ \$a Kwart.
362 0@ \$a R. 1, nr 1 (1989)-.
500 @@ \$a Tyt. nagł.
710 2@ \$a Polska Poczta, Telegraf i Telefon. \$b Dyrekcja
Generalna.
780 02 \$t Biuletyn Techniczny

Omówienie

Jest to przykład wydawnictwa, w którym nazwa instytucji sprawczej występuje w tytule w postaci akronimu. Pełna nazwa tej instytucji znajduje się w zeszycie będącym podstawą opisu, czyli może być podana w oznaczeniu odpowiedzialności. Należy jedynie umieścić ją w nawiasach kwadratowych, ponieważ pochodzi spoza podstawowego źródła danych, którym w tym przypadku jest nagłówek.

PRZYKŁAD 41

Type: a Bib lvl: s Rec st: n Ser tp: p Pub st: c
Desc:i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:q
Dates: 1993,9999 Regulr: r

022 @@ \$a 1230-7556
041 0@ \$a pol
210 1@ \$a Kwart. Eduk.
222 @0 \$a Kwartalnik Edukacyjny
245 00 \$a Kwartalnik Edukacyjny / \$c WOM Rzeszów.
260 @@ \$a Rzeszów : \$b WOM, \$c 1993-.
300 @@ \$c 23 cm.
362 0@ \$a 1993, nr 1 (lip./wrzes.)-.
500 @@ \$a Tyt. okł.
550 @@ \$a Inst. sprawcza : Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w
Rzeszowie.

580	@@	\$a Powstał z połączenia wydawnictw: "Nowator" i "Zeszyty Informacyjne".
710	2@	\$a Wojewódzki Ośrodek Metodyczny (Rzeszów, Polska).
780	14	\$t Nowator
780	14	\$t Zeszyty Informacyjne

Omówienie

Opisywane wydawnictwo nie ma głównej strony tytułowej; jako jej substytut wybrano okładkę. Nazwa instytucji sprawczej wystąpiła tu w postaci akronimu, którego rozwiązanie podano na stronie redakcyjnej. W takiej sytuacji w oznaczeniu odpowiedzialności umieszcza się tylko akronim, natomiast pełną nazwę instytucji sprawczej można podać wyłącznie w strefie uwag. W rekordzie bibliograficznym po raz drugi w polu 710 nazwę tę podano w postaci ujednocionej.

W powyższym przykładzie ponadto na uwagę zasługują dwie sprawy:

- częstotliwość czasopisma określona jest w tytule, nie trzeba więc podawać tej informacji w polu 310, wystarczy podać kod w polu stałej długości (Frequ),

- czasopismo to powstało z połączenia dwóch innych wydawnictw, co wymaga podania dodatkowej uwagi w polu 580 oraz podania tytułów tych wydawnictw w polach 780.

PRZYKŁAD 42

Type: a	Bib lvl: s	Rec st: n	Ser tp: p	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ: f	
Dates: 1991,9999		Regulr: x		

022	@@	\$a 0867-8308
041	0@	\$a pol \$b eng
210	1@	\$a Logos Ethos
222	@0	\$a Logos i Ethos
245	00	\$a Logos i Ethos / \$c PAT.
260	@@	\$a Kraków : \$b PAT, \$c 1991-.
300	@@	\$c 21 cm.
310	@@	\$a Półrocz.
362	0@	\$a 1 (1991)-.
500	@@	\$a Tyt. okł.
550	@@	\$a Inst. sprawcza: Papieska Akademia Teologiczna.
546	@@	\$a Tekst pol., streszcz. ang.
710	2@	\$a Papieska Akademia Teologiczna (Kraków, Polska).

Omówienie

Podobnie jak poprzednio, wydawnictwo nie ma głównej strony tytułowej i jako jej substytut wybrano okładkę. Nazwa instytucji sprawczej wystąpiła w postaci akronimu, którego rozwiązanie podano we wstępie. W takiej sytuacji w oznaczeniu odpowiedzialności umieszcza się tylko akronim, natomiast pełną nazwę instytucji sprawczej można podać wyłącznie w strefie uwag. W rekordzie bibliograficznym w polu 710 nazwę tę podano ponadto w postaci ujednoliconej.

3.3 Zmiana tytułu

PRZYKŁAD 43

a) Wydawnictwo ciągłe zakończone

Type: a	Bib lvl: s	Rec st: n	Ser tp: p	Pub st: d
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: fre	Frequ: f	
Dates: 1966,1981		Regulr:		

022	@@	\$a 0860-9101
041	0@	\$a fre
210	1@	\$a Musique Pol.
222	@3	\$a La Musique en Pologne
245	03	\$a La Musique en Pologne : \$b bulletin d'information du Conseil Polonais de la Musique.
260	@@	\$a Varsovie : \$b CPM, \$c 1966-1981.
300	@@	\$c 20 cm.
310	@@	\$a Kwart., \$b 1974-1981
321	@@	\$a Niereg., \$b 1966-1972
362	0@	\$a 1 (1966) - [19]81, no 1 = 37.
710	2@	\$a Polska Rada Muzyczna (Warszawa, Polska).
785	00	\$t Music in Poland \$g 1983- \$x 0860-911X

b) Wydawnictwo, które jest kontynuacją poprzedniego i wychodzi nadal

Type: a	Bib lvl: s	Rec st: n	Ser tp: p	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: eng	Frequ: f	
Dates: 1983,9999		Regulr: r		

022	@@	\$a 0860-911X
041	0@	\$a eng
210	1@	\$a Music Pol.
222	@0	\$a Music in Poland
245	00	\$a Music in Poland : \$b semi-annual information bulletin of the Polish Music Council.
260	@@	\$a Warszawa : \$b PRM, \$c 1983-.
300	@@	\$c 21 cm.
362	0@	\$a 1983, no. 1/2 = 38-.

710 2@ \$a Polska Rada Muzyczna (Warszawa, Polska).
 780 00 \$t La Musique en Pologne \$g 1966-1988 \$x 0860-9101

Omówienie

Przykład ilustruje sytuację zmiany języka wydawnictwa. Pierwotnie miało ono tytuł francuski, obecnie ma angielski. Jest to istotna zmiana tytułu. Wydawnictwu w języku angielskim nadano nowy ISSN i tytuł kluczowy. Należy sporządzić nowy opis bibliograficzny, zaznaczając w nim w strefie uwag związki bibliograficzne między tymi wydawnictwami. W rekordzie bibliograficznym relacje chronologiczne między wydawnictwami odnotowuje się w polach 780 (tytuł poprzedni) i 785 (tytuł następny). Wartość drugiego wskaźnika w tych polach określa dokładniej, o jaki typ relacji chodzi. W niniejszym przypadku jest to wskaźnik o wartości 0, co znaczy w polu 785: kontynuowany, w polu 780: stanowi kontynuację.

W pierwszym rekordzie bibliograficznym odnotowano zmianę częstotliwości: nieregularne początkowo wydawnictwo przekształciło się w kwartalnik (pola 310, 321). W takim przypadku nie zmienia się jednak danych w polach stałej długości (Frequen, Regulr).

PRZYKŁAD 44

a) Wydawnictwo ciągle zakończone

Type: a Bib lvl : s Rec stat: n Ser tp: Pub st: d
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequen:
 Dates: 1969,1981 Regulr:

022 @@ \$a 0239-9210
 041 0@ \$a pol
 210 1@ \$a Zesz. Nauk. - Państw. Wyż. Szk. Muzycz. Łodzi
 222 @0 \$a Zeszyt Naukowy - Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Łodzi
 245 00 \$a Zeszyt Naukowy / \$c Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Łodzi.
 260 @@ \$a Łódź : \$b PWSM, \$c 1969-1981.
 300 @@ \$ c 29 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a 1-9.
 710 2@ \$a Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna (Łódź, Polska).
 785 00 \$t Zeszyt Naukowy \$g 10- \$x 0860-5335

b) Wydawnictwo, które jest kontynuacją poprzedniego i wychodzi nadal

Type: a Bib lvl: s Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequen:
 Dates: 1983,9999 Regulr:

022 @@ \$a 0860-5335
 041 0@ \$a pol
 210 1@ \$a Zesz. Nauk. - Akad. Muz. Łodzi
 222 @0 \$a Zeszyt Naukowy - Akademia Muzyczna w Łodzi
 245 00 \$a Zeszyt Naukowy / \$c Akademia Muzyczna w Łodzi.
 246 10 \$a Zeszyt Naukowy Akademii Muzycznej w Łodzi
 260 @@ \$a Łódź : \$b AM, \$c 1983-.
 300 @@ \$c 21 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a 10-.
 500 @@ \$a W z. 14-16 tyt. : Zeszyt Naukowy Akademii Muzycznej
 w Łodzi.
 710 2@ \$a Akademia Muzyczna (Łódź, Polska).
 780 00 \$t Zeszyt Naukowy \$g 1-9 \$x 0239-9210

Omówienie

Tytuł wydawnictwa jest nazwą rodzajową. Od zeszytu 10 nastąpiła zmiana nazwy instytucji sprawczej; jest to sytuacja, w której należy sporządzić dwa rekordy bibliograficzne.

Podobnie jak w przykładach poprzednich rekordy zostały powiązane w polach 780 i 785.

W powyższym rekordzie na uwagę zasługuje pole 246, w które wpisano wariant tytułu, jaki się pojawił w okresie ukazywania się *Zeszytu Naukowego*. Jest to dodatkowa możliwość wyszukiwania danego wydawnictwa.

PRZYKŁAD 45

a) Tytuł pierwotny, wydawnictwo ciągle zakończone

Type: a Rec stat: n Bib lvl: s Ser tp: p Pub st: d
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:
 Dates: 1957,1974 Regulr:

022 @@ \$a 0080-374X
 041 0@ \$a pol \$b mul
 210 1@ \$a Roczn. Technol. Chem. Żywn.
 222 @0 \$a Roczniki Technologii i Chemii Żywności
 245 00 \$a Roczniki Technologii i Chemii Żywności / \$c Polska
 Akademia Nauk. Wydział Nauk Rolniczych i Leśnych. Komitet
 Technologii i Chemii Żywności.
 246 11 \$a Sbornik Trudov po Technologii i Chimii Piščevych
 Produktov
 246 11 \$a Annals of Food Technology and Chemistry
 260 @@ \$a Warszawa : \$b Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne,
 \$c 1957-1974.

300 @@ \$c 24 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a T. 1 (1957)-T. 24, z. 3 (1974).
 546 @@ \$a Streszcz. ang., fr., niem., ros.
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Komitet Technologii i Chemii
 Żywności (Warszawa, Polska).
 785 00 \$t Acta Alimentaria Polonica \$g 1975-1991 \$x 0137-1495

b) Tytuł następny, wydawnictwo ciągle zakończone

Type: a Bib lvl: s Rec.stat: n Ser tp: p Pub st: d
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn: q
 Dates: 1975,1991 Regulr: r

022 @@ \$a 0137-1495
 041 0@ \$a eng \$b pol
 210 1@ \$a Acta Aliment. Pol.
 222 @0 \$a Acta Alimentaria Polonica
 245 00 \$a Acta Alimentaria Polonica / \$c Polish Academy
 of Sciences. Committee of Food Chemistry and Technology.
 260 @@ \$a Warszawa : \$b PWN, \$c 1975-1991.
 300 @@ \$c 24 cm.
 310 @@ \$a Kwart.
 362 0@ \$a Vol. 1 = 25, no. 1 (1975)-vol. 17 = 41, no. 4 (1991).
 546 @@ \$a Tekst ang., streszcz. pol.
 550 @@ \$a Od vol. 41 druga inst. sprawcza : PAN. Komitet
 Żywienia Ludności.
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Komitet Technologii i
 Chemii Żywności (Warszawa, Polska).
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk. \$b Komitet Żywienia Ludności
 (Warszawa, Polska).
 780 01 \$t Roczniki Technologii i Chemii Żywności \$g 1957-1974
 \$x 0080-374X
 785 01 \$t Polish Journal of Food and Nutrition Sciences \$g 1992-
 \$x 1230-0322

c) Kontynuacja poprzedniego wydawnictwa

Type: a Bib lvl: s Rec stat: n Ser tp: p Pub st: c
 Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn: q
 Dates: 1992,9999 Regulr: r

022 @@ \$a 1230-0322
 041 0@ \$a eng \$b pol
 210 1@ \$a Pol. J. Food Nutr. Sci.
 222 @0 \$a Polish Journal of Food and Nutrition Sciences
 245 00 \$a Polish Journal of Food and Nutrition Sciences /
 \$c Polish Academy of Sciences.

260 @@ \$a Olsztyn : \$b Polish Academy of Sciences, \$c 1992-
 300 @@ \$c 24 cm.
 310 @@ \$a Kwart.
 362 0@ \$a Vol.1 = 42, no. 1 (March 1992)-.
 546 @@ \$a Streszcz. pol.
 710 2@ \$a Polska Akademia Nauk.
 780 01 \$t Acta Alimentaria Polonica \$g 1975-1991 \$x 0137-1495

Omówienie

Nastąpiła dwukrotna istotna zmiana tytułu wydawnictwa, numeracja za każdym razem rozpoczyna się od numeru 1, ale zachowana jest też numeracja ciągła. Chronologia jest następująca:

Roczniki Technologii i Chemii Żywności - wydawnictwo zakończone, kontynuowane przez:

Acta Alimentaria Polonica - także wydawnictwo zakończone, kontynuowane przez:

Polish Journal of Food and Nutrition Sciences - wydawnictwo ukazujące się na bieżąco.

W takim przypadku tworzy się 3 rekordy bibliograficzne z polami powiązań: tytuł poprzedni - tytuł następny.

Informacje o związku z tytułem poprzednim uwidocznione są w tym przypadku na stronie tytułowej poszczególnych wydawnictw. Przeważnie jednak do informacji o zmianie tytułu docieramy w wyniku poszukiwań bibliograficznych. Dla wydawnictw polskich najlepszym źródłem informacji jest baza ISSN, a także *Przewodnik Bibliograficzny*.

W polu 245 pierwszego rekordu nie podano tytułów równoległych występujących na stronie tytułowej opisywanego dokumentu. Wpisano je w pola 246, aby poszczególne tytuły były czynnikami wyszukiwania.

PRZYKŁAD 46

Type: a	Bib lvl: s	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st:c
Desc:i	Conf pub: 0	Lang: fre	Frequ: a	
Dates: 1946,9999		Regulr: r		

022 @@ \$a 0365-1029
 041 0@ \$a fre \$b pol
 210 1@ \$a Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska. Sect. A
 222 10 \$a Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska. Sectio A. Mathematica
 245 00 \$a Roczniki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.
 \$n Dział A, \$p Matematyka.

246	11	\$a Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio A
246	10	\$a Matematyka
260	@@	\$a Lublin : \$b UMCS, \$c 1946-.
362	0@	\$a T. 1 (1946)-.
500	@@	\$a T. 2 (1947) ukazał się pt. łacińskim, t.3 pod polskim i łacińskim, od t. 4 (1950) wyłącznie pt. łacińskim.
710	2@	\$a Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin, Polska).

Omówienie

Przykład pokazuje sytuację, gdy w obrębie początkowych zeszytów 1-4 (1946-1950) wydawnictwa ciągłego często zmieniał się jego tytuł, a ostatnia odległa zmiana tytułu jest zmianą trwałą. W takim przypadku należy opis tworzyć na podstawie zeszytu pierwszego, dając możliwość wyszukiwania pod wszystkimi tytułami. Obecny tytuł właściwy jest taki sam jak tytuł kluczowy. Wartość pierwszego wskaźnika w polu 222 umożliwia wyszukiwanie przez ten tytuł.

3.4 Seria główna i podserie

Z serią główną mamy do czynienia tylko wtedy, jeżeli spełnione są łącznie dwa warunki:

- poszczególne wydawnictwa wchodzące w skład serii są numerowane w jej obrębie,
- seria obejmuje jedną lub więcej podserii; w obrębie każdej podserii mogą być publikowane podserie na drugim lub dalszym stopniu hierarchicznego podziału.

Dla poszczególnych podserii sporządza się odrębne opisy bibliograficzne na najniższym stopniu hierarchii. Podstawę opisu stanowi pierwszy zeszyt katalogowanej podserii.

Zawartość strefy tytułu i oznaczenia odpowiedzialności zależy od występowania i rodzaju tytułu podserii. Można tu wyróżnić następujące przypadki:

- podseria ma własny wyróżniający tytuł, w pełni ją identyfikujący,
- tytuł podserii nie jest wyróżniający, jest zależny od tytułu serii głównej (np. jest to nazwa rodzajowa lub nazwa dziedziny wiedzy),
- podseria nie ma tytułu, istnieje tylko jej oznaczenie.

Jeżeli katalogowana podseria ma swój własny wyróżniający tytuł, w strefie tytułu i oznaczenia odpowiedzialności podaje się tylko ten tytuł, np.:

Anglica Wratislaviensia
Acta Biologica Silesiana
Idea : studia nad strukturą i rozwojem pojęć filozoficznych
Universitatis Iagellonicae Acta Chimica

Dane dotyczące serii głównej należy podawać w strefie serii, jeśli przewiduje się, że wszystkie zeszyty podserii ukażą się w obrębie tej samej serii. Jeżeli warunek

ten nie jest spełniony, informacje o serii głównej można podać jedynie w strefie uwag.

W strefie serii raczej nie podaje się numeracji w jej obrębie. Można to zrobić tylko wtedy gdy wszystkie zeszyty danej podserii mają ten sam numer w obrębie serii głównej; jeżeli jest inaczej, informację tę można podać jedynie w strefie uwag.

Jeżeli podseria ma tytuł zależny od tytułu serii głównej lub nie ma wcale tytułu, w polu 245 podaje się kolejno: tytuł serii głównej, oznaczenie i/lub tytuł podserii, np.:

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Archeologiczne
Zeszyty Naukowe. Matematyka, Fizyka / Politechnika Śląska

PRZYKŁAD 47

Type: a	Bib lvl: s	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1990,9999		Regulr:		
022	@@	\$a 0867-1095		
041	0@	\$a pol \$b eng		
210	1@	\$a Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Univ. Jagell. Acta Chim.		
222	10	\$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Universitatis Jagellonicae Acta Chimica		
245	00	\$a Universitatis Jagellonicae Acta Chimica.		
260	@@	\$a Warszawa; \$a Kraków : \$b Państ. Wydaw. Nauk., \$c 1990-.		
300	@@	\$c 24 cm.		
310	@@	\$a Niereg.		
362	0@	\$a Fasc. 33-.		
440	@0	\$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego		
500	@@	\$a W serii gł. [nr] 899.		
710	2@	\$a Uniwersytet Jagielloński (Kraków, Polska).		
780	00	\$t Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Chemiczne \$x 0083-4319		

Omówienie

Jest to przykład podserii o tytule wyróżniającym, choć w bazie ISSN tytuł ten uznany został za nie wyróżniający.

Wydawnictwo to jest kontynuacją poprzedniego (z zachowaniem ciągłości numeracji), którego tytuł wymieniono w polu 780 i dla którego istnieje osobny rekord bibliograficzny.

Nazwa instytucji sprawczej zawarta jest w tytule, nie powtórzono zatem tej nazwy w oznaczeniu odpowiedzialności, natomiast umieszczono ją w polu 710 jako ujednolicone hasło dodatkowe.

Tytuł kluczowy różny od właściwego jest dodatkowym czynnikiem wyszukiwania (pierwszy wskaźnik w polu 222 ma wartość 1).

Tytuł serii głównej podano w polu 440, czyli jest on w postaci do wyszukiwania.

PRZYKŁAD 48

Type: a	Bib lvl: s	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: eng	Frequ:	
Dates: 1971,9999		Regulr:		

022	@@	\$a 0301-7966
041	0@	\$a eng \$b pol
210	1@	\$a Acta Univ. Wratisl., Angl. Wratisl.
222	10	\$a Acta Universitatis Wratislaviensis. Anglica Wratislaviensia
245	00	\$a Anglica Wratislaviensia / \$c [Uniwersytet Wrocławski].
260	@@	\$a Wrocław : \$b Państw. Wydaw. Nauk., \$c 1971-.
300	@@	\$c 24 cm.
310	@@	\$a Niereg.
362	0@	\$a 1-.
440	@0	\$a Acta Universitatis Wratislaviensis
500	@@	\$a W serii gł. no. 146.
546	@@	\$a Tekst ang., streszcz. pol.
710	2@	\$a Uniwersytet Wrocławski.

Omówienie

Podobnie jak w przykładzie 47 tytuł właściwy wydawnictwa różni się od kluczowego.

T.1 podserii *Anglica Wratislaviensia* stanowi pracę indywidualną (Kałuża H.: *Tense forms of the indicative mood in contemporary English*) i powinien być opisany jak książka; ponieważ jednak wśród dalszych tomów są takie, które nie mają indywidualnego tytułu, trzeba sporządzić także opis dla całości wydawnictwa, a podstawą powinien być jego pierwszy zeszyt.

PRZYKŁAD 49

Type: a	Bib lvl: s	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1961,9999		Regulr:		

022	@@	\$a 0072-470X
041	0@	\$a pol \$b fre
210	1@	\$a Zesz. Nauk. - Politech. Śl., Mat. Fiz.
222	10	\$a Zeszyty Naukowe - Politechnika Śląska. Matematyka, Fizyka
245	00	\$a Zeszyty Naukowe. \$p [Matematyka, Fizyka] / \$c Politechnika Śląska.
246	30	\$a Matematyka, Fizyka
246	14	\$a Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. \$p Prace Habilitacyjne. \$p Matematyka, Fizyka
260	@@	\$a Gliwice : \$b PŚ, \$c 1961-.
300	@@	\$c 30 cm.
310	@@	\$a Niereg.
362	0@	\$a Nr 1-.
490	1@	\$a Zeszyty Naukowe / Politechnika Śląska
500	@@	\$a W serii gł.nr 32, w obrębie Prac Habilitacyjnych nr 4.
710	2@	\$a Politechnika Śląska (Gliwice, Polska).
830	@0	\$a Zeszyty Naukowe - Politechnika Śląska

Omówienie

Tytuł podserii jest nie wyróżniający. Tytuł serii głównej jest nazwą rodzajową. Zgodnie z projektem normy opisu wydawnictw ciągłych (p. 3.1.5.2) w takim przypadku oznaczenie odpowiedzialności powinno być podane bezpośrednio po tytule wspólnym (którym tutaj jest tytuł serii głównej). Biblioteki stosujące oprogramowanie VTLIS uzgodniły jednak, że oznaczenie odpowiedzialności będą podawały po tytule zależnym (tu tytule podserii). Daje to lepsze szeregowanie w indeksie tytułów. Tytuł kluczowy w tym przypadku różni się od tytułu właściwego, dlatego też wskaźnik pierwszy w polu 222 ma wartość 1, aby tytuł ten mógł być czynnikiem wyszukiwania. Tytuł serii podano w polu 490, a w postaci do wyszukiwania powtórzono go w polu 830.

PRZYKŁAD 50

Type: a	Bib lvl: s	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1986,9999		Regulr:		

041	0@	\$a pol \$b engrus
245	00	\$a Zeszyty Naukowe. \$p Matematyka, Fizyka. \$p Geochronometria / \$c Politechnika Śląska
246	30	\$a Geochronometria
260	@@	\$a Gliwice : \$b PŚ, \$c 1986-.
300	@@	\$c 25 cm.
310	@@	\$a Niereg.
362	0@	\$a Nr 1-.
490	1@	\$a Zeszyty Naukowe / Politechnika Śląska. Matematyka, Fizyka

500 @@ \$a W serii gł. nr 831, w podserii „Matematyka, Fizyka” z. 46.
 546 @@ \$a Streszcz. ang., ros.
 710 2@ \$a Politechnika Śląska (Gliwice, Polska).
 830 @0 \$a Zeszyty Naukowe - Politechnika Śląska. Matematyka-
 Fizyka \$x 0072-470X
 830 @0 \$a Zeszyty Naukowe - Politechnika Śląska

Omówienie

Przedmiotem opisu jest podseria *Geochronometria* ukazująca się w obrębie *Zeszytów Naukowych* wydawanych przez Politechnikę Śląską. Pierwszy jej numer ukazał się jako nr 831 serii głównej i z. 46 podserii *Matematyka, Fizyka*. Tytuł opisywanej podserii jest nazwą dziedziny wiedzy, jest więc tytułem nie wyróżniającym, a zatem musi być poprzedzony tytułem serii głównej i tytułem podserii pierwszego stopnia. Wydawnictwo to nie ma ISSN ani tytułu kluczowego.

Tytuł właściwy w polu 245 podano w taki sam sposób, jak w przykładzie poprzednim. Tytuł serii podano w polu 490 i w postaci do wyszukiwania w polu 830, gdzie dopisano ISSN podserii *Matematyka-Fizyka*. Pole to powtórzono, wpisując w nie tytuł serii głównej, aby także służył do wyszukiwania.

PRZYKŁAD 51

a) Podseria pierwszego stopnia

Type: a	Bib lvl: s.	Rec stat: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1960,9999		Regul:		

022 @@ \$a 0083-4300
 041 1@ \$ a pol \$ b freger
 210 1@ \$a Zesz. Nauk. UJ, Pr. Archeol.
 222 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace
 Archeologiczne
 245 00 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego.
 \$p Prace Archeologiczne.
 246 15 \$a Acta Scientiarum Litterarumque. \$p Schedae
 Archaeologicae
 246 10 \$a Prace Archeologiczne
 260 @@ \$a Kraków : \$b UJ, \$c 1960-.
 300 @@ \$c 24 cm.
 310 @@ \$a Niereg.
 362 0@ \$a Z. 1-
 440 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
 500 @@ \$a W serii gł. nr 28.
 546 @@ \$a Streszcz. fr., niem.
 710 2@ \$a Uniwersytet Jagielloński (Kraków, Polska)

b) Podseria drugiego stopnia

Type: a Bib lvl: s Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
Desc: i Conf pub: 0 Lang: pol Frequn:
Dates: 1991,9999 Regulr:

022 @@ \$a 0137-2394
041 0@ \$a pol \$b eng
245 00 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego.
\$pPrace Archeologiczne. \$p Studia z Archeologii
Śródziemnomorskiej.
246 11 \$a Acta Scientiarum Litterarumque. \$p Schedae Archaeologicae.
\$p Studia ad Archaeologiam Mediterraneam Pertinentia
246 10 \$a Studia z Archeologii Śródziemnomorskiej
260 @@ \$a Kraków : \$b UJ, \$c 1972-.
300 @@ \$c 25 cm.
310 @@ \$a Niereg.
362 0@ \$a Z. 1-.
440 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace
Archeologiczne \$x 0083-4300
500 @@ \$a W serii gł. [nr] 282, a w podserii Prace Archeologiczne z. 14.
546 @@ \$a Streszcz. ang.
710 2@ \$a Uniwersytet Jagielloński (Kraków, Polska).
830 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

c) Podseria trzeciego stopnia

Type: a Bib lvl: s Rec stat: n Ser tp: Pub st: c
Desc: i Conf pub: 0 Lang: eng Frequn:
Dates: 1991,9999 Regulr:

041 0@ \$a eng
245 00 \$a Studies in Ancient Art and Civilization / \$c
Uniwersytet Jagielloński.
260 @@ \$a Warszawa ; \$a Kraków : \$b Państw. Wydaw. Nauk. ;
\$b UJ, \$c 1991-.
300 @@ \$c 25 cm.
310 @@ \$a Niereg.
362 0@ \$a 1-.
500 @@ \$a Z. 1 oznaczony w zbiorze Zeszytów Naukowych Uniwersytetu
Jagiellońskiego [nr] 989, Prac Archeologicznych z. 49, Studiów z
Archeologii Śródziemnomorskiej z. 13.
500 @@ \$a Z. 2 ukazał się poza serią.
710 2@ \$a Uniwersytet Jagielloński (Kraków, Polska).
830 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
830 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace
Archeologiczne \$x 0083-4300

830 @0 \$a Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Archeologiczne. Studia z Archeologii Śródziemnomorskiej \$x 0137-2394

Omówienie

Przykłady te są ilustracją opisu wydawnictwa o wielostopniowej strukturze hierarchicznej:

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego - seria główna
Prace Archeologiczne - podseria pierwszego stopnia
Studia z Archeologii Śródziemnomorskiej - podseria drugiego stopnia
Studies in Ancient Art and Civilization - podseria trzeciego stopnia

Największym problemem, jak zwykle przy opisie podserii, jest wybór tytułu właściwego oraz ustalenie tytułu serii, w ramach której ukazuje się dana podseria. Dwie pierwsze podserie mają tytuł zależny, tytuł ostatniej można uznać za wyróżniający.

W przykładzie trzecim z. 2 opisywanego wydawnictwa ukazał się poza serią i dlatego w opisie bibliograficznym nie wystąpi strefa serii, a informacje na temat serii można umieścić tylko w strefie uwag. W rekordzie bibliograficznym tytuł serii podano w polu 830, aby był czynnikiem wyszukiwania.

W opisie bibliograficznym podserii drugiego stopnia (*Studia z Archeologii Śródziemnomorskiej*) dodano w polu 830 tytuł serii głównej, a w opisie podserii trzeciego stopnia (*Studies in Ancient Art and Civilization*) jeszcze dwukrotnie powtórzono pole 830, aby umożliwić wyszukiwanie poprzez tytuł serii głównej oraz podserii drugiego stopnia.

3.5 Tytuł wspólny i sekcje

Jeżeli wydawnictwo ciągłe ma budowę hierarchiczną, ale zeszyty nie są numerowane na najwyższym poziomie hierarchii, mamy do czynienia z tytułem wspólnym (a nie serią) i z sekcjami (a nie podseriami). Poszczególne sekcje mogą się dzielić na podsekcje. Numeracja zeszytów może występować tylko w obrębie poszczególnych sekcji (podsekcji).

Przykładem takich wydawnictw są wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, np.:

Acta Universitatis Lodziensis. Folia Botanica
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Zoologica
Acta Universitatis Lodziensis. Folia Philosophica
Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców

Podobnym typem wydawnictwa są:

Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne
Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Matematyczno-Przyrodnicze

W opisie bibliograficznym takich wydawnictw na pierwszym miejscu podaje się zawsze tytuł wspólny, a następnie oznaczenie i/lub tytuł sekcji (podsekcji). Postępuje się tak niezależnie od charakteru tytułu sekcji (podsekcji): zarówno jeżeli tytuł sekcji (podsekcji) jest wyróżniający, jak i wtedy jeżeli nie jest wyróżniający. Indywidualny tytuł sekcji może być dodatkowym czynnikiem wyszukiwania, jeśli poda się go w polu 246.

PRZYKŁAD 52

Type: a	Bib lvl: s	Rec st: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates 1988,9999		Regulr:		

022	@@	\$a 0860-6587		
041	0@	\$a pol		
210	1@	\$a Acta Univ. Lodz., Kształ. Polonist. Cudzoziem.		
222	@0	\$a Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców		
245	00	\$a Acta Universitatis Lodziensis. \$p Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców.		
246	30	\$a Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców		
260	@@	\$a Łódź : \$b Wydaw. Uniwer. Łódź., \$c 1988-		
300	@@	\$c 25 cm.		
362	0@	\$a 1-		
500	@@	\$a Każdy zeszyt ma swój indywidualny tytuł.		
710	2@	\$a Uniwersytet Łódzki.		

PRZYKŁAD 53

Type: a	Bib lvl: s	Rec st: n	Ser tp:	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ:	
Dates: 1973,9999		Regulr:		

022	@@	\$a 0860-1232		
041	0@	\$a pol \$b ger		
210	1@	\$a Acta Univ. Nicolai Copernici, Nauki Humanist. - Społecz.		
245	00	\$a Acta Universitatis Nicolai Copernici. \$p Nauki Humanistyczno-Społeczne.		
246	30	\$a Nauki Humanistyczno-Społeczne		
260	@@	\$a Toruń : \$b UMK, \$c 1973-		
300	@@	\$c 24 cm.		
362	0@	\$a Z. 53-		
546	@@	\$a Tekst pol., streszcz. niem.		
710	2@	\$a Uniwersytet Mikołaja Kopernika (Toruń, Polska).		
780	00	\$t Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne \$g 1-52		

Omówienie

Opisany w przykładzie zeszyt serii zawiera nr 3 podserii *Pedagogika*, dla której należy utworzyć odrębny rekord bibliograficzny.

3.6 Dodatek samoistny ciągły

PRZYKŁAD 54

Type: a	Bibl lvl: s	Rec stat.: n	Ser tp: p	Pub st: c
Desc: i	Conf pub: 0	Lang: pol	Frequ: q	
Dates: 1969,9999		Regul: r		

022	@@	\$a 0033-233X
041	0@	\$a pol
210	1@	\$a Bibliogr. Anal. Bibl.zn. Inf. Nauk.
222	@0	\$a Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
245	00	\$a Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej : \$b piśmiennictwo zagraniczne : dodatek do „Przeglądu Bibliotecznego” / \$c Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny.
260	@@	\$a Warszawa : \$b Stow. Bibl. Pol., \$c 1969-.
300	@@	\$c 24 cm.
310	@@	\$a Kwart.
362	0@	\$a 1969, nr 1-.
500	@@	\$a Tyt. nagł.
710	2@	\$a Biblioteka Narodowa. \$b Instytut Bibliograficzny (Warszawa, Polska).
772	0@	\$t Przegląd Biblioteczny \$g 1969 \$x 0033-202X
780	00	\$t Przegląd Piśmiennictwa o Książce \$g 1968 \$x 0478- 6629

Omówienie

Opisane wyżej wydawnictwo jest dodatkiem ciągłym samoistnym o indywidualnym tytule i własnej numeracji. Nadano mu ISSN i utworzono dla niego tytuł kluczowy. Wydawany jest w postaci luźnej wkładki włączonej do wydawnictwa głównego. W nagłówku opisywanego wydawnictwa, który w tym przypadku jest substytutem strony tytułowej, widnieje informacja o związku dodatku z wydawnictwem głównym, potraktowana w opisie jako dodatek do tytułu. W rekordzie bibliograficznym w polu 772 powtórzono tytuł wydawnictwa głównego. (W rekordzie bibliograficznym dla wydawnictwa głównego tytuł związanego z nim dodatku wystąpi w polu 770).

Informacje z pól 770 i 772, podobnie jak z pól 780 i 785 służyć będą do wyszukiwania oraz do wyświetlania odpowiedniej uwagi, z tą różnicą, że formę genero-

wanego przez system wyrażenia wprowadzającego jej tekst określa etykieta pola, a nie wartość drugiego wskaźnika.

Jeśli nie można utworzyć rekordu bibliograficznego dla dodatku ciągłego samodzielnego (np. jeżeli nie ma on indywidualnego tytułu), informację o nim podaje się w polu 525 rekordu wydawnictwa głównego. Jeżeli natomiast w danej bibliotece zdecydowano nie tworzyć odrębnego rekordu bibliograficznego dla jakiegoś dodatku ciągłego (np. współprawnego z wydawnictwem głównym), informację o nim należy podać w polu uwag lokalnych, a tytuł w polu 740, aby służył do wyszukiwania. Przyjęcie takiego rozwiązania powoduje, że zasób tego dodatku może być opisany jedynie w rekordzie zasobu wydawnictwa głównego.

BIBLIOGRAFIA

1. Ewa Bagińska, Władysława Kostrzewa, Anna Paluszkiewicz : *Zasady tworzenia kartotek wzorcowych haseł opisu bibliograficznego*. Warszawa, 1995.
2. Ewa Chrzan : *Format USMARC rekordu zasobu : instrukcja wypełniania rekordu w VTLS*. Sopot, 1994.
3. *Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego*. Wrocław, 1976.
4. Teresa Głowacka, Grażyna Jaśkowiak : *Listy określników swobodnych języka KABA*. Gdańsk, 1995.
5. *Hasło opisu bibliograficznego - Hasło osobowe*. PrPN-N-01229.
6. *Kartoteka wzorcowa języka KABA. Cz. 1, Nazwy własne*. Praca zbiorowa pod red. Jadwigi Woźniak. Warszawa, 1994.
7. Maria Lenartowicz, Anna Paluszkiewicz : *Format USMARC rekordu bibliograficznego dla książki*. Warszawa, 1997.
8. Maria Lenartowicz : *Przepisy katalogowania książek. Cz. 1, Opis bibliograficzny*. Warszawa, 1983.
9. Barbara Nałęcz : *Format USMARC rekordu bibliograficznego wydawnictwa ciągłego : instrukcja wypełniania rekordu w VTLS*. Przy współpr. Anny Paluszkiewicz, Marii Lenartowicz. Warszawa, 1994.
10. *Opis bibliograficzny - Dokumenty normalizacyjne*. PN-N-01152-3.
11. *Opis bibliograficzny - Książki*. PN-N-01152-1:1982.
12. *Opis bibliograficzny - Książki. (Zmiana A1)*. PN-N-01152-1/A1.
13. *Opis bibliograficzny - Wydawnictwa ciągłe*. PrPN-N-01152-2.
14. Anna Paluszkiewicz : *Format USMARC rekordu kartoteki haseł wzorcowych : instrukcja wypełniania rekordu w VTLS*. Przy współpr. Marii Lenartowicz [i in.]. Wyd. 2 zm. Warszawa, 1995.
15. Anna Paluszkiewicz : *Struktura danych bibliograficznych w zintegrowanych systemach bibliotecznych*. Warszawa, 1997.
16. *Typologia dokumentów - Terminologia*. PN-N-01227:1992.

CENTRUM FORMATÓW I KARTOTEK HASEŁ WZORCOWYCH

proceeds on a computer in the University Library in Warsaw central card catalog of model card catalogs of fifteen higher schools:

Akademia Ekonomiczna w Krakowie,
Akademia Górniczo-Hutnicza,
Akademia Rolnicza w Krakowie,
Akademia Rolnicza w Lublinie,
Katolicki Uniwersytet Lubelski,
Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie,
Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie,
Politechnika Lubelska,
Uniwersytet Gdański,
Uniwersytet Jagielloński,
Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej,
Uniwersytet Mikołaja Kopernika,
Uniwersytet Warszawski,
Uniwersytet Wrocławski,
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie.

On March 1, 1997, the central card catalog contained a total of 125,499 entries, including:

102,431 for personal and corporate names,
11,558 for series titles and unified titles,
11,510 for subject names.

Maria Lenartowicz, Anna Paluszkiewicz: Format USMARC rekordu bibliograficznego dla książki

ERRATA

Strona	Wiersz	Jest	Powinno być
70	5 g	0	1
70	6 g	2	3
71	13 d	0	1
71	12 d	0	1
71	10 d	246 04	246 14
71	8 d	2	3
71	7 d	2	3
71	5 d	246 20	246 30
71	2 d	246 20	246 30
72	8 g	246 2e	246 3e
72	12 g	246 0e	246 1e
72	15 d	246 2e	246 3e
72	1 d	246 20	246 30
73	4 g	246 20	246 30
73	6 g	246 20	246 30
73	11 g	246 21	246 31
73	7 d	246 04	246 14
74	16 g	246 06	246 16
75	3 g	246 2e	246 3e
192	11 d	0	1
192	10 d	2	3

ISBN

17089

nr 2

WYDAWNICTWO
SBP

